

Kiadóhivatal:

Budapest, IV., Váci-utca 2. sz.
Aigner Lajos könyvkereskedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos petít
sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület, Belváros
Lipót-utca 50. sz.

Kéziratokat vissza nem küldünk

Bérmertelen leveleket nem fo-
gadunk el.

Tartalom: Egy év a Magyar athletikai club életéből (Vermes Lajos.) — Velocipéden a világ körül. (Gali Svetozár) — A «Budapesti Kerékpár (Bicycle) Egyesület» nemzetközi versenye. — A Lawn-Tennis-játékról (Mihalkovich Tivadar.) — Különlélek. — Hirdetés.

Egy év a Magyar athletikai club életéből.

Közli: Vermes Lajos, a M. A. C. művezetője.

A M. A. C. legutóbbi közgyűlése elé az elnökség a következő évi jelentést terjesztette:

Midőn a lefolyt egyévi évről, illetve annak főbb mozzanatairól az alábbiakban köteleességszerű előterjesztésünket megtennők, sajnosan kell kiemelnünk, hogy annyi és oly súlyos viszontagsággal kellett ez évben egyesületünknek megküzdenie, hogy azok a sport-életet szükségképen megbénították: s ha clubunk voltaképeni hivatásának nem felelt meg oly arányban, mint a milyenben kívánatos lett volna, az a rendkívüli körülményekben és az átélt súlyos viszonyokban leli magyarázatát.

Miként már a múlt évi rendes közgyűlésnek bejelentetett, a Nemzeti Lovarda felmondotta a Clubnak tiz éven át birt helyiségét, s tényleg kénytelenek voltunk azt, múlt évi augusztus 1-én, elhagyni. Megfelelő más helyiséget pedig hosszú ideig, a legszorgosabb keresés daczára sem voltunk képesek találni olyat, melynek bérét — ha csak megközelítőleg megfelelő lett volna ezéjainknak — anyagi erőnkkel fedezni bírtunk volna.

Ilyen körülmények között le kellett tennünk azon gondolatról, hogy magán-bérlet útján szerezzünk Clubunknak hajlékot, s ugyanezért a fővárosnál tettünk lépéseket, illetve a tanácshoz nyújtottunk be kérvényt az iránt, hogy az orsz. kiállítás területén álló fővárosi pavillon egyesületünknek átengedtessek. A legilletékebb és legirányadóbb körök részéről a legjobb indultu támogatásban is részesítettünk; sajnos, kérvényünk a mai napig sem nyerhetett elintézés, s a pavillon ügye maiglan sincs még elvben sem eldöntve.

Az elnökség eleve számolván ezen esélylyel, illetve gyanítván, hogy e kérdés megoldása hosszú ideig elhúzódhatik, egyidejűleg egy más kérvényben a Lónyay-utcai elemi népiskola tágas tornatermének kibérlése iránt kereste meg a fővárosi tanácsot és sikerült is ezen helyiséget évi 150 frt átalányért, melyet fűtés és világítás czimén fizetünk, f. évi febr. 1-étől kieszközölnünk s ekként a Clubot a hajléktalanság kétségbeesztő állapotától megmenteni.

A gyakorló helyiségen kívül azonban, t. közgyűlés, iroda-helyiségről is kellett gondoskodnunk, továbbá

az irodai munkák teljesítésére hivatalnokot alkalmaznunk, mert a Clubnak évek óta felettébb zavart ügyeit legalább megközelítőleg csak ily módon lehetett rendbe hozni.

Clubunknak, a mint jól méltóztatnak tudni, tiz évi fennállása óta eddig még soha hivatalos iroda-helyisége nem volt s hivataloskodása évek hosszú sora óta folytonosan tiszteletbeli tisztségeket vállalt tagtársakra bízott. Ezen ügykezelés tarthatlanságáról végre ugy az elnökségnek, mint a választmánynak sajnosan kellett meggyőződnie, mert annak tulajdonítható legfőbb részben az évről-évre szaporodó óriási tagdíjhátralék és az összes ügyek nyilvántartásában mutatkozó nagymérvű pontatlanság és rendetlenség, melyért az előző elnökségek és választmányok sem hibáztathatók, mert az ügykezelés koncentrálása és megfelelő rendszeres munka nélkül (melyhez mulhatlanul fizetett rendes hivatalnok szükséges) üdvösen adminisztrálni lehetetlen.

Irodai hivatalos helyiségünk, és rendszeresített hivatalnokunk (Andrássy Sándor gondnok ur személyében) folyó évi február 1-je óta van, s ezen rövid néhány havi idő alatt is már nagyrészt rendeztetett a Club levéltára, megszerkesztetett a tagok anya-könyve, név- és lakjegyzéke (mert pontosan még ez sem volt előbb), behajtatott 2000 frton felüli tagdíj és alapítványi kamat, s szóval rendes kerékvágásba hozatott annyira-mennyire az ügykezelés. Persze tiz évi pontatlanság és rendetlenség egy rövid negyed év alatt pótolható nem volt, hanem folyamatba vétetett a restaurálás nagy munkája, melynek bevégeztével fogjuk csak belátni elkerülhetetlen szükséges voltát és üdvös hatását a Club megszilárdulására.

Itt kiemelendőnek tartjuk azon körülményt, hogy ezen munkálkodásban buzgó szorgalommal hathatósan közreműködtek és segédkezett nyújtottak: Pogány József, Györfy Aladár, Asbóth Jenő bajnok, Dáni Vilmos bajnok, Takács Győző, Aichner Bertalan vál. tagtársaink, valamint Kaffka Ede, ki a feltárt volt szíves nemcsak felülvizsgálni, de egészen ujonnan összeállítani.

Egyesületünk zavart és zilált ügyei közül első sorban tavalyról fenmaradt oly anyagi kérdések rendezése vált szükséggá, melyek egyrészt becsületbeli tartozások jellegével bírtak (pl. tanári fizetés, hátralékok, bajnoki serlegek, arany érmek stb.) másrészt pedig további halasztást már azért sem tűrték, mert némely hitelezők, az alaptökére vezetendő végrehajtással fenyegetőzve, sürgették számláik mielőbbi kiegyenlítését.

Ily körülmények között, Pogány József választmányi tag indítványára, a választmány egyhangulag elhatározta, hogy a Club terheinek kiegyenlítésére két-

ezerhetven frtot kiszakít az alaptökeből, egyszersmind azonban egyetemes anyagi felelősséget vállaltak az öszsz jelenlévő választmányi tagok arra nézve, hogy a mennyiben ezen öszsz visszafizetése a folyó évi bevételek és behajtandó hátralékos tagdíjakból eszközölhető nem volna, saját vagyonukból térítik meg a hiányt.

Ily módon szabadult meg a Club adósságaitól, s örömmel jelenthetjük, hogy azóta ezen öszsz legnagyobb részben megtérült a folyó bevételek és a bál jövedelméből, a csekély különbözet pedig bő fedezetet talál a Clubnak ideai tagdíj-követeléseiből, bele nem értve a múlt évek hátralékait.

A Club anyagi helyzetét különben a t. közgyűlésnek felolvasandó vagyon-mérleg fogja híven feltárni.

Gyakorló helyiség hiányában az athletikai sport előmozdítására — mint fentebb említettük — keveset tehetett a Club ez évben, a mennyiben az öszzi versenyt, egyrészt tagjaink kellő trainingje hiányában, másrészt a szorult anyagi helyzet miatt, nem rendezhettünk. Mindazonáltal öszszel megtartottuk a bajnoki távugrási viadalt, melynek győztese Kinszky Jenő gróf lett 5.90^m maximális ugrással, melylyel Bogdány Ferencz és Székely Ádám urak ellenében a Club bajnokjelöltjévé lett. Megjegyezzük azonban, hogy Bogdány Ferencznek 5.80^m és Székely Ádámnak 5.73^m-nyi ugrásai is túlhaladják a bajnoki mértéket, mely eredmények mindenesetre figyelemre és felemlítésre méltók.

Házi verseny a télen át, helyiségünk nem lévén, természetesen nem volt rendezhető. A tavaszi viadalt azonban már sikerült tegnap megtartanunk a t. közgyűlés által ismert eredményekkel.

Végül jelentjük a t. közgyűlésnek, hogy box- és vivó-mesternek Halász Zsigmond urat nyertük meg, a művezető-tornamesteri állást pedig *Vermess Lajos* tagtársunk volt szíves mérsekelt tiszteletdíjért elvállalni és pedig akként, hogy ezen tiszteletdíjat a Club versenyalapjának gyarapítására ajánlotta fel, mit a t. közgyűlés bizonyára elismeréssel méltóztatik tudomásul venni.

Az 1885-dik évi rendes közgyűlés óta az igazgató-választmány és a gazdasági bizottság öszszesen 18 ülést tartott, 120-at meghaladó jegyzőkönyvi ponttal.

A választmány meghozott határozatai közül kettőt — az alábbiakat — oly kéressel van szerencsénk a t. közgyűlésnek bejelenteni, hogy azokhoz hozzájárulását megadni szíveskedjék.

Egyik Pogány József vál. tag azon elfogadott indítványa, hogy az alapszabályaink 7. §-ában megállapított alapítványi minimális öszsz 100 forintról 200 forintra emeltessek; — másik Pálffy Viktor elfogadott határozati javaslata: hogy kéressék fel a közgyűlés, mondaná ki határozatilag azt, hogy a Club azon tagjai, kiknek hátralékos tagdíjai bármely oknál fogva be nem hajthatók, a tagok sorából törültesse.

Ezen mindkét határozat az alapszabályok módosítását tennék szükségessé, s azért van szerencsénk erre nézve a t. közgyűlés engedélyét ezennel kikérni.

Uj tagokul felvételtek:

a) alapítókul 200 frttal 10, alapítóul 300 frttal 1, b) rendes tagokul 20 frttal 2, rendes tagokul 12 frttal 3. Öszszesen 16

Kilépését bejelentette: 18 rendes tag, kik közül 10-nek kötelezettsége azonban csak a f. év aug. 30-ával ér véget

Tagjaink létszáma jelenleg:

a) tiszteletbeliek (köztük 5 bajnok) 7, b) alapítók 299, c) pártolók 4, d) rendesek 157. Öszszesen 467.

Az újjászervezés korszaka (nem az alvása? Szerk.) volt ezen lefolyt egyleti év. A munkálkodásban az oroszlanrész, a már megnevezett urakon kívül, a Club tisztviselőié.

A titkári terhes teendőket a legutóbbi időkig Pogány József tagtársunk vitte lankadatlan buzgalommal, — f. évi április óta pedig dr. Dáni Vilmos bajnokunk, hasonló tevékenységet fejtve ki. — A pénztárnoki állást a múlt évben Györfly Aladár, ez év elején pedig átmenetileg Asbóth Jenő bajnok urak töltötték be, — mind a négyen tiszteletbeli jelleggel és díjtalanul a részükről addig is tapasztalt szakértelemmel és buzgalommal: miért is azt hiszszük, hogy a t. közgyűlés helyeslésével találkozunk, ha bokros érdemeikért ezennel, ez uton, köszönetünket fejezzük ki.

Legutóbb május havában Grumm Iván tagtársunk volt szíves a pénztárnoki tisztet elvállalni, s a vagyonmérleget, pénztári kimutatást, valamint a költségvetést összeállítani.

Van szerencsénk továbbá bejelenteni a t. közgyűlésnek, hogy egyesületünk több tagja, Esterházy Andor gróf elnöksége alatt, ez évben is fényes «athletahált» rendezett a Club céljai javára, mely öszszesen, Ő Felsége 100 frtos adományával együtt, 716 fit 34 krt jövedelmezett. Azt hiszszük, hogy a t. közgyűlés készséggel hozzájárul abbeli indítványunkhoz, hogy ugy a szép anyagi eredmény, mint a Club jó hírnevét emelő erkölcsi sikerért Esterházy Andor gróf bálbizottsági elnök urnak és a bálbizottságnak a Club köszönete jegyzőkönyvi kivonatilag fejeztessék ki.

Ezek után, t. közgyűlés, azon meggyőződésben, hogy a «Magyar Athletikai Club» szerencsésen tulesett (? — Szerk.) a válság nehéz napjain, s hogy ezentul a gyarapodás és felvirágozás korszakának nézhetünk elébe: — különösen, ha t. tagtársaink a gyakorlatokat szorgalmasan fogják látogatni, s ez által a club-életnek nagyobb lendületet adnak; — elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy a Club ez idő szerint üresen álló elnöki széke betölttessek.

Végül kedves köteleességünknek ismerjük a lelépő érdemes választmánynak, az elnökség nevében, lelkes és hathatós buzgó működéséért hálás elismerésünket nyilvánítani.

Velocipéden a világ körül.

Thomas Stevens útjából.

(A Montpellierben megjelenő «*Veloceman*»-ból, fordította *Igali Szentozár.*)

(Folytatás).

Az utak egész Oberkirchig jók. Itt e helyen tározom el magam az éj eltöltésére; a szálloda pinczere ugyan csak kedvetlen pofával forgóldók körülöttem, azalatt, hogy én gépem tisztoztatásával foglalkozom. Meglátszott rajta, hogy e műveletet ő szerette volna egy seprővel végezni, egyedül azon célból, hogy borralól váglasson zsebre.

A szálloda tulajdonosa beszél néhány angol szót, kopasz fejét ablakán dugja ki s megkérdez: Pe you Herr Stevens? Ya, Ya, felelem én. — Maga az, a ki a világ körül jár velocipéden? — Igen. — Olvastam valamit maga felől egy újságban. — Ah! micsoda újságban? — A «*Die Frankfurter Zeitung*»-ban. A tulajdonos ugylátszék el van bájolva, hogy

oly vendége van, ki a világ körül jár, — nyomban elmenekült a városban széthordani e nevezetes ujságot. Az est folyamában több magas állású polgár látogatását fogadtam.

A mint a kocsmában megérkeztem, térdeim nedvesek voltak, a mely állapotot a kaucsuk leggings-eknek köszönhetem. — következőkép a konyha tüzéhez közeledtem, hogy száradjam. Miután egy bizonyos ideig elhallgattam a konyha hölgy izellen csacsogását, megkértem a jelenlevőket, engedjék meg nekem, hogy békésen megszársítsam nedves ruhámat a tűz előtt. A szegény asszony erre kimegy a konyhából s visszatér nemsokára a szálló érdemes tulajdonosával, — ki megértvén a helyzet fontosságát, a mai estére nekem kölcsönzi vasárnapi nadrágját. Örömmel fogadtam ez ajánlatot, bár a nadrág bő volt: — a tulajdonos bő test-méretéhez volt szabva, — ki bizony nagyon kövér volt.

Oberkirch egy igen esinos kis falu, a Rensch patak völgyének kezdeténél. Az én utam e patak folyása mellett halad, mely végre elvezet a Feketeerdő fenyőkkel borított magaslataihoz. Nehány mértfölddel odább egy lehetőleg legfestőibb helyen fekvő falun hajtok keresztül. A Knibis hegynek csúcsait setét fenyők borítják: a hegynek oldalai szőlőhegyek, a szél által mozgatott rozsvetés és zöldelő legelők által vannak elfoglalva. A dombok alján pedig a kedves kis házikók egész sora tűnik elő, melyek a gyümölcsös kertek virágzó gyümölcsösei közül élénk tűnnek. Ezen vidéken mindenfelé csak körte, alma és cseresznye-fákat láthatunk, melyek kéjes illatot árasztanak szét. Franciaországnak az országutat szegélyező nyárfá sora eltűnt, de azért az utak itt nevezett gyümölcsfákkal vannak beárnyékolva. Soha se láttam ez előtt ilyen szép vidéket!

Nemsokára Oppenauba s ezután Peterthalba érek. Ez utóbbi hely évről-évre gyarapodik, szállodáinak száma gomba módra szaporodik, melyek készek a nyár által ide csalogatott vendégeknek szállást adni. Örökké felszállok, felfelé hajtok . . . fenyők közepette a Feketeerdő felé. Az ut magasodása minden kilométernél nagyobbodik. Napsütötte paraszt asszonyok kosarukat visznek fejükön, melyben kenyér, tojás s más élelmicikk van, s a melyet a völgyben levő falvakban szándékoznak eladogatni. Talán skarlátveres ruhájuktól ered azon mese, hogy a Feketeerdő tündérekkel van népesítve.

Elérem végre a csúcsot: két országutjelző tudatja velem, hogy a badeni hercegségből átlépek a a württembergibe. A leszállás a lehetőleg legkellemesebb, tele tündével szívom magamba a hegységnek fris és tiszta levegőjét, melybe a fenyő kellemes illata van vegyítve. Délbe értem Freudenstadtba: olyan formán ebédelek, mint valaki, ki hegyen hajtott felfelé s a ki a hegység éltető levegőjét szítja magába. A hányszor csak keresztül hajtottam Württembergnek valamely falu, vagy városán, minden gyermek utánam iramodik, hogy lásson! Rohannak utánam, ordítanak, nevetéstől majd hogy meg nem pattannak. A midőn egy nagy falun keresztül hajtok, nagyítás nélkül állíthatom, hogy vagy 200 gyerek van a nyomomba, a kik faczipóikkal pokoli zajt csapnak utánam.

Württemberg hercegség, követett utam után itélve, nagyon hegyes és utjainak minősége sokkal rosszabb a francia vagy az angol utnál. Az erdős magaslatokon keresztül vagy 3 kilométernyire kell emelkedni s azután egy más völgyben oly uton leszállani, a melyik mindig hagy kívánni valót. A kis falvak a fensikokon feksző-

nek, de a városok kivétel nélkül völgyekben vannak, fákkal borított magaslatok közelében, a melyek között néha omladozó középkori vár romjait vehetjük észre. Az országut szélén gyermekek törlik a köveket. Ez nagyon elsodálkoztatott, miután tudom, hogy az iskola látogatása kötelező Németországban. Talán ezen napon szünidejük van, vagy talán e szerencsétlen gyermekeknek az a szokásuk, hogy az iskolából kijövet eljönnek országutat javítani s e közben megsebzik kezeiket, a mint a köveket törlik.

Oly éhesen, mint egy «buzsaw» 6 óra tájban belepek Rottenbourg-nevű békés és öreg városba. A szálló felé irányozva lépteimet, — ebédem rendelem meg. Nehány cseléd, kiknek bizonynyal semmi tenni-valója nem akadt, több izben forgolódik körülöttem — köszönnek, de enni nem hoznak semmit! 7 órakor érkezik a pinczér, meghajtja magát és terít. 7 óra 15 perczkor tányér, kés és villával jön ismét, igen alázatosan hajlong, a mint e tárgyakat a terítésre rakja. Ismét egy fél óra elmulik: — kezdek nyugtalankodni, végre jön és egy-egy kis képes lapot rak elém óriási üdvözlések közt. Megnyugszom szerencsétlen sorsomban — várok. Végre 8 óra 15 perczkor kapok egy táleza levest, 8 óra 30 perczkor elérkezik a kalbscottelet és 8 óra 45 perczkor egy kis táleza tésztaemű. Ebéd közben ismételve kérek kenyeret, — az egész ház elkezd mozogni, siető lépések zaját hallom e régi épület folyosóin végig dobogni, végre tíz percz után elhoznak egy kis darab kenyeret.

(Folytatás következik.)

A „Budapesti Kerékpár (Bicycle) Egyesület“ nemzetközi versenye.

(1886. június 20-án.)

1. *Ünnepélyes felvonulás*, a versenypályán géppel megjelenő kerékpározóknak.

2. *Megnyitó verseny*. Táv 2000 méter. (3 kör.) Nyitva a B. K. E. azon tagjai számára, kik még nyilvános versenyen díjat nem nyertek. Díjak: Első beérkezőnek egyleti ezüst érem, másodiknak egyleti bronz érem. Tét 3 frt, bánat 3 frt. Versenygép kizárva.

3. *Kerékpár bajnoki verseny* Magyarország bajnokságáért. Táv 8045 méter. 5 angol mértföld (12 kör). Nyitva a világ összes műkedvelői (amateur) számára. A győztes elnyeri «Magyarország Kerékpár (Bicycle) bajnoka» czímét. Védő: Hofmann K. Bécsből. Díjak: Az elsőnek egyleti arany érem és tiszteletajándék 400 frank értékben, mely utóbbi egyszer védendő. Ezen egyszeri védelem után, második győzelemért, bajnoki arany érem. A másodiknak egyleti ezüst érem. A harmadiknak egyleti bronz érem. — Tét 10 forint vagy 20 frank.

4. *Mű-verseny*. Nyitva a világ összes műkedvelői számára. Díjak: Első győztesnek egyleti ezüst érem és tiszteletajándék. Másodiknak egyleti bronz érem. Tét vagy 5 frt 10 frank, bánat 5 frt vagy 10 frk.

5. *Esterházy Record verseny* repülő stárttal. Táv 1000 méter (1 kör.) Nyitva csakis magyar műkedvelő kerékpár-egyesületek tagjainak. Díjak: Az elsőnek egyleti ezüst érem és gróf Esterházy Miklós által felajánlott tiszteletdíj, mely utóbbi csak akkor adatik ki, ha a táv 1³/₄ perczen belül tétetik meg. A másodiknak bronz érem. Tét 5 frt, bánat ninesen.

6. *Hölgyek díja*. Táv 2000 méter (3 kör). Nyitva

a budapesti kerékpár (bicycle) egyletek tagjainak. — Díjak: Első és második beérkezőknek a „Hölgyek díja”. Tét 5 frt. bánat 3 frt.

7. *Nemzetközi háromkerék (tricycle) verseny* Táv 3218 méter, 2 angol mértföld (4 kör). Nyitva a világ összes műkedvelői (amateur) számára. Díjak: Első beérkezőnek egyleti arany, másodiknak egyleti ezüst, harmadiknak egyleti bronz érem. Tét 5 frt vagy 10 frk, bánat 5 frt vagy 10 frk.

8. *Biztonsági kerékpár verseny*. Táv 3218 méter, 2 angol mértföld (4 kör.) Nyitva a világ összes műkedvelői (amateur) számára. Díjak: Első beérkezőnek egyleti ezüst érem és tiszteletajándék. A másodiknak egyleti bronz érem és tiszteletajándék. Harmadiknak egyleti bronz érem. Tét 3 frt vagy 6 frk. Bánat 3 frt vagy 6 frank. (Versenygép kizárva.)

A nevezési határidő 1886. június hó 15-én (kedd) este 8 órakor jár le.

Nevezések írásban vagy táviratilag Budapest, Kosztovits László urhoz, a B. K. E. elnökéhez, V. Béla-utca 4. sz. küldendők.

Minden egyes verseny csak akkor tartatik meg, ha a nevezések száma egygyel több, mint a díjaké.

A Lawn-Tennis-játékról.

Irta s április 16-án a győri olvasó-egyletben felolvasta:

Mihálkovich Tivadar.

Jelige: Hol vagytok ti régi játszótársak.
Közületek csak egyet is lássak.
Foglaljatok helyet itt mellettem.
Hadd felejtsem el, hogy férfi lettem.

Petőfi.

Ez az elem buktatta meg annak idején a Győrött felállítani szándékolt hajógyárat, mert a rétre, melyet a gyár igényelt — (lehet, hogy ez bon mot, de igen jó és jellemző) — a város lovai számára szükséges széna termelése végett szükség volt, ez az elem ejtette el a honvédséget Győrött, mert a nyalka honvédekre valószínűleg feltékeny volt s mert fél mindentől a mi új, ez az elem az, mely a győri olvasó-egyletnek, a győri csolnakázó-egyletnek, higgyék el nekem, kérelhetetlen ellensége, mert ott szabad eszmék virágoznak, mert érzik, hogy ott magasabb erkölcsi életezél rugója a cselekvéseknek, mert érzik, hogy azok tagjaival előbbutóbb nagy társadalmi harcot kellend kivívniok; — ez az elem az, — mely nem engedi a tornaársarnok létesítését, mert a tornász, mint Németország megmutatta, reformereket nevel, ezek pedig kényelem és renddühökre, sőt az ő felfogásuk szerint anyagi jólétre nézve is veszedelmes egyének, ez az elem ül lidérczéként minden város mellén, akadályozva azokat a szabad légzésben, a szabad légzés okozta fejlődésben.

Kétlem, hogy Győr valaha ezzel az uralkodó elemmel felvirágozhatnék.

Tisztelet a kivételeknek, tisztelet azoknak, kik nem nyárspolgárok, hanem ennek ellenkezői: gentlemanok.

Azt hiszem, itt mind azok vagyunk és nekem csak ezekhez van szavam és én hiszem, hogy ezek meg fognak érteni.

Ahhoz az elemhez szólok, mely szereti azt a mi szép, melynek van érzéke felfogni azt, hogy az emberi természet úgy van alkotva, hogy teljes üdesége

és ruganyossága megóvására a fesztelen társas érintkezésre szüksége van, ahhoz ez elemhez szólok, mely megérti, hogy az emberi észben fogamzó gondolatok és megemésztett eszinek, úgy a hivatali közönséges teendők, a szobában végzett munkák száraz feldolgozásai oly gyárszerű nyomasztó légkörrel veszik körül az egyént, mely a kedélyre mihamar káros, sokszor végzetes visszahatást gyakorol, ha csak naponként a rendes foglalkozással teljesen ellenkező, és szellemi megerőltetéssel nem járó ténykedéssel a helyes egyensúly helyre nem állítatik.

A szoba-levegőt a szabad ég alatti gyep, harmatpárolgástól illatozó hamisítlan, használatlan üde légköre, a nehéz napi munkát a ruganyos és fejtorésbe nem kerülő lapdajáték leghathatósabbban ellensúlyozza. S ha mindehhez a szabadbani tartózkodással és lapdázással egybekötöttén mindig megjelenő pajzán jókedv, — sőt néha a humor élénk szikrája pattog, akkor az az együtt töltött pár óra bizony-bizony mondom, mind az egészségre, mind a kedély ruganyosságának fentartására nézve jól van eltöltve.

Minden esetre jobban, mint a győri kávéklubban. Hogyan fognak önök ámulva felkiáltani? Hát ilyen is van. Vagy talán ez alatt a kaszinót. Lloydot vagy valamelyik kávéházat kell értenünk?

Oh nem, a győri kávé-klub vándor és titkos és Győrött az ötödik bár nem jótékony nő-egylet. Vándor, mert üléseit hol itt, hol ott tartja, hogy éber rendőrségünk figyelmét magára ne vonja, titkos, mert alapszabályai nincsenek kormányi jóváhagyással ellátva.

Szervezetéről mi közönséges halandók keveset tudunk, csak ezélja ismeretes s ez: Győr város és megye társadalmi híreinek telefon-nélküli leggyorsajtóbb kicserélése a klub-tagok közt, lévén az köztudomásu, hogy nincs az az esemény, melyet a klub-tagok a helyi lapok előtt legalább 2 nappal — sokszor az esemény megtörténte előtt, meg ne tudnának.

A klub elnöke mindig a vándor-ülések helyiségének tulajdonosa.

Tagjai kiválólag nők, de néha egy-egy férfi is, ki erre ügyes fürkésző tehetsége folytán érdemeket szerzett, kivételesen részesül a kegyben, hogy a klub üléseit meglátogathassa. Persze belépti díjul legalább egy pikáns történetecske legyen zsebében, a mit ha magával hoz, irigyelendő sorsban részesül, ha pedig üresen jön, ő maga kerül a tárgysorozatban bonczkés alá. Boldog az első, szánalomraméltó halandó a második esetben.

Mert ha tud valamit, akkor a klubban töltött pár óra alatt, egy ókorbéli félisten szabadalmait élvezi. Már megérkezésekor egy egész sereg bársonyba öltözött szolgál, tudniillik a club tagjainak bársonykaesői vetekedve nyulnak felsőkabátja lesegítése, kalapja, botja elhelyezése után, karszékét hoznak részére, egyik szivarral, másik snapszszal, harmadik kompóttal (mert ilyenkor a club vándor elnöke ezt is nyittat,) kínálja. — a titkos újdonság közlésekor a leghizalmasabb közelbe jut fejével ahhoz a sok szép fürtös és frou frou-s angyalarczhoz, melyek közül más közönséges halandó csak egygyel is ily közelbe jönni, a gyönyör mámorának tartaná. Ő, az elkényeztetett boldog halandó, ezt észre sem veszi, s a club tagok is öntudatlanul teszik, a vágy a hirt megtudni önkénytelenül közelebb vonja őket hozzá, mintha a hangnak — mely másodpercenként 1050 lábnyi utat tesz, utját lassunak tartanák, s még egy-két méterrel rövidíteni akarnák.

Abban a nem ritka esetben aztán, ha a közölt hír nem mindennapi, ha a kifürkészésre fordított gond szembeötlő és nagy fáradsággal járt, a jutalom is fejedelmi. Oh a nők ilyenkor kegyeik oszlogatásában nem ismernek határt. Kisütik a rokonságot az ily érdeműs egyénnel, — néha vállát, arcát meglegyintik, hamiskás pillantásokat vetnek rá, — a jelzők: «Oh N ur, oh edes rokon, maga nagyszerű, maga élvezetes, maga nem mindennapi ember, magát meg kellene aranyozni — méhrajként fódulnak ki abból a kis bibor-üregből, honnan közönséges alkalomkor bármelyikünket egy ily elismerés a legmámoritóbb reményekre jogosítana. Csak-hogy ilyenkor e szavakat egész másképp kell mérlegelni s a club szerencsés, rendkívüli férfi-tagja, tudja is e kegyeket a valódi értékre reducálni.

A második esetben, t. i. ha oly vakmerő, hogy üresen jön a clubba, szánalomraméltó helyzete van. Teljesen háttérbe szorul, mintha ott se volna, szinte éreztetik vele, hogy utban van és jó csillagzatának tulajdoníthatja, ha a tárgysor különben is érdekes, mert ha az nem igen pikáns, vagy rövid, ő maga kerül szőnyegre, csipős, szurós megjegyzések érik, — önözök és nem magázzák, nem ismerik el még a multban szerzett érdemeit sem s a refrain mindig csak az a sértő kifejezés, hogy: «Önt semmire sem lehet használni.»

Igen természetes és megbocsátható gyengesége az embernek az, hogy nem akar ily sorsra jutni s igyekszik, ha már a clubba kell menni, — mert néha behívatik, berendeltetik, pl. azon ürügy alatt, hogy nejét haza kell kísérenie, — mondom — gyekszik oda felgyverkezetten menni. Kétségbeesetten kutat tehát minden után, a miből egy kis történeteskét lehetne faragni.

E helyütt el kell önöknek beszélnem, hogyan készülnek a hírek, el kell önöknek mondanom, minő csekélység, sokszor teljesen ártatlan s talán csak jó-hiszemű gyanútlan cselekvés kell ahhoz, hogy egy nő jó hírneve csorbát ne szenvedjen. Megjegyzem, hogy az elmondandó történet igaz.

Ó nagyon kényes dolog az a női jó hírnév. Olyan mint a gyümölcs, különösen a szilva himpora, egy lágy érintés és a nyom megmarad.

Van nekem egy jó barátóm, egy szegény nő, ki árván és egyedül, vagyon nélkül maradván, zongora-órákkal keresi meg kenyerét, mondhatom keserű kenyerét.

Rendkívüli szorgalma, tehetsége oda vitték, hogy ma már a nap minden órája kivétel nélkül be van nála töltve.

Történt, hogy egy család fiatal leánytagja elfoglaltsága mellett is még tőle akart órát kapni, mert szakmájában igen jó hírneve volt, s miután a mesternő rendes órából nem biztosíthatta, a családfővel azon megállapodásra jöttek, hogy a kisleány akkor, a mikor épen mestere egyik másik órája elmaradta folytán ráérend, veszi majd óráját. Egymással szemközt lakván, a zongora mesternő, nehogy kérdezősködés végett tanítványának kelljen hozzá, kit nagy ritkán talált különben is honn, fáradni vagy neki személyesen felmenni az illető családhoz szabad óráját bejelenteni, azon szellemes ötletre jött, hogy 8—11-ig és 1—6-ig terjedő nagy számtáblákat csinált magának, azon megállapodásra jöven tanítványával, hogyha valamelyik számot ablakába kitéve látja, az az által jelzett időben jöjjön fel mestere lakásába órát venni.

Képzeliék hölgyeim! ez az ötlet mily alakban

került a kávé-klubb egyik márcziusi ülésén tanácskozás alá? «Mondhatom neked édesem, hogy X kisasszony szeplőtlen magaviseletű, ismerem gyermek-ségétől fogva, s tűzne teszem érte a kezemet.»

No mert ily nyilatkozatok is történnek a klubban, nem kell ám hinnünk, hogy ott csak rosszat mondanak. Ó, a világot sem.

«No no galambocskám, jegyzi meg Z. asszony, ki szereti magát rosszabbnak mutatni, mint a milyen, csakhogy róla beszéljen a város (ugy-e sajátságos teremtés! pedig ilyen nő is van) no... no én nem teszem nőért tűzbe soha a kezemet, még magamért se.»

«Bravó, oravó ő nagyságának igaza van, esik bele mély bassussal N. ur, a rendkívüli klubb tag, ki eddig hallgatott s kit már bánt a mellőztetés, én osztom véleményét, oszlom különösen X. kisasszonyra nézve, ki bizonyos időkben titkos látogatókat is fogad.»

Képzeltük, hogy erre minden kanál a földre repült a sietségben, a klub tagjai körbe ültek a holdog N. ur mellé s kérdéseikkel ostrom alá vették.

«Beszéljen édes rokon, tud valamit? Ó ez érdekes, maga aranyos, cukros ember.

Halljuk, csitt gyerekek!»

És N. ur, akit ennyi kögy elkábit, aki hirtelen nem gondolja meg, hogy mit tesz, elmeséli, hogy X. kisasszony ablakába különböző számokat tesz ki s ezzel jelzi imádjának az órát, melyben otthon van és feljöhet hozzá.

Es ezt mindenki elhiszi, mert pikáns, kétszeresen pikáns azért, mert kifogástalan nőt érint és senkise akad, aki tovább védelmezze.

Tudják, hogy napjai telve vannak órákkal, hogy keserű kenyérgeresete nem is engedne időt kellemesebb szórakozásra senki se ismeri a nem is létező imádjót, az mindegy... senki se keresi a természetes okot, — elég, hogy első pillanatra a számok más czelja nem szembeötlő, mi lehetne más, mint szerelmi történet.

A gyümölcs himpora meg van érintve, mindenki jogosítva érzi magát hozzányulni.

Oh, az a győri kávéklubb az ő titkos szervezetével veszedelmes egy hely. Majd erről és működéséről más alkalommal többet olvasandok fel, megérdemli, hogy tüzetesebben foglalkozzunk vele, most azonban sietnem kell, mert tudom mindnyájan alig várják felolvasásom végét, hogy a Bárányban mielőbb tánczra perdlhessenek. — Hiszen többet is ér.

A győri kávéklubb rövid ismertetése miatt tett vargabetű miatt visszatérek tehát ismét felolvasásom fonalára, oda, hol azt állítottam, hogy az én véleményem szerint az a szabadban töltött pár óra bizony-bizony jól volna eltöltve.

És aztán a kávéklubb vándor-egylet lévén, ott is tarthatná üléseit. — Nos és ott sincs kizárva, hogy a mamák, körülülve a labdázó társaságot, egymásközt el ne mondják a legközelebb mult napok pikáns és nem pikáns eseményeit, a születések, esküvők, temetések statisztikáját, a legújabb divathireket, kritikát a győri sétatéren megjelent legújabb öltözökekről, a legújabb hírlapi bunkócsapásokat stb. stb.

A nagymamák ide is kihozhatnák kötéseiket, gyönyörködve kis szöke unokájuk fürge, ügyes mozdulataiban, a játéktól nekipirult arcuk ragyogó boldogságában, — majd meg kaczagva a kis unokába szerelmes és ekkép az egekben járó N. urnak a prózai röghen való megbotlása és elesése felett, — a nagynénék el-

hozhatnak szalagdíszben pompázó ölebeiket, sőt még az a párt (pedig ez nagy párt), mely a kávéért és annak a rendes, pont 4 órákor való megívásért élhal, gyorsforralót is hozhatna.

Tudom, hogy sok szülő, nagymama és tante — talán egy kis joggal is — gyanus szemmel néz minden társasjátékos, jól emlékezve saját ifju kora élményei közt arra, hogy (mert hisz akkor ez nagyon divott) azoknál a zálog kiváltásoknál, azokkal az ártatlan csókokkal, nem mindig, s nem egészen rendben ment a dolog.

Furesa társasjátékok is voltak azok. Az a «Hargaszom rád», az a «Kérem a nénémasszony ollóját», az a «Farkas és bárány» és még tudja a jó ég mi nevű gyermekkorombeli társasjáték. Úgyes furfanggal mind csak oda czélezott, hogy minél több legyen a zálog, a mit ki kell váltani.

Hátha aztán még a társaság egyik-másik tagja szerelmes volt, — pedig ilyen mindig volt, — arra utazott az egész társaság s amyi zálogadásha keverte bele, hogy már gyűrűje, fülbevalói, órája, zsebkendője, legyezője, tárczája, szóval minden tőle könnyebben elválasztható aprósága, vagy nem okvetlen szükséges ruhadarabja: a zálogtartó feneketlen kalapjába vándorolt.

Hiszen szépek, szépek ezek a társasjátékok, de hogy ártatlanok-e, az már más kérdés.

De hát azok a szülők, kik oly jól ismerik a mi gyermekkorunkbeli társasjátékokat, gondolják meg, hogy hisz azok a zálog-kiváltások akkor — abban a boldog, — a siring feledhetlen ifju korban, — mily ünnepléses édes események voltak a társasjátékok befejeztével, — mily mámorító volt az a perc, mikor a társaság egy-egy Mephistója, ki titkokat ismerte, itéletül kimondta, hogy N. urnak (és ez épen a titkon imádozott ifju volt) kell a kutból kihuznia, — más szavakkal megcsókolnia és a földre ültéből felemelnie.

Ezek a szülők gondolják meg, hogy gyermekeiknek némi revanche-al tartoznak és hogy az angol lapdajátékok mégis csak sokkal — ethicusabbak azoknál az akkor rajongásig szeretett s mindig csókváltásokkal végződő társasjátékoknál. Ezek a szülők fontolják meg jól azt a tapasztalaton alapuló tényt, hogy minél több alkalma van érintkezni leányaiknak, érzékük a férfiak helyes megítélésében annál finomabb, annál szabatosabb lesz, s így feltehető — de a tapasztalat is mutatja, hogy úgy van, mikép szívük drága vonzalmaival érdemetlent ritkábban fognak megajándékozni. Akkor az a kis tapasztalatlan serdülő leányka nem csak a tánczterembe szerzett első benyomás hatása alatt állani nem az lesz a mérvadó választásában, ki tánczolja legszebben a Dreischrittet, legszedítőbben a kerüingöt, akkor annak a báléji első benyomásnak nem lesz annyi ideje egy félisten tulajdonságait rakni egy egész év képzeletében a legelső csécsapra, hanem a gyakori és az élet egyéb viszonyai közt is előforduló találkozások alkalmával a többszöri érintkezésből folyó kiismerés alapossága, s az együvé tartozóság helyesebb felismerésére több alkalom nyílik.

A fesztelen, meg nem szólható találkozás kevesbiteni, s lehetőleg megszüntetni fogja azokat a titkos, — bár hiszen ártatlan, templomi, Kazinczy-utczai találkákat, melyeknek tilossága, ártatlanságuk mellett csak abban rejlik, hogy a mama tudtán kívül történik, és hogy a nagymamának sokszor unokája ellenállhatlan kérésére el kell vele mennie sétálni, a nélkül, hogy sejtené, miért kell épen 5 órákor a Király-utczán ke-

resztül mennie, mintha ott volna 5 órákor a séta legüditőbb, pedig épen ott nem tiszta a levegő, — akkor végre X. kisasszonynak nem lesz szüksége Y. barátnője által titkon megüzenni B. urnak, hogy délután a nénivel ide és ide megy. Nyíltan fogja mondani: «A viszontlátásra N. ur a gyepen holnap.»

E hosszú és untató kitérés* után most már igazán áttérek a Lawn-Tennis-játékra és beváltom felolvasásom czimében tett ígéretemet: elmondván önöknek valamit a lapda-játékról, s különösen az ez idő szerint legdivatosabb: szabadég alatti repülő angol lapda-játékról: a Lawn-Tennis-ről, — bevetésül a lapdászat tanaönyvé nyomán annak történetét adván elő.

Viator gróf Eszterházy Miksa mindenekelőtt nagy szomorúsággal constatalja, hogy hazánk intező körei a lapdászatnak nevelészetű fontosságát még mindig nem akarják belátni, s annak a tanrendszerben a megillető fontos helyet megadni még mindig késnek. Pedig a lapdászat fontosságát, fhisikai fejlődésre és az egészségre oly rendkívül szembeötllő hatását czredéves élete igazolja.

A görögök és rómaiak itt is példával jártak elől, náluk a lapdászat nagy tiszteletben volt, s Sphaeristika név alatt önálló testgyakorlati ág volt, művészetileg kezelve. Homerből tudjuk, hogy már az ő idejében hőseinek kedvencz mulatsága volt, a gymnasiumokba mint rendes gyakorlat bevezetve, külön helyiségei (corycea) voltak, s ezen helyiségek kifogástalan tökélységgel voltak berendezve. A görögök nyilvános versenyeket rendeztek a lapdászatnak, s régiségtárakban ma is örzünk érmekeket, melyeken a lapdászok megörökítve láthatók. A történet említi, hogy Athene polgárait Carysticus lapdajátéka csodálatra ragadta, ugy hogy neki lelkesültségükben a legnagyobb tiszteletet: a polgárjogot adták és szobrokat emeltek. Rómában mindenrangú és koru férfiak lapdásztak és Plinius említi, hogy az öreg Spurinna az aggkor gyengélkedéseit magától a lapdázás által távolította el. Plutarch szerint Cato minden nap ebéd után a Mars mezejére sétált lapdázni, mitől még politikai fontos szereplése közben sem engedte magát elvonatni. De nem csak gymnasiumokban, hanem fürdőkben is voltak Sphaeristeriumok berendezve, a magánházak és paloták is birtak ilyenekkel. Vespasian és Severus császárokról tudjuk, hogy pompás sphaeristeriumaik voltak, és ők maguk is szerettek lapdázni: az oktatásban a lapdamesterek (sphaeristici) által részesülvén.

Az új-korban a lapdászat hazája Anglia, hol annak elszámlálhatlan faja divik rendszeres alakban és szabályok szerint játszva, nem mint nálunk Magyarországon, hol a lapdajáték csak gyermekek által teljesen elvetendő formában üzetik.

Angliában a Cricket, Football, Base-Ball, Golf, Rounders, Hurling, Croquet, Racquets, Tennis és sok más lapdajáték divik, melyek közül legnevezetesebb a Cricket és a Lawn-Tennis, melyek neveiről számtalan club létezik.

Maga a Cricketnek 53 városi és vidéki, 66 tanintézetű, 8 vándorló-clubja volt 1877-ben, nem is számítva a hadsereg ezredjének clubjait. Az Oxford és Cambridge-i egyetemek itt is fényes példával járnak elő s a Londonban rendezett versenyek a Derby érdekével és roppant közönségével bírnak.

Hogy mi indoka annak, hogy ép a játékok terén, az angol legtöbb eredetit és szellemdusát tud felmutatni, arra Poehlmann Margit a «Deutsche Illustrirte

Zeitung» f. évi márczius 20-iki számában, hol magát a játékot, is leírja, és szabályait adja, a következőkben felel:

«Az angol barátja és gondos ápolója minden játéknak. A szellemes társalgás nem tartozik erős oldalai közé. Ehhez hiányzik nála nem az értelem élessége, de a szellemi könnyűség és mozgékonyág. Ő megveti a szépszavú francziát, a folyton szobában ülő németet, magának pedig a szabadég alatti fárasztó tevékenységet és mozgást követeli.

(Folyt. köv.)

Különfélék,

A nemzeti tornaegylet által Tatára rendezett tornász-kirándulás május 30-án ment végbe. Általában véve kellemes mulatságot szerzett ez által az egylet a mulatságban résztvevő tagjainak, valamint hogy jó szolgálatot tett a tornászat ügyének is, a mennyiben a tataiak előtt a tornászatot kedvelté, népszerűvé tette. Hinni szeretnénk azt, hogy Tata ifjusága ezen tornász-működésekben talált annyi vonzót, kellemeset és hasznosat, hogy az esetleg komoly kezdeményezésre lelkesülten csoportosulnának az egyesült működésre hívó tornász-zászló alá. A hol a tűzoltósági intézmény oly lelkes pártolókra és oly számos és igazán buzgó követőkre talált, mint Tata városában: ott csak csodálkozni lehet azon, hogy a tornászat már eddigelé is nem részesült kellő méltatásban. Ügybuzgó, képzett tornász szakembert Tatának, erkölcsi és anyagi támogatást az ő működéséhez: ekkor Tata szintén egy erős gócpont fog lenni hazai testgyakorlatunkban. Hogy mennyire emelné ez nemcsak az ottani közegészségi állapotokat az ifjuság körében, hanem általában a társadalmi közéletet is, mutatja Tata város lakóinak roppant tömegbeni megjelenése a városon kívül végbevitt tornamutatványoknál ezen ünnepélykor. Vegyük ehhez még azt, hogy a csolnakázás nemes sportjának üzéséhez Tata és Tóváros remek tavai oly ellenállhatlan vágyat ébresztenek mindenkiben — tán csak az ottlakókban nem — hogy szinte kérdeznünk kell azt: tán nincs a nemes város lakóinak semmi tudomásuk a csolnakázásnak, mint testgyakorlásnak edző hatásáról? Vagy valami — általunk nem ismert — egyéb okok miatt nem csapkodhatja evező a kristálytisza vizeket? Választ nyerni e kérdésre igen ohajtanánk az illetékes helyről. Áttérve a nemzeti tornaegylet több tagja által rendezett kirándulási ünnepély részleteire, közöljük: hogy május 30-án reggel 7 óra 50 perczkor külön vonattal 100 résztvevőnél jóval többen indultak; ezek között a 43 működő tornász piros ingben, árvalányhajjal bokréta-zott pörge kalapban jelent meg. Tatára érkezéskor Balogh szolgabíró üdvözlő szavakkal, a tűzoltók zenével és a nagy közönség éljenzésekkel fogadta a kirándulókat. A villásreggeli, tornász szokás szerint, sebbel-lobbal, ülve, állva és gyepre telepedve pár pillanat alatt elköltött. Kiválóan érdekes velociped-verseny volt a mutatványok kezdete. Jóllehet csak 3 versenyző jelentkezett, de ezek ketteje, mint kipróbált tehetségek, érdekesen küzdöttek egymással. Az üggető versenypálya körét, mintegy 830 méter távot kétszer kellett beluttatni. Versenybírók voltak Fittler Gyula, Horváth Gedeon és Csizmadia László. Versenyzők Philippovich Emil, Vándory József, Kis N. Az indításkor Vándory előrenyomulva vezetett, az első kör végezte után

Philippovich megkísérté a felnyomulást és megelőzést, azonban a mellék talaj puhasága miatt nem bírta le-szorítani Vándoryt, ki még a kellő pillanatban észre-vevén az előzési szándékot, képes volt kellő lendületbe hozni gépét. Kis már ekkor jóval hátra maradt A második körnek $\frac{5}{6}$ részében még mindig Vándory vezet, most végső erőfeszítéssel hajt mindkettő, különösen Philippovich, kinek a célpont előtt 10 méterrel sikerül felnyomulni versenytársa mellé, még egy kétséges pillanat és Philippovich be ér dicső elsőnek fél keréknyomnyi előnnyel. A k. b. 1700 méter távot 4 percz 20 másodpercz alatt futották be. Végül Ver-mes Lajos mutatta be szép gyakorlatait a mű-veloci-pédezésben tapsok között. Következett a városban és Esterházy Miklós gr. regényes parkjában a szerteszejjel csatangolás és 1—3 óra közben általános fürdés az uszodának némi természetes melegséggel bíró szabad vízében. Mindenesetre szép az, midőn a tornászok annyira lelkesülten üzik az uszás sportját, mint Tatán is tettek: de talán még sem kellene ezt oly hosszadal-masan és erővel tenni közvetlenül a fokozottabb mérvű tornázás előtt. Az az időleges zibbadtság a testtagok-ban, a huzamosabb uszkálás után, intő jel lehetne arra, hogy újabb testi erős munka tovább üzése káros hatású az idegekre — izmokra — az egész testre általában. Valóban dicsérni kell egyes képzett tornászok kitarlását és erejét, hogy annyira is működni bírtak a tornaszereken, midőn már az uszodában birkózva — saltokat ugorva — egymást buktatgatva kifáradtak. Daezára ennek, mondani lehet, hogy a 4—6 óra köz-ben tartott nyilvános tornázás meglehetősen jól ment, tekintetbe véve az erősen napos időt és helyet. A parkon kívül kijelölt gyakorló térre — jó $\frac{1}{2}$ órai menet után — érkezve, egyszerű összetételű szabadgyakorla-tokat vezényelt Bokelberg Ernő, melynek láttára, a tisz-telt közönségnek különösen a kerítésen kívüli része, szakasztott oly móddal adott kifejezést tetszésének, mint pár év előtt a Vácziak tettek, t. i. a kacagástól majd föllöködöttek egymást. Meg is mondotta utóbb egy némelyike magyarán: «ni, ni, az urat is ott láttam komégyiázní!» «Ugyám! Helősen hajigáta az ur magát» — — és több efféléket. A szertornázás lovon, bakon, nyujton és szabad ugrásokkal 4 csapatban történt. A nyujton és lovon tornázás többször tapsra ragadta a közönséget. Ezután a nyujton szabadornázás történt, mely ez alkalommal is legjobban sikerült pontját képezte a torna-mutatványoknak. A magasra verseny-ugrásban Keresztesy Béla lett a győztes 9 versenyző közül. Ime egy tornásznövendék, a ki 180 cmtr magas ugrásával versenyezik mestereivel, a ki férfiúi korába oly ép erő-vel lép be ma-holnap, minővel — sajnos — még mindig kevesen dicsekedhetnek. Gratulálunk a győztes ifjunak, de a matador vivó- és tornamester apának is. Második lett Vermes Lajos, 176 cmtr magasat ugorva. Következő gyakorlat volt verseny-magas-rudugrás. No itt már nem örökitjük meg a magasság fokát, mert biz az vagy 50 centiméterrel alább esne, mint az illető versenyzők által máskor rendszeren elért eredménye. De azért kiváló szépen ugrott a győztes Béli Mihály: a 2-ik, Vermes Lajos, már inkább karja erejével, mint erős felugrásával jutott át a pálelán. A tornamutatványok-ban résztvevők közül a győztesek megkoszoruzva, válla-kon körülhordoztattak, többen pedig a közönség részé-ről tapsal lettek kitüntetve egyes mutatványaik alkal-mával: ezek közül legyen itt felemlítve: Arnold Róbert, Béli Mihály, Herczeg Zsigmond, Kampis Lajos, Keresz-tesy Béla, Körber Ferencz, Létay Péter, Maurer János

és Rezső, Porzolt Lajos, Stern Alfréd, Szafka Manó, Vermes Lajos és többen. Végül meg kellene még említeni a tornázást követő ebéd és táncz lefolyását, az elmondott tósztok szónokait, a forrpontig hevítő bájos tatai tánczoló hölgyek névsorát, a hazarándulók kurjongatását — — de hát legyen ez alkalommal ez a «házi rend», hogy: csitt! Mondják el vagy írják meg ezeket azok, kik végig ehettek szerencsésen a pompás «menut», megszoríthatták vagy egy tatai szépnek a kaesóját. E sorok írója csak a porral, borral és sporttal foglalkozhatott.

Az «Achilles» egylet több tagja Rostonyi Kálmán vezetése alatt, 1886. június 1-én a Budapest és Füzes-Abony közti távolságot — oda és vissza 260 km. — igen erős hajtásban tették meg. Utközben *Vermes Lajos* és *Takácsi Géza* között verseny fejlődött ki. Vermes a 100 a. mf. távolságot «Kangorvo» gépével 11 óra 5 percz alatt liporta le. E verseny a külföldi recordok közt is számot tesz.

Sztg. Kirinyi Lajos, az «Achilles-Club» hunyadmegyei consulja, június hó 25-én indul csapatjával Erdélybe. Felszólítást intézett a club tagjaihoz, melyben kiemeli, hogy mult évben begyalogolta Erdélyt, melynek bércei tökéletes megelégedését vívták ki, sőt a természet szépségei fogékony lelkületének hurjait is megrezgették, továbbá elragadtatással adózik kies hazánk keleti részéről is. Hisz a költő is Erdélyt magasztalva, így kezdi: «Vadregényes fenyvesek hazája» stb. Kedves egyleti tagjainak addig is, míg velők személyesen találkozhatnak, szíves üdvözlétét küldi, azon megjegyzéssel, hogy őket a «Kedv, küzdelem és kitartás» ernyedetlen kitartással vezérelje Erdély bércei közé. Folytonos, mindennapi kirándulásokkal készíti magát az erdélyi utazásra. Június eszején Aradról elindult Déváig: az ut Gyorok, Radna, Lippa, Soborsin, Becova, Zámon át igen kitünő, leszámítva mintegy 20 km. távolságot, Aradtól Gyorokig, mely homokosabb talaj, de azután olyan, mint az asphalt. Figyelembe ajánlja minden kerékpározónak, hogy a jelzett oldalt használja Zámorról Déva felé, *Burcsukon* át a Maroson *Dobrára* s onnan Dévára: ez az út sokkal jobb, mint a tulsó oldalon levő. Aradtól Déváig a távolság 168 kilométer, mely utat, a pihenéseket is beszámítva, 12 óra alatt tette meg. *Vermes*, titkár.

Ifj. Rémi Róbert ur a következő sorokat küldötte lapunkhoz: A Herkules tekintetes szerkesztőségének. Bécse lapjukban a M. A. C. viadalán tartott kerékpár-verseny ideje tévesen van jelezve, minthogy a bécsi urak állítása szerint a versenyen 13 és $\frac{1}{2}$ percz alatt tettem meg a távot és az Allgemeiner Radfahrer Clubnak nem consuljává, hanem Magyarország fő-consuljává lettem kinevezve. Consuloknak Budán Mondok József, Pesten Ledényi Elemér, Szabadkára Vermes Lajos bajnok, Dunaföldvárra Nathera József urak. A Clubnak jelenleg 30 tagja van. A Hunnia veloczipéd-club és az Allg. Radfahrer Union tagjai egyesülve pünkösd első napján Dunaföldvárra tesznek kirándulást, hol különféle versenyek lesznek, még pedig: díjlövészet, veloczipéd- és csolnak-versenyek, este (13-ikán) banquet, 14-ikén táncmulatság; ezeket a tek. szerkesztőségnek tudomására hozván, maradok tisztelettel, ifj. Rémi Róbert bajnok, a Hunnia veloczipéd-club és az Achilles veloczipéd-club elnöke.

Csak azt jegyezzük meg e sorokra, hogy versenyek regisztrálásánál mindig a hivatalos időméréseket szoktuk közölni s a M. A. C. versenyéről is csupán a hivatalos adatokat közöltük.

Tornavizsgák. A kolozsvári torna-vivodában a tornavizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg Albert Károly tanár vezetése alatt:

Május 27. d. u. 5-7-ig az unitárius főtanoda I—VIII. k. oszt.

« 30. d. u. 5-7-ig a róm kath. fitanoda I—VII. k. oszt.

Június 2. d. u. 5-7-ig a városi polg. fiu iskola I—IV. oszt.

« 5. d. u. 5-7-ig az ev. ref. főtanoda 3. és 4. elemi és I—VIII. k. oszt.

« 19. d. u. 6-8-ig az állami tanítóképezde I—IV. oszt.

« 29. d. u. 5-7-ig az áll. tanítóképezde IV. osztályának tornaképesítője.

L. Hamelle, a francziák legkitünőbb erőinek egyike, velocipéden május 28-án érkezett Bécsbe, honnét még aznap elindult Magyarországra.

A «Magyar-óvári torna- és vivó-egylet» tagjai esütörtök délelőtt 10 órakor igen jó conditióban, naubar-nított arcczal, 38 órai evezés után, Budapestre szerencsésen megérkeztek. A „Hunnia” csolnakázó-egyesület tagjai, Asbóth Jenő, Planer testvérek, Kilitcsán Zsigmond vezetése, alatt a training házban fogadták. Az «Achilles-egylet» tagjai veloczipéden Váczig a vendégek fogadására elébük mentek. Szily Tamás, Vértassy János, Nádosy Elek, Méhes Gáspár és vezetőjük ifj. Vojnich Sándor, egész utjuk alatt idomított szervezetről tettek bizonyosságot. Mosony és Esztergomnál zátonyra kerültek, s csak uszással és csolnaktolással folytathatták utjukat. *Gönyön* Szieger, Magyarai és Vanke Imre révkapitány. — mint sportbarátok, szívélyes vendégszeretetben részesítették ifju athletáinkat. Ifj. Vojnich Sándor harmadmagával visszagyalogolni szándékozik M.-Óvárra, a hol f. hó 5-én nagyszabásu athléta-versenyek tartatnak. Erős küzdelmekre lesz kilátás.

Vermes, bajnok.

HERKULES-KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók **Aigner Lajos** könyvkereskedése útján valamennyi könyvárusnál:

- I. **A magyar labdajátékok könyve.** képekkel. Irta Porzolt Lajos.
- II. **A korcsolyázás kézikönyve,** számos rajzzal. Irta Porzolt Jenő.
- III. **Vitorlás kalandok.** Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- IV. **A sport-világból.** Elbeszélések és versek illusztrálva. Irta: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Balog István, Oláh Miklós, Porzolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- V. **Montpelliertől Budapestig velocipéden.** A szerző arcképével. Irta Igali Szevetozár.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV., Váci-utca 2. sz.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos petit
sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület, Belváros
Lipót-utca 50. sz.

Kéziratokat vissza nem küldünk

Bérmentetlen leveleket nem lo-
gadunk el.

Tartalom: Méltányos-e a velocipédezés eltiltása? (Julius.) — Velocipéden a világ körül. (Igali Svetozár) — Uszási tréfák. (Két képpel.) — Vitorla versenyek a Balatonon. — A Lawn-Tennis-játékról. (Mihájkovich Tivadar.) — A tornatanítás a középiskolákban. — Különfélék. — Hirdetés.

Méltányos-e a velocipédezés eltiltása?

A vasparipásoknak eddig is sok ellensége és gyonyolója volt, de ha a valamennyi hirlap közölte hír, hogy a főváros jelentékeny részében a velocipéd eltiltatik, — igaz leend, úgy még több gyonyolója lesz. Mert az bizony nagyon épületes látvány lesz, ha valaki a belváros valamelyik utcáján, a körutakon vagy a lánczhidon gépéről leugorva, azokon azt végig tolja. Az «alkalmatlanság», melyet állítólag okoznak, korántsem szűnik ez által meg, sőt a gyalogló s gépét magával czipelő «paripás», mint teherszállító gyalog, a forgalomnak kitérni nem köteles és nem is fog.

A fennemlített szabályrendelet tervezése alkalmával fogok tollat, szerény véleményemet kifejtendő, vajjon *jogi szempontból* méltányos-e a vasparipázás eltiltása? mely eltiltás okvetetlenül csak kivétel lévén a szabad közlekedési jogból: bizonynyal kell valami jogi alappal bírnia. S éppen e viszony, hogy a velocipéd annyira kivételes közlekedési eszköz-e, hogy ily nagyon kivételes rendszabályt igényelne: szabja meg ily nagyon szigoru törvénynek a létjogát.

Ily okot, mely erre jogot *általában* adhatna, mi csak kettőt tudunk — bármennyire kutattunk is — találni. Egyik a közveszélyesség, másik meg azon elv lehet, mely szerint a járművek céljokhoz képest disztíngválatnak és nyernek létjogot. Vegyük rendre.

Egyik ok, mint mondók, a közveszélyesség. De felesleges e tekintetben a további fejtegetés. Mert Budapesten, hol most már számos — százakra menő — bicyclista sereg van, alig történt ezek által elgázolás, s ha esetleg történnék is, az egy kocszi elgázolásához képest vajmi kevéssé veszedelmes. Hogy a fennebb említett dolog igaz, arról akár a főkapitány ur is meggyőződhetik közgei útján. A mit meg ezelőtt mondogattak, hogy a lovak megijednek tőle, s könnyen történhetik így szerencsétlenség, az Budapestre ma már nem alkalmazható. Ha valahol el akarják tiltani a vasparipázást, úgy éppen a főváros sorompóin tiltsák el. Mert valamint nincsen «fővárosi» ló, mely annyira hozzá ne szokott volna a vasparipához, hogy tőle csöppet se féljen, épp úgy nagyon ritkán találunk falusi lovat, mely ne ijedne meg, ha velocipédet lát.

Az alternatíva második része azon okoskodás lehet, hogy csakis luxus és mulatság (sport) céljából

közlekedő jároműnek nincs a főváros utcáin existálási joga. S ennek elismerésére szintén kettő *kellene*. Először, ha vajjon lehet-e ily szoros különbséget tenni, másodsor, helyes-e maga az elv?

Az elvet magát nem helytelenítjük, csakis annak gyakorlati lehetetlenségét akarnók kimutatni. Mindjárt azon akadna az ilyen distíngválás meg, hogy — nem lehet disztíngválni. Nem lehet szorosan megkülönböztetni, ki megy csupán mulatságból, s ki más okból is. Ha valakinek egy távolabb városrészben dolga, s hozzá kevés ideje van, mi jögon ne használhatná a velocipédet épp úgy, mint bármely más közlekedési eszközt? Vagy pl. a kereskedő kézi szekerét, melylyel az árukat hazaküldi, minden, még a legnépesebb utcákon is eltűrik. Ha most — mint a fővárosban csakugyan történik is — áruit egy rendesen ballagó háromkere-küre rakná fel, kérdem, méltányos-e eltiltása?

De meg a többi jároműn menők között is hány foglalja az utcát csakis szórakozási célból el? A vasárnapi kirándulók nagy részét nem kellene akkor omnibuszozni engedni. Az uri közönséget sem lehetne kocsikázni engedni, kivált ha pl. lóversenyre mennek (mi szintén csak sport-mulatság). A száguldo jukkereket meg éppen be kell tiltani, midőn gazdáik csupán egy kis kocsizás végett hajtanak ki. S hogy hajtának pedig az Andrássy-uton, minden szabály, minden rendőri felügyelet daczára! Oly örült vágatással, mit tisztességes velocipédező a városban magának meg nem enged.

Azt hiszem, ezekből eléggé világos, mennyire abszurd lehetetlenség a szabad menetel jogát a különböző jároművek célja szerint osztogatni. S míg ez így van, addig le kell rontani minden különbséget a tisztességes jároművek között, a járás jogában egyenlőkké kell tenni.

Mert elhíhetik az intéző körök, hogy az eltiltandó utcák közül egyik sem olyan, melyre a vasparipázók sétálni mennének. Egyik sem olyan, még kövezet dögében sem. Nem, ezen utcák csak a *kijutás eszközei* voltak s lennének ezentul is. Vagy pl. a lánczhid! Éppen ez azon hely, hol — a szekéru-ton — a gyalogosoknak semmi keresetök sincs, s hozzá a kocsiközlekedés is olyan szabott, hogy egyik oldal a menők, másik a jövők számára van fenntartva, tehát a velocipéd igazán semmi fennakadást nem okozott. Most ezután kénytelenek lesznek gépeiket tolni, mi aztán sokkal több akadály lesz a közlekedésnek.

A mint olvassuk a lapokban, a főkapitány ur többek között London rendőri viszonyait is tanulmányozni fogja. Lekötelezné a fővárosi vasparipásokat, ha egy szót kérdezne ez óriási — sok ezernyi velocipédezővel bíró — metropolis rendőrségétől, minő szabályok állanak erre fenn? Szabadon közlekednek,

mint majdnem minden nagy városában Európának, kivéve tán Berlint, hol azonban már szintén le akarják rontani ezen tiltó akadályt.

S ha a biztonságot Budapesten mégis fokozni akarjuk, úgy sokkal üdvösebb lenne, az eddig is követett kötelező csengettyű- és lámpahordáson kívül, ha a gyorsajtást a főváros utczáin eltiltaná, közzegeivel szigorúan ügyeltetne, s rá érzékeny pénzbírságot szabna. Továbbá minden vasparipás hivatalos bárczát kapna, mely esetleg felmerülő bajokban igazolásul szolgálna.

Ha e szabályokat mind pontosan megtartja a rendőrség, akkor biztos lehet, hogy valamint eddig, úgy ezután sem fogna a vasparipa sem közveszélyes dolog, sem közlekedési akadály lenni. Ezt érezhetnék a fővárosi velocipéd-clubbok; de ők ezen ugyancsak fontos és lényeges kérdésben, a mint látszik, indolenssek. Ennek még keserű gyümölcsei lehetnek. S éppen az, hogy a testületek semmi lépést nem tettek, indított engem, hogy a minden velocipédezővel közös jog védelmezését megkísértssem.

De ha a meggondolás, meg a londoni tanulmányut más véleményre nem juttatja az intéző rendőri köröket, úgy a közvélemény igen könnyen azt fogja mondani, hogy ez intézkedés alapja — az oknélküliség meg az öreguras vaskalaposság.

Julius.

Velocipéden a világ körül.

Thomas Stevens útjából.

(A Montpellierben megjelenő «*Veloceman*»-ból, fordította Igalú Svetozár.)

(Folytatás).

Másnap ismét uton vagyok. Miután 12 kilométert bejártam, Tübingenben álltam meg reggelizni. A reggelyamában kezdett esni az eső, s miután 35 kmnyi nagyon dombos ut végére jártam, oly hevességgel kezdett esni, hogy én is, parasztlak módjára, a sűrű fenyőerdőben, — fenyők koronája alatt vagyok kénytelen menhelyet keresni. A talált menhely azonban nemsokára tűrhetlenné válik. Magamra öltöm tehát könnyű mackintosh-omat s folytatom utam egész Oberbergenig. Itt rozskenyeret s tejet veszek magamhoz. Az eső $\frac{1}{2}$ órákor szűnik meg, én meg egészen sárosan érkezem meg Blaubeurenbe, hol az éjet töltöm.

Vasárnap reggel a Duna egyik mellékfolyójának gyönyörű völgyén ereszkedtem le, s a blaubeureni hangok hangjai mellett haladok tova. De megállok, hogy az utnak időt hagyjak a száradásra. 10 óra tájt ismét uton vagyok, hogy Ulm erőssége felé közeledjem. A tájkép változik, — éppen úgy mint lakossága, melynek mintegy homlokára van vésvé az általok lakott vidék sajátsága. Nemsokára a Dunának kavargó vizéhez érek s ennek folyását követem. Miután 18 kmnyi meglehetősen uton haladtam, megérkeztem Ulm várába, a hol tegnap este kellett volna megérkeznem. A késedelem a rossz időnek volt betudandó. E helyen Württembergből Bajorországba léptem. Württembergnek fensikjában hiába keresnénk a parasztlak között egy esinos alakot, de Bajorországnak mosolygó völgyeiben a nők bizonyos elegantiával öltözködnek, s taglajtéseikben bizonyos báj rejlik, s ez feledtetni velünk, hogy ábrázatjuk igen széles. Távol attól, hogy az amerikai vagy angol nőknél szebbek volnának, de határozottan szebbeknek mondhatjuk württembergi szomszédnőjüknél. Csak annyi időre állok meg Elmában, mennyi egy

pohár sör elfogyasztására szükséges, továbbá hogy az augsburgi ut után kérdezősködjem; ezen rövid idő alatt egy sereg polgártárs által vétettem körül, kik informálva látszottak lenni utazásom felől újságaik útján.

A bajor utaknak az az egyedüli érdeme, hogy igen kemény; másképp egyszerűen gyalázatosnak volna mondható. A bajorok úgy javítják útjokat, hogy tetejére jelentékeny mennyiségű követ szórnak. Több kilométernyire csak úgy haladhatok, hogy kerekemet egy keskeny kerékvágásba illeszttem és így hajtok előre — meglehetősen bajosan, miután minden lépésnél kövekkel találkozom. Most tehát azon országon megyek keresztül, a melyekben a világon a legtöbb sört isszák s a legtöbb burkát eszik. A komlós póznák a láthatár végételenében vesznek el és minden ház ablakai mögött hosszú hurkak vannak fölragasztva. Azon hurkamennyiség, melyet ma láttam elfogyasztani, csakugyan irtózatos, — igaz, hogy pünkösöd van.

A Lech völgyét követve, Augsburgba a nap vége felé érkezem meg, a katonai zenekar játéka mellett. Több komlós-kert mellett haladok el; a bajorok a kertekben ülnek — sörüket isszák, s hozzá hurkát esznek. «Hol van az augsburgi velocipéd club helyisége?» Miután ma reggeli 10 óra óta 120 kmnyi utat futottam be, ez azon kérdés, melyet egy fiatal emberhez intéztem, midőn a városba léptem. A kért helyiség a város déli részében levő egyik nagy kávéházban volt. Belépek egy kávéházba s ott egy egyéniséget találok, ki angolul tud s ki ennél fogva elvállalta a tolmács szerepét köztem s a tulajdonos között. Egy asztalhoz leülök, katonák, polgárok s vidéki parasztlak társaságában és azalatt, hogy egy pohár habzó sört iszom, megmagyarázzák nekem, hogy az egylet majd valamennyi tagja most, pünkösdi szünidejét élvezendő, — velocipéd-kiránduláson van. Tehát a club tagjai nincsenek otthon. Elvezettek azután a Mohrenkopf hotelbe (Moor's head hotel) s arra kérnek, tekintsem magam augsburgi tartózkodásom alatt az egylet vendégeül. A bajorok csakugyan nagyon gyakorlatiak.

Hétfőn reggel Kling József ur, az egylet elnöke, elkísért egész Friedburgig. Ez a szünidő utolsó napja, úgy látszik a bajorok annyi hasznot akarnak belőle huzni, a mennyit lehet. A sörödék tömve vannak emberekkel, s az ut meg duzzad az augsburgiaktól, kik városon kívül valamely mulató helyre mennek, hogy a nap hátralevő részét ott töltsék. Tíz személy közül egynek valami hangszerre van, melylyel vidám nótákat játszanak utközben. Mások meg a hátukra akasztva viszik hangszerüket s rá gondolnak arra a szép napra, mit e muzsikával el fognak majdani tölteni. A parasztlak legtöbbjének óriási esernyő van a hátára akasztva. Minden oldalról csak éneket és dalt lehet hallani, s azalatt, hogy én és társam esendesen előrehaladunk — nem beszélhetünk, mert nem értettük egymást, mindenfelől ünnepi ruhába bujtatott embereket láttunk. Némelyik parasztlak nagyon furcsán van öltözve; hosszú térdfelelő csizmája van, mely végig ragyogóan van kivixelve, fejük tetején nemez kalapot hordanak.

Igen gyakran meg egy méter hosszúságú pávatoll van a kalapjukra tűzve, mely büszkén emelkedik az égnek. Nadrágjuk s kabátjukra hosszú, öreg és széles fejű gombsor van rá varrva. A svábok között vagyok most. Említett gombok az ünnepi ruhának egyik fővonzerejét képezik, anyaguk régi rézpénzdarabokból áll, egyik generációról a másikra szállott s hogy így fejezzem ki magam — a család tulajdonává váltak. A sváb parasztlak öltözéke egyike a legfestőibb vala-

minek. Ruházatuk s kalapjuk tul van tömve réz, ezüst és arannyal. Ugy látszik, hogy e ruhák némelyike 150 méternyi szövétből áll. El kell mondanom, hogy a ruha számtalan ránczot képez s a belebujtatott személyt sokkal kövérebbnek tünteti elő, mint a milyen. E ruha öve a lapoczkák tájkára esik, — s az ujjasok neveltségesen szélesek.

Az idő gyönyörű, a termőföldek puszták, uton-utfélen — falvakban csak ünnepi burokba bujtatott parasztokat láthatni. Minden faluban egy nagy fenyőárbóc van leásva, mely kis zászlókkal s fenyőágakkal van végig díszítve. A kis, kőből épített templomok s a temetők tömve vannak néppel, mely ünnepélyesen énekel karban. De bármennyire el vannak foglalva vallásos gyakorlatokkal és áhitatokkal, ez emberek nem állhatnak ellent abbéli vágyuknak, hogy utánam ne nézzenek lehető nagy nyaktekeréssel, hogy jobban láthassanak. Egyik közülök, ki valószínűleg a legkíváncsiabb volt — éneklés közben — jelekkel magyarázza, hogy álljak meg, szálljak le!

Az ut egy setét fenyőfaerdőn vezet keresztül. Nemsokára egy processios csapattal találkozom, mely vagy 50 nő s ugyanannyi emberből áll, a csapat nem szerint — felváltva énekel járás közben. Az emberek fedetlen fővel haladnak — kalapjukat kezökben tartva. Az asszonyok mezítlábosak, soknak kapeza van a lábán, de czipője egynek sincs.

Öltözetükben a szírvány minden színe képviselve van. Mindegyiknek hátához egy nagy esernyő van akasztva — a csapat vidáman halad előre. A nőknek czifra ruhája az egyedüli világos szín a fenyőerdő setét tájképeben. Azalatt, hogy elhaladok mellettök, a férfiak s nők felém bámuló tekintetével találkozom. Nem állhatnak ellent, hogy rám ne nézzenek.

Dél felé az ősrégi Dachauba érkeztem. Leszálltam a vendéglőnél. Itt egy papirgalléros és meglehetősen rozsz ruházatu egyéniség közeledik felém. Angolul szólít meg, s ebéd közben oly jól informál a vidék utjai és erkölcsé felett, hogy a távozás pillanatában a legjobb kedvvel ajánlottam neki egy kis borraivalót, mint a mi szokásban van Németországban. «Nem! köszönöm, mondá mosolyogva, én nem vagyok a szálló személyzetéhez tartozó. A müncheni egyetem modern nyelvészeti fakultásának hallgatója vagyok. Dachauba egy napra falusi tartózkodásra jöttem. Néhány katona, kik mellettünk billiárdoztak s látták zavaromat, hangos nevetésbe törtek ki. A lelkiismeret kínzása örökké zaklatni fog, hogy a müncheni egyetem egy hallgatójának borraivalót akartam adni. Ugyan enyhítő körülményeket is felhozhatnék mentégemül: az egyetem hallgatójának nem kellett volna papiros gallért hordania!

(Folyt. köv)

Uszási tréfák.

— Két képpel. —

A legkomolyabb sport sem lehet el a mulatságosabb, bár nem tisztán a hozzá tartozó játékoktól. Ezek nélkül a testerősítő munka lélekölő unalmat okozna.

Az uszás különösen olyan sport, mely magában véve vajmi kevés szellemi szórakozást nyújt, eltiltva lévén még a beszélgetés is és így ugyancsak keresnünk kell minden tréfás uszási módot, melylyel élénkítsük ez egészséges sportot.

A legismertebb és legtöbbször használt multság az uszánál a vízbeugrás, melynek ismert módjához csak azt említjük fel, melynél a partról egyik uszó a másiknak válláról vagy feje fölött ugrik a vízbe.

Az uszási módok közt igen multságos a víz alatti uszás, melyet képbén is bemutatunk. A víz alatt

az oldaluszás a helyesebb, mert így könnyebben tartathatjuk lent magunkat. A gyakorlott buváruszók a víz alatt fogósdit is játszanak, bár a szem kinyitása fájdalmas a vízben. Legérdekesebb a víz alatti uszásban versenyt rendezni.

Érdekes megpróbálni a vízfelettmaradást minden mozdulat nélkül. Ennek egyik módját mutatja második képünk. Nem kell ugyanis semmi mást tennünk, mint teleszivott tüdővel engednünk testünket vízszintes irányba lesülyedni és kifesztett mellel és hátravetett fejjel nyugodtan maradnunk. A legtöbb uszónál sikerül így a víz felett szabadon lélegzeni.

Mesterségesebb és több ügyességet kíván a víz felett fekvő helyzetben maradni. Ezt csak úgy érhetjük el, hogy ha a víz színével egyenlő magas partról úgy ugrunk a vízre, hogy kinyújtott karunkkal nem merülünk alá, hanem mintegy tovasiklunk a víz felett és egész testünket mereven tartva, arcczal a vízben fekszünk; természetes e helyzetben csak addig maradhatunk, míg lélegzeni nem kell.

A víztaposás abban áll, hogy függőleges testtartásban csak lábbal dolgozva maradunk a víz felett.

Valóságos vízi párviadal, midőn két uszó vizet taposva egymásnak megy, megkisértvén, hogy melyik tudja előbb víz alá nyomni a másikat.

A következő játék sem érdektelen: az egyik uszó kinyújtózkodva hátára fekszik, karjait testéhez szorítván; a másik pedig azon igyekszik, hogy lábainál fogva előre tolja őt.

A következő tréfa is jó időtöltésül és gyakorlatul szolgálhat: egy uszó vizet tapos, egy másik pedig közvetlenül háta mögött követi őt; egyszerre vállaira teszi kezét s hátára ugorva lenyomja őt. Így megy ez váltakozva.

Vitorla-versenyek a Balatonon.

A Stefánia Yacht-Egylet által Balaton-Füreden július 19-től augusztus 5-ig rendezendő vitorla-versenyek programja a következő:

A versenybizottság határozza meg valamennyi versenyre nézve a hajó vizvonalához, illetve a befutandó pálya hosszához mért időtérítményt, az indulás irányát és módját és minden egyes verseny kezdetét. I. osztályu hajók 30 láb vizvonal, II. osztályu hajók 30 láb aluliak.

Julius 19-én és 20-án. I. Károlyi díj. Minden hajó számára, tét 15 frt, táv. 94 kilométer; Füredről a badacsonyi uszányt megkerülve vissza Füredre. A második hajó a commodore által felajánlott díjat nyeri.

Julius 21-én. Pihenő.

Julius 22-én. II. Egyleti díj. I-ső osztályu hajók számára; tét 15 frt, táv 40 kilométer, melyből háromszögben 15 kilométer, továbbá a tihanyi és siófoki uszány megkerülése után az indulóponthoz Füredre.

Julius 23-án. III. Egyleti díj, II-od osztályu hajók számára; tét 15 frt, táv. 27 kilométer, melyből háromszögben 15 kilométer, továbbá a tihanyi uszány megkerülése után az indulóponthoz Füredre.

Julius 24-én. Pihenő.

Julius 25-én. IV. Commodore-díj. Minden hajó számára, tét 15 frt, táv 15 kilométer háromszögben kétszer megkerülve, összesen 30 kilométer.

Julius 26-án. V. Batthány herczegnő díj. I-ső osztályu hajók számára; tét 20 frt, táv 27 kilométer, melyből háromszögben 15 kilom., továbbá a tihanyi uszányt megkerülve az indulóponthoz Füredre. Minden versenyző hajó csakis saját legénységével mehet, amatőrök tetszés szerint.

Julius 27-én. Pihenő.

Julius 28-án. VI. Kirándulás, általános gyakorlat vendégekkel a hajókon. Picnick az almádi erdőben, ott tombola hölgyek részére és vitorla-verseny Füredre, minden hajó számára időtérítés nélkül. Azon hölgy, ki a győztes hajó nevét huzta, a tombola díjat nyeri.

Julius 29-én. Pihenő.

Julius 30-án. VII. Hölgyek díja. Minden hajó számára, tét 20 forint, táv 27 kilométer, melyből háromszögben 15 kilométer, továbbá a tihanyi uszány megkerülése után az indulóponthoz Füredre.

Julius 31-én. VIII. Todesco-díj. Minden hajó számára, tét 15 frt, táv 40 kilométer, a tihanyi, siófoki és kenesei uszány megkerülése után az indulóponthoz Füredre.

Augusztus 1-én. Pihenő és Anna-bál.

Augusztus 2-án. IX. Általános gyakorlat.

Augusztus 3-án. Pihenő.

Augusztus 4-én. X. Vándor-díj. 1000 forint értékben, minden hajó számára, tét 25 forint, táv 50 kilom., melyből háromszögben 15 kilom., továbbá a tihanyi, siófoki és kenesei uszányt megkerülve, az indulóponthoz Füredre. Minden versenyző hajó csakis saját legénységével mehet, amatőrök tetszés szerint. Évenként egy verseny. Nyertes, ki három egymás-

után következő versenyen győz. Díj nyertes őrizetére bízatik mindaddig, míg a végleges győzelem el nem dől.

Augusztus 5-én. Egyleti bál, tűzijáték stb.

A nevezés és a tét bármikor, de legkésőbb az illető versenyt megelőző nap esti 10 órájáig az egyleti gondnok urnál jelentendő be, illetve fizetendő le.

Minden verseny kezdetét egy órával előbb három mozsárlövés jelzi.

A vitorla-versenyeknél a Stefánia Yacht-Egylet verseny-szabályai irányadók.

A pihenő-napokon evező-, uszó- és tréfás-versenyek tartatnak.

A Lawn-Tennis-játékról.

Irta s április 16-án a győri olvasó-egyletben felolvasta:

Mihálkovich Tivadár.

Jelige: Hol vagytok ti régi játszótársak,
Közületek csak egyet is lássak,
Foglaljatok helyet itt mellettem,
Hadd felejtsem el, hogy férfi lettem.

Petőfi.

(Vége.)

Télen a vadászat nyújt neki alkalmat a testet azon fáradalomnak alávetni, melyek az izmos férfi testi ereje aczélesságának megtartására szükségesek, nyáron pedig a különféle lapdajátékokhoz folyamodik e cél elérése végett.

E játékok közt a legnagyobb elterjedésnek a Lawn-Tennis örvend, mert abban nők is részt vehetnek és mert nehezebb, fárasztóbb, e mellett persze edzőbb, bár nem olyan kecssteljes, mint a már náluk elcsépelte, és nálunk is ismert Croquet.

A «Lawn» jelzót a Tennis szó mellett azért használja az angol, hogy megkülönböztesse a régi Tennis játéktól, melyet négy fal közt játszottak.

«A Tennis-játék francia eredetű, az angol királyok és főnemesek a francia udvartól hozták el. Legjobban virágzott az angol IV. Henrik és a francia V. Károly idejében; s a történet följegyezte, hogy 1368-ban a burgundi herczeg 60 livret vesztett el egy William de Lyon és Guy de la Trémouille elleni játszmában, úgy, hogy övét kelle zálogba adni. A történelem említést tesz egy játszmaról, melyet Miksa német császár VIII. Henrik uralkodása alatt orániai Vilmos és Brandenburg örgrófja ellen játszott. I. Jakab fiához irt levelében e játékot különösen ajánlja, s érdekesen indokolja, midőn az uralkodók képzettségéhez «szükségesnek» jelzi. VII. Henrik angol király jegyzeteiben még feljegyezve is találjuk többször a kiadási rovatban: «veszteség a Tennisben 12 pencze,» a mi 48 krnak felel meg; «egy lapda 3 pencze» s hasonlókat.

A Lawn-Tennist leggyakrabban rövidre nyirt és hengerezett gyepen játszik. Alkalmas az asphalt- vagy cement-talaj is. vagy keményre taposott agyagos tér, de a vetett gyp, némi gondozás mellett legajánlatosabb.

A játékban két, három vagy négy személy vehet részt, kik a közepén egy függélyesen alkalmazott alacsony hálófal által elválasztva, egymás ellen játszanak.

A játék abban áll, hogy a ruganyos lapdát egy kiütő-lapáttal ugynevezett ütőpéczével, u elynek kerete belül hálószerűleg hurral van befonva, a hálón keresztül az ellenséges udvar bizonyos mezőnyébe ütik, illetve visszaütik lehetőleg úgy, hogy az ellen lapdát el ne foghassa. Valóságban ezt elérni nem oly könnyű,

mint első pillanatra létszik. Kezdők rendesen csak másod-harmadszorra sajátitanak el annyi ügyességet, hogy a lapdát a hálón keresztül szabályos alakban üssék. Ha már ez sikerül nekik, hátra van még az ellen által ütött lapda elfogása és visszaütése. Kezdők feszült figyelemmel lesik a feléjük repülő lapdát... ime itt röpül!... görcsösen szoritják a kiütőt... és most rajta... de jaj, az ütés a lapda mellett az üres levegőbe ment, s a lapda a földön hever.

A kik nagyon szelesek, annyira eléje szaladnak a lapdának, hogy az egyenesen és feltartóztathatlanul az orrukra repül, a kényelmeselek előtt pedig idő előtt földre esik, s mire elérik, már két-három ugrást tesz; a tulbátor magasan üti fel a levegőbe, úgy hogy az messze a kijelölt mezőnyön túl repül; a félénk meg oly gyengén üti ki, hogy az a hálón nem repül keresztül.

Ez mind hiba. A hibákat egy, a játékban részt nem vevő egyén jegyzi.

De ez a kezdet nehézsége csak, az ügyesebb előbb, a kevésbé ügyes később, de mégis megtanulja és nemsokára a társaság oly játékot mutat fel, mely úgy az ahhoz értőt, mint a játékot nem ismerőt csodálatra ragadja és mindenkiben azt a meggyőződést érleti meg, hogy a Lawn-Tennis-játék nagyon is megérdemli a szorgalmas ápolást.

Angliában a Lawn-Tennis már annyira elterjedt, hogy alig található család, melynek legalább egy tagja ne ismerné.

A városok terein (squares) és a falvak közelében levő közlegelőkön (commous) számtalan udvar (ugy hívják az elkészített játékhegyet) van berendezve; minden falusi, minden nagy külvárosi és minden kisvárosi ház saját Lawn-Tennis-térrel bír.

Ifjak és öregek, férfiak és asszonyok, 10—12 éves gyermekek, erőteljes öregapák és öreganyák mind játszik a Lawn-Tennist.

Pochlmann Margit említi hivatkozott cikkében, hogy ő ismert egy urhölgyet, ki maga nagymama volt, s ki azon fáradozott, hogy egy tisztán nagymamákból álló négyes Lawn-Tennis csapatot állítson össze, a mi nagymamáink whist-partieja ellenében.

Igaz, hogy nagymamát magánkívül csak kettőt talált, de azért a csapat ki lett egészítve, csak hogy kénytelen volt egy 60 éves csak mamával megelégedni.

Persze idősebb nő, a ruházat miatt is, valami nagy ügyességre már nem viszi, míg a „legszebb korban” levő férfiak, (értem alatta a 40-eseket), tapasztalat szerint kitűnő játékosokká lesznek.

Mintha csak a könnyű flanel öltözék és kalap ifju erőt öntene tagjaikba.

Az ütőrezének elő- és hátsó lapjával kiütik a lapdát, majd magasra emelt, majd mélyre tartott feszes karokkal a gyepel vízszintesen, — nyilsebesen küldik át, úgy hogy nincs ellenséges ütő, mely fel bírná fogni sokszor a legváratlanabb, legalattomosabb irányban, majd előre futnak, majd visszafelé oly lapda után, mely már teljesen elveszettnek tekinthető, — egyszóval oly fáradhatlanok, — oly ügyesek, — hogy az ifjakkal teljesen egyenrangulag vetekednek. S ha aztán sok fáradság és izzadság árán a játék nyerve van, még akkor sem nyugszanak, büszkén és megközelíthetlenül babéraikon, hanem éppen ők azok, kik a tágas tér legtávolibb sarkai és zugaiban eltévedt lapdákat összeszedik, — hihetlen távolságból meglátják, előszedik a

szomszédságban levő bokrok és magas fű közül, — dorong és kampókkal halásszák ki a vízből.

Azokról a szájalomra méltókról is van gondoskodva, kik saját házuknál bármely okból a Lawn-Tennis játékot nem üzhetik.

Számtalan egyelet kitűnő játék udvara nyújt nekik alkalmat a Lawn-Tennis üzésére. Minél több egyébként a játékos, annál könnyebben lehet az egyenlő képességű parthiekat összeállítani. Ebből aztán a legnemesebb vetelkedés támad az egyes csoportok, majd az egyletek közt s így jönnek létre az egyletek közti nyilvános versenyek.

Ilyen versenyek napokig is tartanak, s a ki a legérdekesebb részét akarja látni, az az utolsó napon nézi meg a versengőket, midőn a gyengébb versenyzők már kiestek és csak a matadorok játszanak. Vig zene szól szünetlenül a verseny alatt, sátrakban frissítővel édesgetik a nézőket, — kiket azonban most semmi áron sem lehet elesalni az egyes játék-udvaroktól, elszenvedve éhséget, szomjat, a nap izzó hevét, esőt, szelet. A versenyzők most már annyi ügyességgel játszanak, hogy a néző zavarba jön, melyik udvart nézze.

Az előző versenynapok alatt a nézők mindegyike már pártállást foglalt egyik-másik versenyző mellett, s ezt majd tapssal, lelkes kiáltásokkal, majd halotti csenddel árulja el.

Végre az utolsó játszma kezdődik. A verseny az első, a legértékesebb díjért.

A versenyzők majdnem egyenlő képességűek és így természetes, hogy a küzdelem kétségbeejtőleg kemény, tehát a legnagyobb mértékben érdekes és idegfeszítő.

Ekkor oly erő s ügyességgel ütött és elfogott lapdák repülnek oly sebesség és oly nyugodtsággal, hogy a közönség rajongó elragadtatása teljesen igazolva van.

Minden ütés mestermű! Izgatottan követ a tömeg minden repülő lapdát, gépszzerűleg rüngatja fejét, hol jobbra, hol balra, hol ismét fel a magasba, hol le, úgy hogy a tömeget hátulról szemlélő egyén a nevetés miatt alig maradhat. Még egy döntő ütés, megvan... Oly ütés, mely szinte felülmulhatlan, és a játék nyerve van.

A tömeg ujjongása az eget verdesi. A zenekar tust huz, a taps, hurrák és bravo-kiáltások szünni nem akarnak.

A győző magasra emelt fővel néz körül, barátai szerencsekívánatokkal ostromolják s a tömeg csodálattal és tisztelettel bámulja. A verseny követő bálon ő az orozslán és boldog a nő, kinek udvarolni fog.

Igy van ez Angliában. Igy mulat az angol hazája bársonygyepén és India kókuszdió lappal kirakott udvarain, így a Canadában, így a Fokföldön.

Igy kezdenek már mulatni Frank- és Némethonban és a ki e szép és egészséges játékot valaha játszotta, nemcsak lelkesen üzi minden alkalommal, de terjesztésében is gyönyört talál.

Eddig Pochlmann kisasszony, a kinek ezen utolsó állítását mindenki, ki a játékot ismeri, teljes mértékben igazolni fogja.

Oh én irigylem az angolokat, irigylem, mert a világ első nemzete minden téren, mely testi erőt, ügyességet kíván.

Én nem vagyok materialista, de a nemes anyagot mégis csak többre becsülöm a durva anyagnál.

Hála a gondviselésnek, hogy elmúltak azon idők, midőn a szellemnek az anyagtól függetlensége tanté-
telkép állott.

«Ki az anyagot lealacsonyítja, lealacsonyítja ön-
magát és az egész teremtést,» — mondja Büchner
Lajos, — «a ki testével méltatlanul bánik, méltatlanul
bánik szellemével is.»

Az emberi test nemessége visszhatással van az
ember jellemére is. A nemes testi foglalkozás, a ne-
mes játék, a gondolkodás irányára is nemesítő hatás-
sal van.

Már ez indokból is elmondhatom, ugyanazon
joggal, melylyel Kölcsey tiszteletre intett az ősz hajak
iránt, hogy:

Tiszteljük a nemes játékot.

Ezzel befejeztem* volna felolvasásomat és önök,
— ha ugyan sikerült érdeklődésüket felkeltenem, cso-
dálattal fogják mondani, hogy a játék tüzetes magya-
rázatával adós maradtam. Az is akarok maradni a
tavasz végleges beköszöntéséig.

Majd ha a gyepek kiszáradnak, a liget száraz avarját
eltakarja az új életre ébredt természet örökszerű me-
zei virága, ha a néma csendet madárdal váltja fel, az
üde friss levegő ózonnal terheltén tódul a város egész-
ségtelen, füledt, por és füsttel saturált levegője elől
menekülő természetbarát sovár tüdejébe, — akkor a
vizionlátásra, kedves hitelezőim, az Isten örökszép,
szabad ege alatt!

Ott tartozásomat kamatostól, (mert magam is
játszani és példával előljárni akarok a sportért élő-haló
lelkem teljes gyönyörűségével rovandom le.

Tehát a jelszó: Lawn-Tennis for ever.

A tornatanítás a középiskolákban.

A vallás- és közoktatási miniszter a reáliskolai
tanterv utasításait kiadván, a következő utasításokat
adja a középiskolai tornatanításra nézve:

*I. A középiskolai tornahelyek térbeli viszonyairól és a
szükséges tornaszerekről.*

A középiskolai törvény értelmében egy tornata-
nitó egy órában legfeljebb 60 növendéket taníthat. A
tornateremben egy tanulóra fejenként 4 □ mtr. térség
számíttatik, minélfogva a terem területe 240 □ mtr.
legyen. A hosszúság a szélességhez úgy aránylik, mint
2 : 1-hez. A tornaterem magassága 5—5.50 mtr.

Az oly tanintézetekben, melyeknél a már meglévő
tornaterem nagysága a tanulók számának nem felel
meg, párhuzamos tanítás rendezendő be.

Ha valamely tanintézetnek, osztályonként 60-nál
kevesebb tanulója van is, 160 □ mtr. aluli torna-
terem, mint czélszerűtlen, új építkezéskor nem engedé-
lyezhető.

A 240 □ mtr. területű tornatermeket padlózni
kell, hogy minden szer alkalmas módon fel legyen
állítható és eltávolítható. A terem egyik szélességi ol-
dalan a faltól 5 méternyire, tehát körülbelül 50 □ mtr.
területen ne padlózassék, hanem évenként fölfrissítendő
cserrel hintessék be.

A tornaterem fűthető legyen; a legnagyobb hő-
ség 15° C.

A nyári tornahelyek a rendgyakorlatok végett,
valamint a gerely- és korongvetés, táovábbá a játékok
kedvéért 1000 □ mtr. területűek legyenek; a 360 □
mtr. aluli nyári tornahelyek teljességgel nem alkal-
masak.

Tornaszerek.

A) Kéziszerek. 1. Fabotok, keményfából, 90 cm.
hosszuságúak, 3 cm. vastagságúak; fejenként 1 db;
2. Vasbotok, 90 cm. h., 20—24 mm. átmérővel; su-
lyuk 2—4 kgr.; fejenként 1 db; 3. Súlyzók 1½—3
klgr. darabja, vegyest, az V. osztálytól kezdve fejen-
ként 1 pár; 4. Rudak (ugrórudak) 2.80—3.20 mtr.
hosszúak, 12 db; 5. Gerely, tölgyfából, vasalással,
1.5—2 mtr. hosszú, a gerelyfej keményfából 3 db;
*6. Discus (korong) vasból, 2.5 klg. súlyú 3 db;
*7. Kövek, emelő és dobásgyakorlatokra, 10—15 klg.
súlyúak 2 db; 8. Lengőkötél, 6 mtr. hosszú, horoggal
1 db; 9. Huzókötél, 10 mtr. hosszú, 2½ ctm. vastag,
1 db; 10. Különféle nagyságú bőrlabdák 6 db.

B) Ugrószerkek. 11. Ugródeszka (puha fából) 80/80
ctm. magas 3—4 db; 12. Ugrómérczék (keményfából),
fogazva 2 pár; 13. Mélyugrásra való polcz, emelhető,
50/60 ctm. 2 db; 14. Rohandeszka, 3 mtr. hosszú, 75
ctm. széles, 90 ctm. magas 2 db; 15. Bak (kemény-
fából), bőrrrel bevonva, emelhető lábakon 1—2 db;
16. Ló, 1.80 mtr. hosszú, emelhető lábakon 1 db;
*17. Ugrószerkevények, 45/60 ctm. 30 ctm. magas 3—4 db.

C) Mászószerkek. 18. Független mászópóznák,
hosszuságuk szerint 5—6 ctm. vastagok 4—8 db;
19. Rézsutos mászópóznák (eltávolíthatók) 4—8 db;
20. Mászókötélek, 30—35 ctm. vastagok 2 db;
*21. Árbócz, csak nyári tornahelyen, 6. m. hosszú,
15—25 cm. vastag 1 db.

D) Függeszre való szerkek. 22. Nyújtó, az oszlo-
pok kemény vagy puha fából, vasruddal, 2.50 mtr.
magas, 1.80 mtr. hosszú 2—3 db; 23. Gyűrűhinták,
különféle magasságra tehetők 2—4 db; 24. Létrák,
felállíthatók függőlegesen, rézsutosan és vízszint, 3 db;
*25. Körhinta, 4-águ 1 db.

E) Támaszra való szerkek. 26. Korlát
(keményfából) különféle magasságban és szélességben,
(és pedig nyári tornahelyeken: szilárd korlát, a földbe
ásva; nagyobb tornatermekben: hordozható korlát;
kisebb tornatermek számára: szétszedhető korlát, a
padlóba felállítható, vasbüvelyekkel) 2 db.; *27. Tá-

* *Megjegyzés.* A rövid korlát 2.75 mtr. hosszú, 33—44
ctm. széles; a hosszú korlát 3.75 mtr. hosszú, 33—44 ctm. széles.
maszfa, 4—5 mtr. hosszú, vasállványon, 90 ctm.
magas, 1 db.; 28. Támaszfa lábakkal és 3—4 pár
nyereg kápával; 4.30 mtr. hosszú, 1 db.

F) Lebegő gyakorlatokra való sze-
rek. 29. Lebegő fa, nyári tornahelyeken, 7.50 mtr.
hosszú, 14—17 ctm. vastag, 1 db.; 30. Lebegő ge-
rendák, tornatermekben 4.75 mtr. hosszú, 35 centm.
magas, 2—3 db.; *31. Falábak. (Nyári tornahelye-
ken) 12 pár.

G) Egyéb készülékek. 32. Az egészen
padlózott tornatermekben kókuszdióhéj-szőnyegeg (Turn-
matten) vagy bőr-matraczok szükségesek, 3—4 db.

A hol a tornaterem egy része tűmárcserrel van
behintve, ott 2 db. szőnyeg vagy matracz elég.

Vitorlavászonból készült és tengerifüvel töltött
matraczok nem alkalmasak.

33. Padlózott tornatermekben a «Winkler»-féle
permetező alig nélkülözhető.

34. A rend fentartására és a szerkek kimélése
végett a kézi és más mozdítható tornaszerek külön
készülékekre (fa- és vastartók, horgok stb.) helyezendők.

35. A bejáratok elé lábtisztító (rács) és szalma-
pokrócz alkalmazandó.

* A *-gal jelölt szerkek kívánatosak, a többiek szüksé-
gesek.

II. Szabadgyakorlatok.

A szabadgyakorlatok mindig a tornaóra kezdetére teendők, kapcsolatban a rendgyakorlatokkal: a négy alsó osztályban egy negyed, ritkán fél óráig, a felsőbb osztályokban pedig legfeljebb egy negyedóráig tartanak.

A kézi szerek gyakrabban alkalmazandók és pedig az I. és II. osztályban fabot és rúd, a III. és IV. osztályban 1.50 kgr. nehéz súlyzó, a többi osztályokban nehezebb (2 kgr.) súlyzók és (3—4 kgr.) vasbotok.

A gyakorlatokat háromféle gyorsaságban kell végbevinni. A lassú ütemben 50 mozgást, középszeriben 75-öt, a gyorsütemben 100-at kell végezni egy perczenben.

A gyorsaságot a Mäzl-féle metronom szabályozza s irásban következőleg jelöltetik:

$\text{♩}=50, \text{♩}=75, \text{♩}=100.$

Minden szabadgyakorlat «rajta» vezérszóra kezdődik és «elég!» szóra ér véget; a szökdelőgyakorlatoknál «ugrás!», a járásoknál «indulj!» és «állj!» vezérlendő.

A jobbra és balra végezhető szabadgyakorlatokat mindig a bal oldal felé kell kezdeni.

A szabadgyakorlatok felosztása. I. és II. osztály. Állások: alap-, lépő, keresztezett, terpeszkedő, guggoló állás.

Tag-szabadgyakorlatok: karlendítések, karlökések és ütések minden irányban; törzshajlítások és forgatások, sark-, térd- és lábemelések, lábvetések és forgatások.

Ezek közül két-két elemi gyakorlat egybekapcsolható, de csak oly módon, hogy egyoldali mozgások jöjjenek létre. A tag-szabadgyakorlatok alkalmas fabotokkal vagy rudakkal végzendők.

Járó szabadgyakorlatok. Az alapjárás meghatározott számú lépésekkel és e nélkül, oldal- és arczsorban, helyben és továbbhaladással; után-lépés-járás.

Futás: $\text{♩}=170$, azaz perczenként 170 lépés, öt perczig. Versenyfutás: legfeljebb 100 lépés távolságra.

Birkózó gyakorlatok: húzás, tolás, és pedig tömegesen és vezérszóra; birkózás féllábon (kakasviadal).

Társas szabadgyakorlatok. Kettesével: a taliga; egymás háton-czípelés; leülés és feltolódás, a bakugrás. Hármassával: ugrás függőállásba előre, hátra, a földön fekvőnek merev testtel felemelése; az összefogott kezekben való ülés, az u. n. «nyugalhordás».

A társas és főleg a birkózó gyakorlatokban szigorú fegyelem tartandó.

III. és IV. osztály. Állások: roham- és lebegő állás; térdelés, támaszfekvés.

Tag-szabadgyakorlatok. A már említettek kivül a karvágások és körzések; a törzslendítések, a lábörzés, lábütések és lökések.

Járó gyakorlatok. A járás különféle lábtartással, a könnyebb műjárások, pl. a hintázó és a biciczjárás, szökdelések különböző állásokban és állascserékkel. Kitaró futás 5—10 perczig; versenyfutás 150 lépésnyi távolságra.

Birkózó gyakorlatok: húzás és tolás rúddal és botokkal.

Társas szabadgyakorlatok. Kettesével: a hátbölcső, egymás cízpelése vállon ülve. Hármassával: a középső függésben és támaszban tartása; a «holt ember»; a középsőnek átfordulása.

A társasgyakorlatok botokkal is gyakorolhatók.

Összetett szabadgyakorlatok. Már három elemi gyakorlat összekapcsolva, de még mindig ugyanazon oldali mozgásokkal. A fősúlyt a pontos ütemre, a tartásra s illetőleg a nyújtott, majdnem feszes állásra kell fektetni.

V. és VI. osztály. Állások. Különösen mint a tag-szabadgyakorlatokhoz való kiindulás alkalmas helyzetel.

Tag-szabadgyakorlatok. Már ellenoldali mozdulatokkal.

A három vagy négy részből összetett gyakorlatokat az egyes sorok más-más helyzetből kezdik, s tovább folytatják a gyakorlat minden részét, mi által folytonosan váltakozó kép jön létre. (Hasonlóan a canonhoz.)

Birkózó szabadgyakorlatok: kijelölt fogással; birkózás a fogásért, egyelőre a földhöz vágás nélkül.

E birkózások csak nyári tornahelyeken vagy nem padlózott tornatermekben engedhetők meg.

Társasgyakorlatok. Különféle függőállások körben, támaszfekvések, átfordulások, felülések, támaszba ugrások stb., átugrások.

Az összes szabadgyakorlatok kettesével és hármassával, lehetőleg valamennyi bottal is végzendő.

A főcél: határozott, energikus mozdulatok.

VII. és VIII. osztály. Tag-szabadgyakorlatok: már a nagyobb vasbottal is, és gyakori helyről-elmozdulással.

Birkózás: meghatározott és szabadon választott fogással.

Társasgyakorlatok: az egyszerű sor- és körpyramisok.

Mindenütt, u. m. tartásban, mozdulatokban, csoportosításban a jellemzőt, a férfias, a szépet kell kiválasztani és ezekre helyezni a fősúlyt, hogy így a tornázás az esztetikai képzésnek is kiegészítő része legyen.

III. Rendgyakorlatok.

Ezek katonai és tornázó rendgyakorlatok.

Mindig az óra kezdetén végeztessenek, többnyire a szabadgyakorlatokkal egybekapcsolva és csak ritkán önállóan.

A) A katonai rendgyakorlatok szigorúan a «Gyakorlati szabályzat a m. kir. honvédegyalogság számára. I. rész» szerint tanítandók és vezérlendők, és pedig:

I. és II. osztályban: az első fejezetből a 2., 3., 4., 5. (kivéve a húzódás és 6. §, u. m. állás, a sor felállítása, igazodás és fedezés; fordulatok; menet előre, hátra, oldalt; lépésváltás; kanyarodás oldal- és arczsorban.

A második fejezetből: a 19. §, rendekbe fejlődés és sorba szakadozás.

III. és IV. osztályban: az előbbieken kivül kettős rendekbe fejlődés és rendekbe szakadozás.

Míg a két alsó osztályban inkább a gyakorlat alakja tanítandó, a III. és IV. osztályban a gyors és pontos véghezvitel a fő.

V—VIII. osztályban: a második fejezetből a 14., 16., 18., 19., 20. és 21. §; és pedig a szakasz felállítása, arcz- és szárnyváltoztatás; húzódás; rendek és kettős rendek alakítása, muzdulatai és átalakítása; fejlődés rendekből és kettős rendekből.

E felső osztályok rendgyakorlataihoz nagy téségre és kemény talajra van szükség, azért főleg nyári tornahelyek alkalmasak e célra.

B) A tornázó rendgyakorlatok a szabadgyakorlatokkal együtt végeztetvén, kiegészítik egymást; így a rendérek az erő és ügyesség fejlődésével jár karöltve; míg a szabadgyakorlatoknál a testi működés jön előtérbe, addig a rendgyakorlatoknál a lélek tevékenyebb.

A rendgyakorlatok megválasztása az illető osztály felfogó képességétől függ; a 4 alsó osztályban az alapgyakorlatokat kell végeztetni, a többiben a «fűzérekre» is kiterjeszkedni,

I. és II. osztály: sorbontás: mollésorakozás; kűrképzés; járás a különféle deometriai vonalak szerint: kör-, szög-, csiga-, nyolczas és kigyóvonulás; kanyarodás $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ körben és a középpont körül; ellenvonulás kettős és négyes sorokba,

III. és IV. osztály: elé és mögé sorakozás: körülkörös; csillag és négyszög alakítása; ellenvonulás 8-as és 16-os sorokba; a sortost képzése oszlop- és lépcsőfelállításban.

V–VIII. osztály: ugyanezek, de inkább csak mint a szabadgyakorlatok véghezvitelére alkalmas felállítások. A fűzerek énekekkel is gyakorolhatók.

IV. Szabadgyakorlatok.

Valamint a rend- és szabadgyakorlatok az egész osztálylyal egyidejűleg végezhetőek, ép úgy a szerb-tornázás azonos gyakorlatait is, legalább az osztálynak egy része, t. i. 4–8 tanuló, a tanár vezérszavára egyforma szereken egyszerre végzi.

Az ily tömeges tornázást «osztálytornázásnak» nevezzük, véghezvitelére egy-egy fajta szerből egymás mellett több példány szükséges, pl. 8 mászórud, 4 pár gyűrűhinta stb.

Az alsóbb osztályok testi képessége és szellemi felfogása s a biztos eredmény elérése megkívánja a szereken való tömeges tornázást, a felsőbb osztályok növendékeinek testi fejlődése és a nehezebb gyakorlatok pedig megkövetelik a kisebb csapatokcan való tornázást előtornászok közvetlen segítségével. Az előtornász távolléte alkalmával gondoskodni kell egy helyettes előtornásról, ki egyszersmind az előtornász gyakorlatainál is megadja a szükséges segédkezést.

Az előtornászoknak hetenként egy külön leczkét kell kapniok, a melyben a gyakorlatok rendszeres következtetésére, a segítségére és felügyelésre, valamint a gyakorlatok megnevezésére taníttatnak.

A csapatokba osztás a tanév elején történik, és pedig az egyes tanulók erejének s ügyességének megvizsgálása alapján. A felnőttéknél szokásos erőmérést csak a VII. és VIII. osztályban szabad alkalmazni. 12 tanulónál többnek egy csapatban nem szabad lenni.

(Folytatás következik.)

Különfélék.

A magyar-óvári torna- és vivó-egylet ünnepe. (Hivatalos.) Tekintetes szerkesztő ur! Van szerencsém a m.-óvári torna- s vivó-egylet f. hó 5-én s 6-án tartott «torna s vivó-versenyéről» s annak vég-eredményéről becses lapját tudósítani: ugyanis:

1. sz. *Czellövészet.* 1-ső díj ezüst érem, nyertes Hajdu István; 2-dik díj bronz érem, nyertes Lakner László.

2. sz. *Gömblovészet.* 1-ső díj ezüst érem, nyertes Vojnits Sándor, 16 lövés közül 12 hibátlan lövéssel. 2-dik díj bronz érem, Vucskics Béla 15 lövés közül 10

hibátlan gömbbel. 3-dik díj a tét, Sötér Ferencz 10 lövés közül 6 gömbbel.

3. sz. *Kezdők vivása.* 6 voltra (touche). 1 drb bronz érem, Prónay Mihály.

4. sz. *Magas ugrás.* 1-ső díj ezüst érem, Horváth Miklós 155^{cmtr} ugorva; 2-dik díj 1 drb bronz érem, Sólymosy Lajos 145^{cmtr} ugorva.

5. sz. *Súlydobás* (távolba). 1-ső díj ezüst érem, Prónay Mihály 768^{cmtr} 2-dik díj bronz érem, Sólymosy Lajos 680^{cm}-ert dobva.

6. sz. *Akadály-verseny.* 1-ső díj ezüst érem s tiszteletdíj, Batta János. 2-dik díj bronz érem, Sólymosy Lajos.

7. sz. *Távugrás.* 1-ső díj ezüst érem, Horváth Miklós 517^{cmtr} ugorva, m. tiszteletdíj. 2-dik díj bronz érem, Hübner Imre 498^{cmtr}.

8. sz. *Súlyemelés.* 1-ső díj ezüst érem, Batta János. 2-dik díj bronz érem, Reck Géza.

9. sz. *Szer-tornászok.* 1-ső díj ezüst érem s tiszteletdíj, Horváth Miklós. 2-dik díj bronz érem, Boltizár József.

10. sz. *Haladók vivása* 1-ső díj ezüst érem s tiszteletdíj, Lakner László. 2-dik díj bronz érem, Reck Géza.

11. sz. *Sík-verseny.* 1-ső díj ezüst érem, Batta János. 2-dik díj bronz érem, Horváth Miklós.

12. sz. *Vígasz verseny.* 1 drb bronz érem, Tamassy József.

Ezeknek közhírré tételét s becses lapjában helyt kérve, maradtam

a m.-óvári torna- s vivó-egylet nevében
tisztelettel

M.-Óvár, 1886. VI/7.

Vágó Antal,
e. titkár.

HERKULES-KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvárusnál:

- I. **A magyar labdajátékok könyve,** képekkel. Irta Porzolt Lajos.
- II. **A korcsolyázás kézikönyve,** számos rajzzal. Irta Porzolt Jenő.
- III. **Vitorlás kalandok.** Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- IV. **A sport-világból.** Elbeszélések és versek illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Balog István, Oláh Miklós, Porzolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- V. **MontPELLIERTŐL BUDAPESTIG VELOCIPÉDEN.** A szerző arcképével. Irta Igali Szvetozár.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV., Váci-utca 2. sz.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos petit
sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. kerület, Belváros
Lipót-utca 50. sz.

Kéziratokat vissza nem küldök

Bérmentetlen leveleket nem fo-
gadunk el.

Tartalom: Szárazföldi és vízi circus Párisban. — Veloctpéden a világ körül. (Igali Svetozár) — A tornatanítás a középiskolákban. — Csonak-verseny. (Képpel). — Nemzeti Torna-Egylet disztornái és kirándulásai. — A bécsi regattaegylet versenyszabályainak főbb pontjai. — Különfélék. — Hirdetés

Szárazföldi és vízi circus Párisban.

Folyó év február havának 12-én Párisban új mulató helyet nyitottak meg, mely télen át circusi czélokra használható fel s melynek szinköre lesülyesztés által néhány perc alatt tóvá változtatható, a melyen vízi műmutatványokat s több ehhez hasonló dolgot vihetni keresztül. Nyáron ellenben az egész megnagyobbított szinkör fürdő-medenczéül használható, miután a körben futó also székeket visszahúzták. Képzelt vízi útközeteket tudvalevőleg már a római colosseumban a császárság korában hoztak színpad, mely colosseum e czélra tóvá volt alakítható. — E tavon azonban a szegény áldozatok nem játszottak, hanem komoly élet-halál harcokat vívtak. A természetes víz hatását és előnyeit már számtalanszor kísérlettek meg színi előadásokra jobban kihasználni; de a jelenések változásainál s az egész berendezésnél annyi sok nehézség merült fel, hogy állandó eredményről alig lehetett szó. Sadler «Wells-színháza» Londonban eddig az egyedüli színház volt, a melyben a berendezés alkalmazkodása a természetes viszonyokhoz némileg sikerültek mondható. E színházban a visszahúzható színpad alatt nagy medence van, melyet egy közeli tolyóból vízzel tölthetni meg. A párisi száraz- és vízi circus, az «Arènes Nautiques» azonban a hasonló tervezetek között szerkezete és segédeszközei folytán különösen kitűnik. Ezen alkotmány, melyet Saufray és Giradaine építészek építettek föl, a régi «Salle Valentine»-ben van s 110 lábnyi átmérőjű kerek teremből áll, mely fenekén 79 lábnyi átmérőjű kerek tavat rejteget.

Ha már most a circust nyáron fürdő-helyiségül használják, a tó nyitva van, s köröskörül a víz tükre fölött néhány lábnyira karzattal van ellátva, azon czélból, hogy a fürdők innen a vízbe ugorhassanak. A medence két osztályra van osztva; az egyik osztály átmérete 44 láb, mélysége 3 láb s a nem uszók számára való, a másik és mélyebb osztályt ellenben az uszni tudók használják. Az előbbi osztály a medence középső részét foglalja el.

Ha pedig a helyiséget circusul akarják felhasználni, az esetben csak a medence középső része, a mintegy 44 lábnyi átmérőjű kör van nyitva, a mely vagy szilárd szinkör gyanánt, vagy vízszin gyanánt alkalmazható. A medence többi része több körben

futó amphitheatrális székekkel van befödve, a melyeket nyáron eltávolítanak. Ezen székek fölött az épületben még több állandó páholyemelet stb. van. — Az épületben összesen 3000 néző fér el. A zenekar a szinkör bejárata fölött levő nagy erkélyen foglal helyet.

A circus szinkörét nagy, tányérszerű 44 láb átmérőjű korong képezi, a mely a közepén függélyes hydraulikus tolonyon nyugszik, míg az ehhez tartozó hydraulikus henger lent a fenéken szilárd alapon áll. Ezen tolony segítségével a szinkör rövid idő alatt 10 lábnyira fölemelhető, illetőleg lesülyeszthető. A korong fölemelt helyzetében, mely állapotában körületén éppen úgy, mint közepén biztos támaszokon nyugszik, szilárd arenát képez, még pedig annyira, hogy lovakkal, vagy emberekkel való egyoldalú megerhelését hátran kiállja.

Magától értetik, hogy a korongnak e czélból nagy erővel kell bírnia. Biztosságát legmagasabb helyzetében egy végtelen csavar csekély mozdulata kölcsönzi, a mely csavar érintőleg fogózkodik a koronghoz. — A korong egész kerületében a vízben husz függélyes síkló sinen mozog, a mely sinek felül hengercsigákkal látvák el. Ezen csigákon a korong legfelsőbb helyzetében csekély fordulattal telepedhetik meg, úgy, hogy kerületének husz pontján biztos támaszra akadhat.

A korongot, emez említett állásnak biztosítása czéljából, a szükségesnél kissé följebb emelik, még pedig azon czélból, hogy a fordulati mozgás könnyebben keresztül vihető legyen, s hogy a kerületen levő csapágyak számára biztosabb támasz legyen nyerhető. A korongot a közepén, a hydraulikus tolonyon kívül, még öt erős oszlop támogatja, melyek a hydraulikus tolony körül concentrikusan, hogy úgy mondjuk, a korong alatt függőleg vannak megerősítve. Ha a korong süllyed, a támasztó oszlopok is szabad végeikkel a függélyes csövekben a fenéken egyszerűen szintén lesülyednek. Ha ellenben a korong emelkedik, a támasztó oszlopok is a csövekből egészen kihúzódznak, s a koronggal együtt akkép fordíthatók, hogy a következő fordulathoz a támasztó oszlopok alsó végei megint ne a csövek alá kerüljenek, hanem a fenékhez ütközzenek, mely állásuk alatt a korong középső részének biztos támaszt nyújthatnak.

Ha a korongot megint lesülyeszteni akarjuk, az esetben a hydraulikus tolonnyúkkal kissé föl kell emelnünk, azon czélból, hogy a korongot támasztó pontjai alól feloldjuk. Mindez megtörténvén, a korongot úgy fordítjuk vissza, hogy támasztó oszlopaival megint a vezető csövekbe illeszkedhessék. A korong sulya 25 tonnára rug. A lesülyedés maximuma 10 láb, s 3 lóerővel 5 perc alatt végrehajtható.

A víz tükre felett álló s 77 F° hőmérsékkel bíró ilyes épületnek szellőztetése sok nehézségbe ütközik

mert ha az épületben a levegőt folyton föl nem frissítjük, nemsokára minden nyirkossá válik. E baj elhárítása czéljából nagy legyező szellőztetőt alkalmaztak, mely az épület felső részében levő hőmérsékletet felszívja, fűtőkamrán át elvezeti s e helyett új 86°-nyi levegőt bocsát a helyiségbe.

A vizet egy közel levő forrásból nyerik, mely óránként 1755 köbláb vizet szolgáltat.

A nagy helyiséget nagy kényelemmel és fényűzéssel rendezték be. A világosságot benne ívlámpákon kívül számos Edison-féle izzó villamfény terjeszti. — A hatás, melyet a korong lesülyesztése előadás közben tesz, valami leírhatlan nagyszerű.

Velocipéden a világ körül.

Thomas Stevens útjából.

(A Montpellierben megjelenő «*Veloceman*»-ból, fordította Igalí Svetozár.)

(Folytatás).

Félegykor ismét az országuton vagyok. Nagy gonddal kerülgetve a számos kavicsot, mivel az tele volt szórva. Az *Izer* völgyét követem s München tele közeledem. A távolban a tyroli alpesek tűnedeznek elő, de a látkép nagyon homályosi E hegységnek kavasz csúcsai a *Rocheuse* magaslatait juttatják eszembe, melyek között éppen most egy esztendeje, hogy jártam. Nemsokára elérkezem a bajor fővárosba, s a mint az utcákon végig haladok, szemem a következő boltfelíraton akadnak meg: «Amerikai szivarok raktára.» («*Depôt de cigares américains.*»)

Azonnal leszálok s sietek a raktár tulajdonosát felkeresni. Walsch ur, egy született müncheni, busszu ideig tartózkodott Amerikában. Vissza jött onnan szülővárosába, hogy élete hátralevő napjait itt — a kitűnő szivarok íjlata élvezetében töltsse el. E mellett feltárlhatja oly pohár borostyánszínű serét is, minőt csak a müncheni serfőzők tudnak előállítani. E pillanatban lépett az üzlethe Ch. Busher, egy amerikai Chicagóból, a ki a szépművészetek akadémiájának hallgatója Münchenben. — a ki felajánlja azonnal szíveségét, hogy a város nevezetességét megmutatja nekem.

Másnap reggel 9 óra felé Buscher ur által vezetve elmentem, hogy a gyönyörű muzeumokat lássam, egy pillantást vettem a szépművészetek Akadémiájába, megtekintve a gyönyörű monumentumot, melynek előállítása 7,000,000 márkába került. 11 órakor elmentünk a királyi palotát megnézendő s utközben Lajos király ismeretes különbségének egy tanubizonyítékával találkozunk. A palota előtt egy ódon templom áll, s annak két toronyórája éppen a király ablakaival van szembe. Ez órák mutatói ezelőtt ugyilátszik aranyból voltak. Nem régiben a király kijelentette, hogy ezen arany mutatók látása izgatja őt, elrendelte azoknak feketére történő befestését, a rendelet rögtön foganatosítva lett. Ma a mutatók feketére vannak festve.

A palotában a többi érdekes tárgy mellett ott látható azon szoba és azon ágy, melyben I. Napoleon aludt 1809-ben s mely szoba-ágy azóta más által nem foglaltatott el. Az ágynemű, mely kék és skarlátveres satinból áll, s melyet negyven asszony aranszalakkal szőt, tí-évi munkát követelt s 1,600,000 márkába került. Ez szörnű műve a királyi örökségnek.

Busher és Walsch urak nagyon kértek, hogy a várost addig el ne hagyjam, míg a «*Königliches Hof-*

bräuhaus»-ot nem látam, mely Europa leghiresebb sörháza. Századokon keresztül München híres volt kitűnő minőségű söréről. Annak most körülbelül négy százada, hogy a király abból a czélből építtetett egy sörházat, hogy szegényebb sorsu alattvalói is ihassanak aránylag véve olesó áron kitűnő sört. Ezen helyiség nemsokára találkozó helyévé lett minden sörkedvelőnek — daczára annak, hogy padjai igen kemények, daczára annak, hogy a felszer, mely alatt isznak pókhálós, — daczára annak, hogy számos más helyiség keletkezett, hol villamos a világítás s hangversenyeknek benne, a «*Königliches Hofbräuhaus*» éjjelnappal tömve van szomszédos publikummal, mely 22 Pfenningért egy nagy fazék leghiresebb bajorországi sört kapja.

München a világegyetem legnagyobb művészeti központja, a művészvilág valóságos fővárosa, mondá nekem Busher ur azalatt, hogy a régi, setét és komor utcákon keresztül végeztük sétánkat. Egy ódon freskót mutatott, mely nagyon meg volt viselve az idők vasfogától — s e münél összehasonlításokat tesz a mai műremekéről. Azután egy vendégfogadó földalatti helyiségeibe vezet s bámullatja velem az építési stílust s az ódon festményeket. A müncheni vámpalota egy régi templom, melyet egy történelmi tárgyakban és ódonágokban kevesebbet gazdag városban érdekességénél fogva okvetlenül ereklje gyanánt őriztek volna meg. De hát Münchennek van elég mutatni valója!

A müncheni kocsisoknak is megvan megkülönböztető jellegük. Ugyancsak különböznek amerikai testvéreiktől, a mennyiben ő nekik az ugyan mindegy, ha visznek utasokat, ha nem. Midőn egy fiakker-állomás felé közeledünk, azt veszszük észre, hogy 10 kocsis közül 9 alszik magas ülőhelyén. Nagyon keveset törődnek azzal, a mi körülöttük történik: — s egy félős idegen alig merné őket felverni álmukból. Ez az álomosság nemcsak a fiakkeresek ismertetője: — a többi kocsisok is, kik valamely járművet vontatnak, esendesen alusznak szállitmányukon, azalatt a lovak vagy az ökrök arra felé tartanak, hova el kell jutniok.

Rákövetkező éjszaka nagy eső esett. Másnap reggel elindulva, az utat nagyon kavicsosnak, sárosnak találom, — s a kerékvágások megtelve vannak sáros vízzel: — kénytelen vagyok gépet tolvá gyalogolni. De amint utam az *Izer* folyásának mentét elhagyja, az ut jobb lesz. — felülhetek s már most bámullatom a bajor és tyroli hegyeket, a melyek dél felé a távolban elem meredeznek. Alig tudom csucsait megkülönböztetni, melyek az alacsony állásu felhőkbe vannak burkolva. Azalatt, hogy így nézegetem a vidéket, — a mit tulajdonképen igen oktalanul tettem, miután az ut igen keskeny volt, — egy gyönyörű «*fejese*» csinálok az országutat szegélyző árokba. Felkelek, sem én, sem gépem nem volt megsértve.

A vidékbeliek ruházata különbözik a többi bajorok ruházatától: — nagyon csunya! És éppen olyan kevéssé mondható festőinek, mint egy kansasi paraszt viselete. Nemsokára a falvak jellege is változik: a falvak nem állanak többé apró kis házak tömkelegéből, hanem 3–4 óriási nagyságu, kiterjedésű s különböző formájú épületekből. Leszállottam az egyikbe, hogy igyam s észreveszem, hogy kenyeret készítenek és sört gyártanak — annyit, akár egy egész hadsereget kelene élelmezni. Azt is észrevettem ma reggel, hogy a férfiak a nőkkel egyetemben végzik a terhes munkát. Egy asszonynyal találkoztam, ki csak nagy nehezen huzott egy kétkerekű kocsit: férjé, hogy segítsen neki

egy kissé, madzagnál fogva huzott, — nagy lustán, hogy ő ki ne fáradjon.

Haag városához közeledve, s azt elhagyva, az ut határozottan jobb lett. Az Inn folyását követtem Mühlendorftól Alt-Oettingig, az utóbbi helyen maradok éjszakára. E vidékbeli utak valamennyi eddig általam ismert német utnál határozottan jobbak. Mühlendorf egy ódon, érdekes, sajátos város. Promenade-jainak legtöbbje széles arkadok alatt huzódnak végig, s a házak első emelete több század előtt épített boltíveken nyugszik.

Majdnem este lett már, mire Alt-Oettingbe beléptem. Az eddig nyitva hagyott boltokban csupa feszületeket, olvasókat s más vallásos dolgokat árulnak. Bajorország keleti részét, úgy látszik, nagyon vallásos nép lakja; bármerre fordulunk, csupa templomtornyokat látunk. Alt-oettingi hôtélem majd minden folyosójában égő viaszgyertya, feszület és szenteltvíztartó van elhelyezve. Azalatt, hogy ezen sorokat írom, több száz egyén vallásos énekét hallom; — közvetlen szomszédomban templom van. Kitekintek ablakomon s az előttem elterülő téren egy csomó parasztot látok térdeplő helyzetben egy köfeszület előtt, — biztosra veszem, hogy elszibbad a lábuk a sok térdeplésben. Ezen parasztok óriási kereszteteket hordanak hátukon, melynek vége a földre ér le.

(Folytatás következik.)

A tornatanítás a középiskolákban.

Az alsóbb osztályok egy tornaórán csak egy szerit használhatnak, s felőráig; a felsőbb osztályok $\frac{3}{4}$ óra alatt két szerit.

A szerek egymásra következésének az a törvénye, hogy míg az egyik a hajlító, addig a másik a feszítő izmokat, vagy, az egyik szer a felső, a másik szer az alsó végtagokat foglalkoztassa. A tanárnak azonban mindig figyelemmel kell lennie arra, hogy a tanulókat a kimerülésig ne fárasztassa.

A szergyakorlatok felosztása.

Ugró gyakorlatok.

a) Magas ugrás. I—IV. osztály: ugrások állásból és iramodással; elugrás jobb, bal és páros lábbal; leugrás különféle állásokba — gyakorlandók.

Az ugrás előre, hátra, oldalt, fordulatokkal és korgyakorlatokkal köttessék össze. Minden ugrás deszkáról gyakorlandó.

Az átugrandó magasság fokozása az osztály átlagos képessége szerint veendő. Fősúlyt a szabályos el- és leugrásra kell fektetni.

V—VIII. osztály: az ugrás deszka nélkül is gyakorlandó.

A könnyebb súlyzókkal és vasbottal való ugrás, valamint a szilárdan álló tárgyak átugrása és az ugynevezett gátugrás (ugró lépéssel többször gyakorlandó).

Ugrás közben a szép és szabályos testtartásra kiválóan kell ügyelni.

b) Távolugrás. I—IV. osztály. A helyes iramodás, egyenes és rézsútos vonalon, valamint a szabályos leugrás tanítandó.

A távolugrásban az elerendő czél két testhosszúság.

V—VIII. osztály. A hármas ugrás (Dreischritt-sprung).

Távolugrás könnyű súlyzókkal is; nyári torna-helyeken különösen az árokugrás gyakorlandó.

e) Mélyugrás. I—IV. osztály. Fokozatosan egész test-magasságnyira állásból, ülésből és támaszból. A leugrás mindig puha talajra történik.

V—VIII. osztály. Ugyanazon ugrások $1\frac{1}{2}$ test-magasságnyira.

A mélyugrás függésből 2 test-magasságból.

d) Rohamugrás. I—IV. osztály. Az egyszerű oldalugrások; fel- és lefutások; az átugrás 3 lépéssel, legfeljebb a IV. osztályban 2 lépéssel.

A deszka 15—35 fokig emelhető.

V—VIII. osztály Oldalugrások különféle lábtartással és testfordulatokkal: átugrás 1 lépéssel, elugrás páros lábbal.

A deszka egész 50 fokig emelhető.

Felfelé futások a rohamdeszkán összekötve ugrásokkal a nyújtóra, hogy a tornázó függő helyzetbe jusson

e) Kötélugrás. (Lengőkötél.) I—IV. osztály. Átfutás, átugrás, átfutások összekötve ugrással. Helyben szökdelés s utána kifelé futás.

V—VIII. osztály. Az átfutás és átugrás 2 csoportban mindkét oldalról egyszerre.

f) Szekrényugrás. (Futás.) I—IV. osztály. A különféle fel- és átugrások, valamint átfutások a különféle felállított szekrényeken át.

V—VIII. osztály. Futás ugró lépéssel (1.50 mtr-nyire); magas- és távugrás.

g) Bakugrás. Az I. és II. osztályban a bak nem alkalmazandó. (Lásd a társasgyakorlatokat.)

A III. és IV. osztályban az egyszerű felülések, leugrások és lelendülések; az ülécserék; a terpeszkedő átugrás (bakugrás) nagy vigyázattal és csak mellmagasságig, helyből és iramodással gyakorlandók.

Az V—VIII. osztályban az ugrások állásba, az tompor-, átugrások, u. m. vetődő-, kanyarlati- és guggoló átugrás; a terpeszkedő ugrás vállmagasságnyira gyakorlandó.

h) Lóugrás. I. és II. osztályban: iramodás, elugrás és lovag-felülések. Minden felülés állásból, támaszból és iramodással gyakorlandó. Az ugrások a lóra állásba, egyszerű ülécserék és a leugrások:

III. és IV. osztályban: nehezebb felülések, ülécserék lábkörzessel és testfordulattal.

Az alapátugrások, u. m. tompor-, vetődő- és kanyarlati átugrás; a guggoló átugrás.

V—VIII. osztályban: tolvaj- és vívóugrások; az u. n. szökkenések, (összetett lóugrások; (Geschwünge): ugrások hosszában.

Társas ugrások. A VII. és VIII. osztályban a rugó-deszka alkalmazható.

i) Rudugrás. Csak a VI., VII. és VIII. osztályban.

A rudugrás előgyakorlatai, u. m. a kétféle fogás, a hintázó járás helyben, a rud letüzése, az ugrás állásból lábfejtéssel előre, az ugrás három lépés iramodással és a rud visszadobása minden osztályban csapatonként gyakorlandó.

A rudugrás mint magas és mint távolugrás gyakorlandó

k) Nyújtó. I—IV. osztályban: gyakorlatok a magas nyújtón kiválóan függésben, u. m. függés- és fogásesere, függeszekedés, lendülés, vegyes függés: a térd- és kelep-felvetődés.

Támaszból egyszerű leereszkedés és átfordulás függésbe.

Az alacsony nyújtón (mellmagasság) gyakorlatok

függő állásban és egyszerű forgások (térdperc és kelep); alugrások.

V—VIII. osztályban: a különféle csapatok ügyességének és erejének megfelelő nyújtó-gyakorlatok, feltevé, hogy a nehezebb gyakorlatokat csak a tornatanár személyes felügyelete mellett gyakorolják.

Az óriáskelep, kézenállás, átbukás lendülethől, a terpesztett és guggoló átugrás mint veszélyes gyakorlatok teljesen mellőzendők.

A forgások először mindig alacsony nyújtón tanítandók be.

l) Rézsutos létra. I. és II. osztályban: fel- és lemenések; függeszkedés különféle fogással; a gyakorlatok függőállásban; átmenet egy oldalról a másikra.

III. és IV. osztályban: függeszkedés lendülettel, a fokokon tulfogással; keresztülvonulás; támlázás utánfogással.

V—VIII. osztályban: karrángás fel és le, lendülettel is; felmenés gyorsütemben és szabadon (a létra közepéig), támlázás tulfogással, támlázás lefelé fejjet előre.

m) Vízszintes létra. I—IV. osztályban: fogás és függeszkedés; lendületek; függeszkedés különféle fogással, lendülettel is; karrángás a kapocsfán; függőállásban menés; keresztülvonulás.

V—VIII. osztályban: függeszkedő gyakorlatok, karrángás elő- és hátlendülettel; átmenet függésből támaszba.

n) Mászás (rudon, kötélén). I. és II. osztályban: gyakorlatok függő állásban; tiszta függés egy és két póznán; mászó kulesolás; mászás után- és tulfogással; vándormászás; mászás két póznán; kötélmászás.

III. és IV. osztályban: oldalmászás, mászás továbbfogással mindkét kézzel; függeszkedés két póznán; átfordulások; zászló.

V—VIII. osztályban: macskamászás (fejfel lefelé); egymás kikerülése egy rudon; függeszkedés a kötélén; gyorsmászás és nyugvás mászás közben.

o) Gyűrűhinták. I—IV. osztályban: függő állások az alacsony gyűrűhintán, átfordulások, egyszerű támasz; a magas gyűrűhintán alaphintázás felhúzódással is; átfordulások lendülettel.

V—VIII. osztályban: gyakorlatok támaszba és támaszból; a hintázás különféle neműi; átfordulások hintázás közben. Hintaugrások.

p) Körhinta. I. és II. osztályban: járás és alapfutás előre, hátra, oldalt; repülés; gyakorlatok függőállásban.

III—VIII. osztályban: az említett gyakorlatokon kívül az ugrófutás, vágató futás és futás hármal lépésben repüléssel.

q) Körlát. I—IV. osztályban: gyakorlatok feszítő támaszban és pedig: a támlázás, támaszcseré, ülécseré, lendülés; támaszfekvések; vetődő és kanyarlati kiugrás.

Egyszerű átfordulások függésben.

V—VIII. osztályban: szökdelés támaszban; macskalendülés; mérlegek, összetett ülécserék; támasz orajlított karral, kapcsolatban alkalmas gyakorlatokkal; gklátugrások.

Támaszban hajlított karral lendülni csak a VII. és VIII. osztályban szabad.

r) Lebegőfa. I—VIII. osztályban: lebegőjárások; a VII. és VIII. osztályban súlyzókkal is; gyakorlatok támaszfekvésben, különösen az I—IV. osztályban: a <vegyes ugrások> (fogással az I., II., III.

osztályban, a szabad fel- és átugrások az V—VIII. osztályban.)

s) A kő-, korong- és gerelyvetés, valamint a súlyemelés csak a VII. és VIII. osztályban gyakorlandó.

A kő 15 klgr., a legnehezebb súlyu 25 klgr. legyen.

A gerely- és korongvetés csak nyári tornahelyeken gyakorolható.

V Tornajátékok és kirándulások.

Mozgással járó játékok föltétlenül a tornatanítás körébe tartoznak.

A játék a tornaóra bármely részében, de mindig a tanár rendezése és felügyelete alatt történhetik.

A játékok neveit az osztályok szerint kell összeválogatni, pl. az alsóbb osztályok számára: macska- és egerfutás körben, ugró kör és a legkönnyebb labdajátékok, u. m. dominó, duplex stb.

A felsőbb osztályokban különösen a hosszú méta és a körróta gyakorlandó; kirándulások alkalmával pedig a harcjáték.

Az áprilistól júniusig terjedő időszakban a szünetnapok délutánjain vagy egész napra is legalább 3 kirándulást kell tenni, mely alkalommal kitartó menet, futás zárt oszlopokban, valamint a természeti akadályok legyőzése gyakorlandó. (Czél szerű a kirándulásokat a földrajziakkal és természetrajzaikkal összekapcsolni.)

VI. osztályozás.

Az osztályozásnak nem az általános benyomás szerint, hanem egyenkint való vizsgálás útján kell történnie.

A kiszabott tananyag és osztály átlagos tudása együtt adják meg az egyesek osztályozásának mértékét.

Az osztályozásnál irányadók: az egyesnek felépése a rendgyakorlatoknál, valamely összetett szabadgyakorlat és az előirt szerygyakorlatok véghezvitele.

Pl. a II. osztályban: guggolás páros karlendítéssel előre; lendülés függésben; mászás utánfogással; egy magas- és egy távolugrás.

VII. Vizsgálatok.

A tanév végén nyilvános vizsgálat tartatik oly gyakorlatok bemutatásával, melyeket az osztály a tanév folyamán begyakorolt. Ez alkalomra semmi különöst sem szabad betanulni; a megjelenő szülők a rendes tornaóra képét lássák a vizsgálatban, mely azonban egészben bizonyos ünnepi szint ölthet.

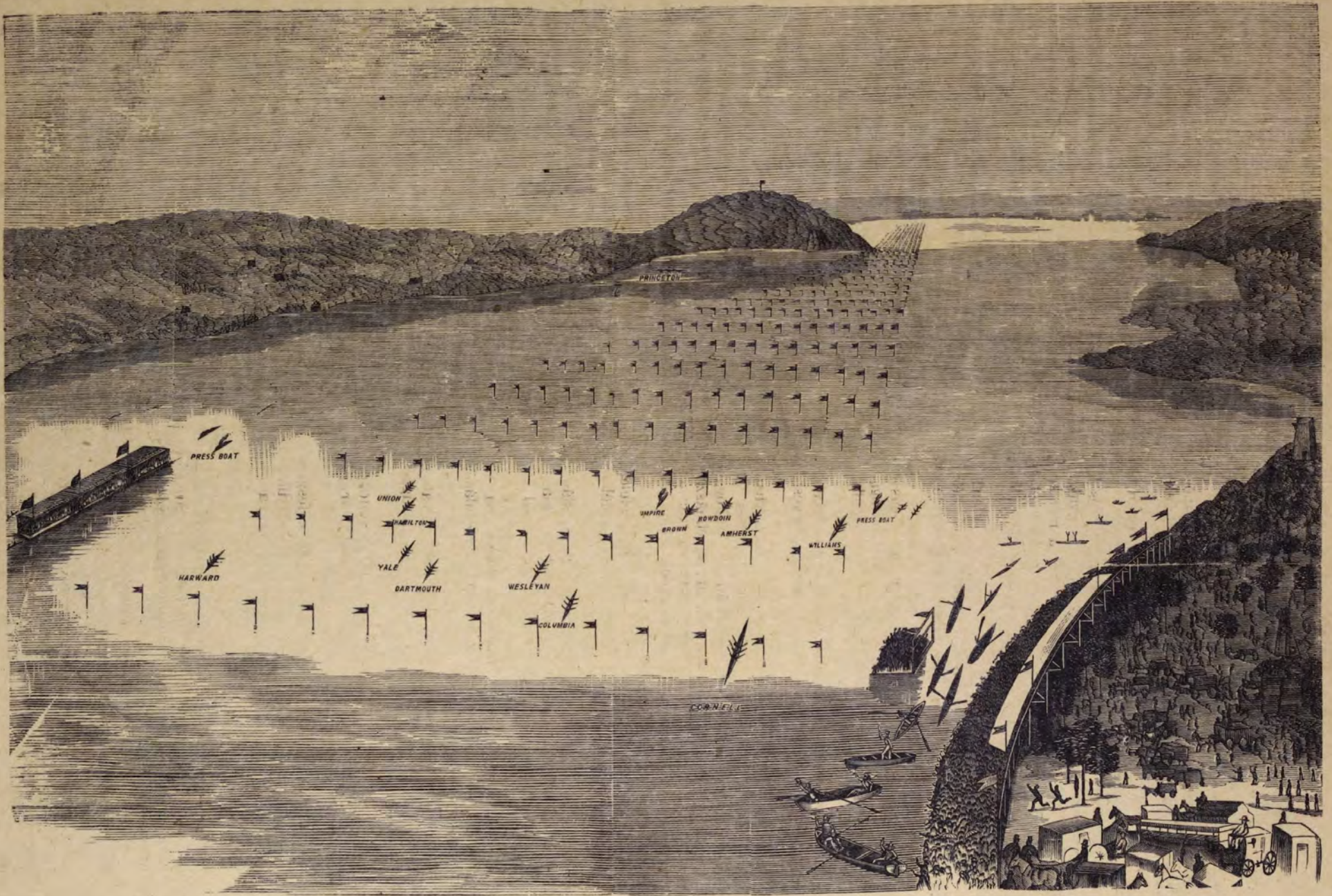
Versenygyakorlatokul: mászás, futás vagy ugrás veendő.

A győztesek koszorut vagy könyvet kaphatnak jutalmul, nem pedig érmet, vagy pénzt.

A vizsgálati versenyekben csak oly tanulóknak szabad részt venniük, kik az egész év folyamán magukviseletért <jó> osztályzatot nyertek.

VIII. Ének.

Kívánatos, hogy a növendékek a tornaóra folyamán énekeljenek, pl. hazafias dalt, mert ez hozzájárul a hazafias érzelem fejlesztéséhez; elősegíti a rhytmus iránt való érteket, melyre a tornázásnál nagy szükség van; könnyíti a járás és műjáratok megtanulását; végül növeli a jó kedvet.

Csónakverseny.

— Képpel. —

Ezernyi nép áll a partokon; a tribune-ök zsufolyva vannak emberekkel, a fa-alkotmányok csak ugy recesznek a nagy sulytól; tizenhárom hatevezős csónak versenyez a pályabérért, két csónakon kísérik a versenyzőket a hírlaptudósítók; külön tribune-ök emelvék a víz közepén a versenybíráknak; nyüzsgő, eleven sportélet — azt hiszik talán, hogy itt Budapesten van ez mind? — Oh, dehogya! csak Saratogában!

Nálunk Budapesten csak egyetlen skiff-versenyt rendeznek két versenyzővel s husz főből álló nézőközönséggel!

Minden dörgedelmes kritika helyett legcélszerűbbnek tartottuk, éppen akkor, mikor a népes Budapesten lefolyik a legszegényesebb regatta, kiadni egy képet a 4000 lakossal bíró Saratoga egyik csónakversenyéről: tessék összehasonlításokat tenni!

Saratogának van, mint említettük, 4000 lakosa, Amerikának egy nem jelentékeny városa, ott fekszik a Hudson folyam partján s tessék megnézni azt a képet, melyet egy csónakverseny ott nyújt; aztán tessék azt összehasonlítani a mienkkel. . . . A további megjegyzéseket elengedjük magunknak!

A Nemzeti Torna-Egylet disztornái és kirándulásai.

1865. május hóban: a Budapesti Dalárdával. Kirándulás Visegrádra. Versenyfutás a Migazzi kastélyban, 2 akadálylyal 3' magasságban. Győztes: *Körmenydy Imre*; második: *Frank Frigyes*.

1866. szeptember 16-án: kirándulás a «Szép Juhász»-hoz, zászlószentelés. Verseny-távolugrás.

1867. február 2-án: a Pest-budai Dalárda közreműködésével: disztorna a Nemzeti Lovardában. Kötélmászás, 6' magasságra; első *Guttman Károly*, 17½ mp. a. Magasugrás: első: Császár Jenő, 66"-et ugrott, a miből a deszka magassága 6", tiszta magasság 60".

1867. június 29-én: Kirándulás a Zugligetbe, a «Fácánhoz». Magasugrásban első: *Kern Ferencz*; futásban első: *Guttman Károly*.

1867. november 17-én: nagy disztorna a nemzeti lovardában. Magasugrásban első: vadász hadapród Gráczból, mint vendég.

1869. június 27-én: Kirándulás a «Szép Juhász»-néhez.

1870. márczius 31-én: versenytornázás. Távolugrásban első *Weissenstein Ödön* 14' 10".

1872. márczius 13-án: versenytornázás a Nemzeti Tornacsarnokban. Magasugrásban első: *Porzolt Gyula*.

1872. december 21-én: disztorna a csarnokban. Magas ugrás.

1873. november 5-én: disztorna a csarnokban.

1874. márczius 28-án: Rúdugrás. *Zsingor Mihály* 100" magasra, — deszka mag 6" = 94". Rúd-

ugrás: *Maurer János* 92" magasra, — deszka mag. 6" = 86". Svájci birkózás: *Zsingor Mihály* és *Vargha László*.

1874. november 14-én: disztorna. Távolugrás kődobással:

	Ugrás	Dobás	Összeg
I. <i>Zsingor Mihály</i>	16' 3"	14' 2"	30' 5"
II. <i>Demjanovich Bertalan</i>	14' 6"	14' 7"	29' 1'

1875. május 23-án: nagy disztorna az Orczykerten, 1000 tornász közreműködésével. A) Rúdugrás: *Zsingor Mihály* 2·84 m., ebből Deszka 15 cm.; = 2·69 m. B) Futás 2 akadálylyal, 250 mtr. hosszú pályán; győztes: *Kohn Gyula*, a budai tornaegylet tagja.

1876. február 20-án: disztorna a csarnokban; *Koburg Fülöp* herceg és neje jelenlétében. Magas-távolugrás: első *Zsingor Mihály* 2 m. távolra, 1·66 m. magasra ugrott.

1876. december 8-án: disztorna a budai torna-csarnok javára. Versenytávolugrás kődobással:

	Ugrás	Dobás	Összeg
I. <i>Demjanovich Bert.</i>	5·30 + 4·40	=	9·70 m.
II. <i>Kajlinger Mihály</i>	5·30 + 3·55	=	8·85 m.

1877. május 2-án: disztorna a csarnokban, a török küldöttség tiszteletére. Rúdugrás: I. *Zsingor Mihály*, 2·84 m. magasra; deszka 14 cm.; összesen 2·70 m.

1877. december 8-án: disztorna a csarnokban. Magasugrás: *Zsingor László* 1·80 m., — deszka 12 cm. összeg 1·68 m.; *Vermess Nándor* ugyanannyi. A versenybírák, tekintettel az ugrás minőségére, *Zsingor László*nak ítelték az elsőséget.

1878. december 8-án: disztorna a csarnokban *József főherceg* jelenlétében. Távolugrás: első *Polacsek Mór* 5·30 m. Nyujtóornázásban kitünt: *Vermess Nándor*.

1879. december 7-én: disztorna a csarnokban. Magasugrásban első *Vermess Nándor*, 1·83 m. — deszka 0·1 m., = 1·73 m.

1880. december 18-án: disztorna a csarnokban. Magasugrásban győztes *Kajlinger Mihály* 1·80 m.; deszka 10 cm., összeg 1·7 m.

1881. márczius 12-én: disztorna dr. *Szontagh Ábrahám* tiszteletére. Rúdugrás: I. *Vermess Nándor*, 2·92 magas; a deszka 0·10 m. magas volt és 2·20 m. távol állt az ugróoszlopoktól. II. *Kajlinger Mihály*, 2·84 m.

1881. május 26-án: kirándulás Vácra. Verseny: rúdugrás: I. *Vermess Nándor* 2·85 m. — deszka 10 cm. = 2·75 m. *Zsingor Mihály* mint tornatanító 2·93 m.

1881. december 10-én: disztorna a csarnokban.

	Ugrás	Dobás	Összeg
A Távolugrás { I. <i>Vermess Lajos</i>	5·25 m.	4·30	9·55
II. <i>Kajlinger Mih.</i>	5. — m.	4·50	9·50
B Verseny-szertornázás 3 szeren: nyujtó, korlát, rúdugrás: I. <i>Kajlinger Mihály</i>	100 ponttal,	II. <i>Vermess Lajos</i>	99 ponttal.

1882. február 18-án: Versenymagasugrás. Győztes: *Fiedler Jenő*, 1·66 m.

1882. márczius 18-án: Versenytávolugrás. Győztes *Vermess Lajos*, 3 ugrásban 5 m., 5·20 m., 5·27 m. = összesen 15·47 m. távolsággal.

1882. június 4-én: Kirándulás Székes Fehérvárra. Versenytornázás, rúdugrás: *Bély Mihály* és *Kajlinger Mihály* 2·85 m. egyforma magasságért egy-egy koszorút nyertek.

1883. február 17-én: disztorna, a tornatanítói

nyugdíjalap javára, Magasugrás: I. *Kajlinger* M. 1.85 m. — deszka 10 cm. = 1.75 m. magasság. — Kötél-mászás: I. *Kajlinger* M. 11 mtr. hosszúságot 12¹/₂ mp. alatt mászott.

1883. december 8-án: disztorna, (versenytor-názás cz. a.) A) Verseny-távugrás kődobálással: I. *Vermess* Lajos, 5.10 m. ugrás, 4.65 m. dobás, = 9.75 m. B) Magasugrás kötél-mászással: I. *Kajlinger* Mihály, 10 pont. C) Haladók versenye szereken: I. *Poll* Sándor.

1884. márczius 25-én: disztorna, a tornatanító nyugdíjalap javára.

Verseny-rúdugrás: I. *Kajlinger* M. 2.95 m. } levonva 10
II. *Bély* Mihály 2.90 m. } cm. deszka-
magasságot.

1884. deczemb. 2-án: József Ágost és László főhgek jelenlétében: disztorna a tornatanítói nyugdíjalap javára. Versenymagasugrás kötél-mászással:

	Ugrás	11 m. mászás	a pontok összege
I. <i>Kajlinger</i> Mihály	1.65 m.	13 ¹ / ₂	13 ¹ / ₂
II. <i>Földváry</i> Tibor	1.60 m.	14	12

A bécsi regatta-egylet versenyszabályainak főbb pontjai.*

1. §. A bécsi regatta-egylet által rendezendő csolnak-versenyek alkalmával következő szabályzatok alkalmazandók.

2. §. A regatták jó előre közlendő feltételei a következőket tartalmazandják: a) a hely és nap, továbbá azon víz megjelölését, melyen a regatta lefolyik; b) a csolnak neveit, a verseny módját; c) a betét magasságát és a díjak megjelölését; d) az evező-pálya hosszát és azon feltételeket, vajjon egyenes irányban vagy fordulatokkal, álló- vagy folyóvizen, fel vagy lefelé a víz folyásának történendik-e a verseny; e) a bejelentési és nevezési határidőt.

4. §. A díjak, melyekből minden verseny számára csak egy tüzetik ki, és melyekhez még érmeket és díszjelvényeket tűznek, értéktárgyakból állanak.

5. §. A pálya hossza, a forduló helyek lehető kikerülésével, nem többet mint 1800 metert teend ki.

6. §. A különböző versenyekre jelentkezni legalább 4 héttel, a legénységet pedig legalább két héttel a regatta-napot megelőzőleg kell megnevezni.

7. §. A regatta-versenyekben csak amateur-egyletek vehetnek részt, azaz oly egyletek, melyeknek működő tagjai a csolnakázást kivétel nélkül passióból gyakorolják és még soha pénzszerzés végett nem gyakorolták.

Mindegyik jelentkező egylet köteles, az igazgatóság kívánatára, működő tagjainak lajstromát 3 nap alatt bemutatni.

8. §. A bécsi regatta-egylet jogosítva van, a versenyekből mindennemű egyleteket, tekintet nélkül működő tagjainak amateur-voltára, jelentős okokból kizárni. Ily kizárást a comitè az igazgatóság indítványára titkos szavazással két-három szótöbbséggel határozhat el.

9. §. A regattan minden jelentkező egylet gyakorló tagja részt vehet, ki a regatta-napot megelőzőleg egy hónappal lépett be az illető egyletbe. Bármely evezős vagy kormányos, ki a versenyben activ részt vesz, csak egy egyletet képviselhet.

* Azt hisszük, szolgálatot teszünk e sorok közzétételével a nálunk éppen most alakulóban levő hasonló egyletnek.

Szerk.

10. §. A junior-versenyen csak oly evezősök vehetnek részt, kik azon év január 1-ét megelőzőleg, melyben a regatta rendeztetik, még egy nyílt versenyen sem győztek.

12. §. Ha a vándordíj elnyerésére senki sem jelentkezik, a díjjal a regatta-egylet rendelkezhet.

13. §. Pótlegénység a megnevezett legénység feles számáig felvehető és a pótlegénység belépése, a verseny kezdete előtt, a starternél bejelentendő. Azonkívül a kormányost is lehet felváltani.

14. §. A jelentkezéseket írásban, lepecsételt couvertékben oly felirással: «jelentkezés a regattára» vagy pedig egyidejűleg levéllel megerősített távirat útján kell a feltételekben jelzett helyre elküldeni; a végső határidőül kitűzött napon éjjeli 12 óra után beérkező jelentkezés semmis.

15. §. A jelentkezéseknek a verseny megjelölését, az egylet nevét és színeit, a nevezésnek a legénység neveit kell tartalmazniok.

16. §. A betétet a jelentkezéshez kell csatolni és csak akkor adatik vissza, ha a verseny létre nem jönne.

17. §. Álnevek használata megengedett, de az igazi név kíséretében.

18. §. A lepecsételt jelentkezések feltörése az igazgatóság ülésén, a határidő letelte után történik, mire a jelentkezések a jelentkező egyletekkel közöltetnek és a bécsi regatta-egylet hivatalos lapjának közlés végett átadatnak.

19. §. Ha egy versenyre csak egy pályázó jelentkezett, úgy az elmarad. Kivételt képeznek csak a vándordíjak iránti versenyek vagy a kihívási versenyek, melyek csak egy csolnak részvéte mellett is megtartandók.

20. §. Az átevezendő pálya zászlókkal határoltatik, a starthelyek és forduló pontok szintén jelzendő, a célpont zászlós árbóccezel jelöltetik. Az átevezendő pályát, a versenyt — beleértve a próbaversenyt is — 3 órával megelőzőleg a rendőrség fogja határolni. A starthelyek számozása az evezőpályának a diszallvány felé eső részén kezdődik.

21. §. Ha a pálya szélessége a jelentkezett csolnakok egyidejűleg való elindulását meg nem engedné, úgy — ha lehet — a regattát megelőző napon próbaversenyek tartandók.

22. §. Az induló helyek megállapítása, valamint a próbaversenyeknél a határok beosztása sors útján történik.

23. §. A próbaversenyben győztes legénység a döntő versenynél nem egészítheti ki magát pótlegénységgel.

25. §. Oly versenyeknél, melyeknél valamennyi nevezés, egyen kívül, visszavonatott, a hátramaradt csolnak nyeri a díjat a pálya egyszeri átevezése után.

26. §. Egy vándordíjat nyerő egyletnek egy okmányt kell aláírnia, melylyel a díj átvételét nyugtatja és melylyel kötelezi magát, azt a legközelebbi nevezési határidő elteltéig hiánytalanul visszazáraztatni.

27. §. Az igazgatóság a versenyek pontos eredményét 8 nap alatt közlende a részvett egyletekkel vagy pedig a hivatalos lapban teendő közzé.

28. §. A verseny lefolyása után helytelennek bizonyulandó bejelentés esetén szabadságában áll az igazgatóságnak azt helyreütni, a mennyiben az esetleges győzelmet érvénytelennek declarálja és a díjat visszaköveteli.

29. §. A bécsi regatta-egylet minden egyes regatta-verseny alkalmával választ bírákat, kiknek azonban egy résztvevő egylet gyakorló tagjai sem szabad len-

niök, valamint minden egyéb tisztviselőt. A rendezőség tagjai és a fentemlített hivatalnokok tisztök teljesítésekor feltétlen engedelmességet követelhetnek.

30. §. Ha több bíró rendeltek, úgy mindegyik számára az itt körülírt hatalom-kör nyílik meg. Csak véleménykülönbség esetén képeznek gyűlést és egyszerű szavazattöbbséggel döntenek.

31. §. A bírák hatalmi köre az egész verseny tartamára kiterjed.

32. §. Minden csónak idejében kell, hogy legyen az indulóhelyen és csak magának tulajdonítsa, ha a többi csónak nélküle indítatik el.

34. §. Az indító a résztvevők elindulási készségeiről e szavakkal: «Mehet, uraim?» győződik meg; mire e szavakkal: «Vigyázz — mehet!» jelt ad az indulásra, és e szót «mehet» a kezében levő zászló leeresztésével kíséri.

35. §. Ha az indító az indulást helytelennek tartja, rögtön vissza kell a csónakokat a zászló fel-emelésével és lobogtatásával hívnia. Ugy az újabb indítás iránti vonakodása, mint a többszörösen elhibázott indulása a csónaknak az illetőt a további versenyből kizárja.

36. §. Minden csónak az egész verseny tartama alatt vizpályájában maradjon, ha elhagyja, saját veszélyére teszi.

37. §. Minden csónak vizpályáját párhuzamosan a többi csónak pályájához a saját cursusa képezi, az induló helytől a célíg terjedőleg.

38. §. Egyedül a bíró illetékes annak eldöntésére, hogy a verseny tartama alatt mi legyen valamely csónak vizpályája és cursusául tekintendő.

39. §. Ha egy csónak egy másikkal, a midőn saját vizpályáját elhagyá vagy egy másik csónak vizpályájában van, összeütközik, azonnal kizárandó a versenyből.

40. §. Összeütközésnek tekintendő, a midőn a verseny kezdete után már valamelyik versenyző evezőjével, csónakával vagy testével egy másik versenyző evezője, csónakja vagy testével érintkezik, ha csak oly csekélynek nem tekintetik az, hogy a verseny további folyamára befolyást nem gyakorolhat.

41. §. Ha egy és ugyanazon egyet két vagy három csónakja versenyez és az egyik csónak készakarva összeütközik, a többi is kizárható.

42. §. A bíró minden versenyzőt megінhet, ki éppen veszélyben forog, valakivel összeütközni.

43. §. Az összeütközésről való jelentést az illető versenyző mindjárt a verseny befejeztével teszi a cél-bírónak.

44. §. Összeütközés esetén joga van a bírónak: a csónakokat, a collisiót okozóknak kivételével, oly sorrendbe helyezni, a minőben célhoz érkeztek; vagy elrendelni azt, hogy a collisiót okozó csónak kivételével a többi csónak a versenypályát vagy annak egy részét újra megfussa.

46. §. Holt verseny esetén újabb döntő evezés tartandó ugyanoly legénységgel, és az igazgatóság még a regatta befejezte előtt állapítja meg annak idejét.

47. §. Ha valamelyik legénység a döntő versenyben részt venni vonakodik, legyőzöttnek tekinthető. Az ellenfélnek, a nélkül, hogy még egyszer keresztül kellene eveznie a versenypályát, a díj egyszerűen oda ítélendő.

48. §. Minden csónak maga viseli önokozta kárát.

49. §. A bírák határozatai rendszeren a regatta befejezte előtt hozatnak; mely kötelező határozatok a

regattát követő napon okvetetlen átadandók az igazgatóságnak. Felelősségnek nincs helye.

50. §. Azon versenyző, ki magát a bíró határozatainak alá nem veti, kizáratik.

51. §. Bármily óvás, vizsály, rendellenesség az igazgatóságnál jelentendő be, mely azt a bírónak adja át határozathozatal végett. Az óvást bejelentő óvásához 10 frtot köteles mellékelni, mely összeg az óvás alapl nélkülsége esetén az egyleti pénztárt gyarapítja. Kivéve a 28. §-ban körülírt esetet, minden óvás a díj kiosztása előtt jelentendő be.

52. §. Az elsorolt szabályok pontos betartásáról a bécsi regatta-egylet rendőrsége gondoskodik és azoknak magyarázására egyedül ő illetékes.

Különfélék.

Nemzetközi skiff-verseny. A nemzeti hajósegyet által rendezett nemzetközi-skiff-verseny június 12-én folyt le igen kevés számú de előkelő közönség jelenlétében s csak két versenyző részvételével. A távolság 3000 méter volt lefelé; célpont a Margitsziget csücsa. Díj: arany érem és a nemzeti hajósegyet vándordíja. Indultak: *Mészáros Ferencz*, a «Neptun» bp. e. e. tagja. Hajó neve: «Húzd meg»: fehér test és sapka kék szegélylyel. *Pécsi László*, a Neptun bp. e. e. tagja. Hajó neve: Thildi; színek ugyanazok, kék mellsávval. A versenybíró Füleop Kálmán s indító Radisics György volt. A versenyben mindenki Mészárosnak jószolta a győzelmet, ki az ország legjelesebb skiffistájának hírében áll és méltán, de a verseny azt a meglepetést hozta, hogy Pécsi (Stettner) László félhajóhosszal lehuzta Mészárost. Pécsi a pesti s Mészáros a budai oldalon eveztek. Az időt nem mérték.

Hegymászás. A nyáron, aug 8-án lesz éppen száz éve, hogy Európa legnagyobb hegyóriásának, a Montblancnak a csucsára följutottak, miután 45 éven keresztül hiába kísérlette meg a merész hegymászók egész sorozata. Tudvalevőleg Balmont Jakab zergevadász és Paccard orvos voltak az elsők, a kiknek a megmászás sikerült. Balmont már 1786. június havában megközelítette a csücsöt, de kénytelen volt visszatérni, a nélkül, hogy célját elérhette volna. Ezer veszedelem közt jutott el a 12 ezer láb magasban levő fősikra, a hol egy irtózatos éjet töltött, mely alatt csak folytonos gimnasztikai gyakorlatokkal tudta magát a megfagyástól megóvni. Viradatkor újra fölfelé indult s ha nem is jutott föl, megtalálta ez alkalommal az utat, mely a csücshez visz s a melyen azután egy hónappal később Paccard társaságában sikerült is feljutnia. A Montblanc megmászását akkor valódi hőstettnek tekintették és ez volt a kiindulója a turista-sportnak. De Saussure Horác Benedek mászta meg másodsor a Montblancot 1787. augusztus 2-dikán. — Londonban nemrég egy Edward Bergot nevű magánzó nőül vette Marison Helenet, a londoni turista-klub egyik legünnepeltebb tagját. Az új pár nászutra kelt. Hat hét múlva visszatértek és Bergot válopört indított felesége ellen. Panaszában kijelenté, hogy nem maradhat tovább együtt oly nővel, ki őt minden éjjel hegymászásra kényszeríti, hogy a nap fölkeltét láthassák. Három nappal a lakodalom után a fele uton eserben hagyta őt a Mont-Blanc, mert nem tudott vele lépést tartani. Bergot két orvosi bizonyítványt is mellékel, melyek szerint a Rigin bokarándulást, a bizei csücsön pedig bórhorzsolást szenvedett.

ditására, ha versenyzőink meg fogják tartani a szigoru traininget, de nem két, hanem hat hét alatt.

A közönség a versenyen határozottan szép számban jelent meg és talán némileg anyagilag is kárpótolta az együletet ama nagy kiadásokért, melyet a vasárnapi megkezdett, de a vihar miatt be nem fejezett verseny okozott.

A program első pontja, mint rendesen, ma is a velocipédezők felvonulása volt, mely szépen sikerült. A felvonulókat Rossi Nándor egyleti alelnök vezette. Ezután kezdetét vette a

I. *Megnyitó verseny.* Táv. 2000 méter. Díjak: ezüst és bronz érem. Nyitva a »budapesti kerékpár egyület« tagjainak. Négyen indultak: S Gyarmathy Lajos, Kövesdy Árpád, Lipinski Henrik és Szikszay Elemér. A közönség favoritja az utóbbi volt s győzelmében nem is lehetett kételkedni; nagy előnnyel 4 percz 40 másodpercz alatt elsőnek ért, második volt Kövesdy 4 p. 49 mp. alatt; harmadik Gyarmathy. Szikszay igen jó erőben volt és tartása is jó a gépen.

II. *Bajnoki velocipéd verseny;* Magyarország bajnoki ezimeért, mely a bajnoki serleggel együtt kétszer egymás után megnyerendő. — Indultak: Gericke Alfréd (Bécsből), Kas Jaroslav (Prágából), Steinfeld Károly (Gráczból), Philipovics Emil és ifj. Szikszay Ferencz. — Rendkívül érdekes volt a verseny lefolyása. A sportsmanek Gericke győzelmét biztosra vették, de a laikus nagyon bizott a magyar versenyzőkben, kik — ezt meg kell adni — egyik másik »idegen«-nek erős munkát adtak. Az első kört a következők sorrendben tették meg: vezetett igen szépen Kas, utána Philipovics, Szikszay, Gericke és Steinfeld. A harmadik körtől kezdve azonban Szikszay és Philipovics helyet cseréltek és így kerekedtek egészen a tizedik körig: ekkor kezdődött az igazi verseny, valamennyi versenyző megfeszítette minden erejét s a csapat képe gyorsan megváltozott. Egy pillanatra Philipovics került a csapat élére, de a negyedik helyről villámgyorsasággal előretörő Gericke megelőzte s igen szépen győzött 18 p. 6 mp. alatt. Kas közvetlen a célpont előtt félkerékhossz előnyt kapott Philipovics előtt s másodiknak ért be 18 p. 8 és fél mp. alatt.

A győztes Gericke már több nagy verseny győztese s 27 éves edzett férfi. A gráci idei bajnoki versenyben is jó második volt. Kas határozottan külön erő, ellenfelei nagy (58as) gépei mellett az ő kis gépével ily eredményt elérni valóban szép dolog. Gerickenek és Steinfeldnek előre dülő tartása nagy előnyt szereztek a versenyben. Ily módon hajtani nem is tud egy sem a mi versenyzőink közül.

III. *Biztonsági kerékpár verseny.* Táv 3218 méter. Díjak: tiszteletdíj és éremek. Nemzetközi amatőrök számára. Indultak: Barthay Oszkár, Holländer F. (Bécsből), Vermes Lajos, ifj. Rémy Róbert, Steinfeld Károly (Gráczból.) A legutóbbi nagy fölényvel kivált társai közül s elsőnek ért 7 p. 32 mp. alatt, második a bécsi Holländer 7 p. 42 mp. alatt s harmadik Rémy 7 p. 56 mp. alatt, azután Barthay s leghátul Vermes.

E versenyben lassu menetben folyton vezetett Rémy, mignem a bécsi és gráci velocipédezők könnyen előre törtek. Holländernek az új találmányu »Rower« nevű két egyforma kis kerekű gépe feltűnést keltett. Az eredmény e versenynél rossz, még a háromkerekű gépeken is jobb idő alatt tették meg e távot.

IV. *Esterházy-díj.* Ezüst serleg Esterházy Miklós gróftól; táv 1000 méter, mely 1³/₄ perczen belül

teendő meg. Indultak: Kohlener Barna (Losonezről), Vermes Lajos, Philipovics Emil s Vándory József. Az indulás után Kohlener lefordult gépével, de szerencsére baja nem történt: Philipovics igen szépen nyert 1 p. 40 mp. alatt a mi nagyon szép recordnak tekinthető: második Vándory 1 p. 57 mp. alatt s harmadik Vermes 2 p. 8 mp. alatt.

V. *Nemzetközi verseny háromkerekű velocipéddel:* táv 3,218 méter. Díjak: éremek. Indultak: Kohlener Barna, Vermes Lajos, Sield Albert (Bécsből) és Sturm László. A pálya elején Vermes vezetett, de Sield hamar eléje került s valamennyi vetélytársát rendkívüli könnyűséggel elhagyta, úgy, hogy a három környi pályán majdnem egy egész körrel megelőzte társait s 7 p. 10 mp. alatt elsőnek ért; második Vermes 8 p. 15 mp. alatt; harmadik Kohlener 9 p. 14 mp. alatt. Megjegyzendő, hogy egyedül Sield ment könnyű versenygépen és a mi versenyzőink közül trainingje se Vermesnek se Kohlenernek nem volt.

VI. *Hölgyek díja* Táv 2000 méter. Indultak: Lipinski Henrik, Vermes Lajos, Philipovics Emil, ifj. Szikszay Ferencz, Vándory József. Philipovics ismét szépen győzött ifj. Szikszay felett, ki másodiknak ért a célhoz, míg harmadik helyen Vándori József érkezett a célponthoz.

Csodálkozunk kell a felett, hogy az oly sok jó erővel bíró »Magyar Velocipéd Club«-ból e versenyre csak egyedül Bartay nevezett s általában, hogy oly kevés versenykedv van velocipédezőink közt. Az őszre, mind a versenykedv élesztése, mind a versenyzők erősítése szempontjából, jó lenne hazai velocipédezőink számára rendezni versenyt.

A salgó-tarjáni sport-ünnep.

A »Magyar Velocipéd-Club« 1886. évi április hó 24., 25. és 26-án (húsvéti ünnepek) tartotta meg *salgó-tarjáni* kirándulását, mely alkalommal a s.-tarjáni sport kedvelőkkel atletikai ünnepélyt rendezett. Indulás Budapestről (ápr. 24.) 6 ó. 30 p. reggel történt. *Kaszás István* vezetése alatt Philipovics Emil, Vuits István, Svoboda Gyula, Vermes Lajos, Gersl Sándor, Vándory József Vácra 9 ó. 30 p. érkeztek. (34 km.) *Rétság*on a kirándulókat Nagy Mihály az »Ach. E.« consulja fogadta. Balassa-Gyarmatra érkezés d. u. fél 5 órakor. Prónay Béla, dr. Pribill Antal, Schult Lajos, Horváth Danó (a »Nógrádi Lapok« szerkesztője) fogadták és mutatták meg a város nevezetességeit. (Laktanya, megyeház, fogház, stb.) Az éjjeli nyugalmat a kirándulók B.-Gyarmaton töltötték. Impozáns látványt nyújtott Bartay Oszkár csapatának megérkezése éjjelkor, Sándor Ákos kürtössel élükön. Másnap az indulás reggel 7 órakor történt. Az egész város talpon volt: kendők lobogtatása és nagy éljenzés között távoztunk B.-Gyarmatról. Szanda város, Varbófalva, Nagy- és Kis-Kért elhagyva, Trázsfalvánál Oroszlány Albert üdvözölte a csapatot. Szép látványt nyújtottak a falvak népei, kik palóczos öltözetükkel tarkították az országutat. *Széchenyben* találkoztunk a Losonczy vasparipa-egylet tagjaival, élükön Kolléner Barnával, Bódog Zsigmond, Horváth Berezi és Barella Andor első rendű utazóknak bizonyultak. A *Széchenyi* vasparipa-egyesület megalakítását Kottruczky A., Berky J., Luszinko Antal, Pokorny Pál, Révay Sándor, Balga Ferencz, Nyikos Lajos elvben kimondották. Salgó-Tarján határára a B. K. E. tagjai és *Barella Henrik* által vezetett salgó-

Tarjáni küldöttség fogadott. Érkezés Salgó-Tarjánba d. u. fél 2 órakor. Ismételt fogadtatás *Papp János* által. Aznap még ebédre hivatalosak voltak az összes athléták Barella tanácsnokhoz, az ebéd alatt Okolicsányi a vendégeket, Nagy Gyula Vermest: Sándor Ákos, Vándory József a sportkedvelő házigazdát és kedves családját éltették. Másnap Svoboda tagtársunk vendégei voltunk. Időközben Weissenbacher J. borpinczejét látogattuk meg. Az athléták különösen a 68-as mádi borokat kedvelték meg. Szabó Sándor ékes szavakkal éltette a mádi bortermelőket és a szívélyes házigazdát. *Baloghi Dezső* és *Szűts Samu* bebizonyították, hogy Salgó-Tarjánban is vannak athléták. A jókedv folyton fokozódott, míg az elválás ideje el nem érkezett. A versenyeket ezrekre menő közönség nézte végig. Az idő kedvezett. A versenybizottság *Szilárdy Ödön* elnökléte alatt fáradozott. *Alelnök*: Plachy József volt. *Versenybírók*: Pap János, Luby Géza, Unger Gusztáv. *Időmérők*: Kaszás István, Garab Elek. *Indító*: Márkus Károly. *Titkár*: Barella Andor. *Orvosok*: dr. Vajda Ferencz, dr. Polereczky József. *Bizottsági tagok*: Vattay József, Barella Henrik (intéző), Márkus Lajos, Pászty László, Svoboda Jakab, Okolicsányi Lajos, Gajdóczy János. A versenyek következőleg folytak le:

I. Fölvonulása az összes jelenlevő athlétáknak.

II. *Versenyjárás*. Táv 3000 m. Indultak: 1. Follinus Árpád. 2. Rémy bajnok. 3. Kolléner Barna. 4. Szabó Sándor. 5. Nagy Gyula. 6. Borhy J. 7. Muzsik K. 8. Krausz Mihály. 9. Mandl Gyula. 10. Bódogh Zs. A versenybírók ítélete alapján Kolléner Barna első lett. Elsőrendű gyaloglóknak bizonyultak Rémy bajnok, Krausz M. stb. Jó versenyjáró Follinus Árpád. A pályát 12-szer kerülték meg. Az első körnél a verseny Kolléner, Krausz és Follinus között kifejlődött. A tizedik körig folyton Kolléner Barna vezet, nyomában Rémy, Muzsik, Follinus és Krausz. Ekkor a vezetést átveszi Rémy bajnok és ezt mindvégig megtartva elsőnek érkezik, második Kolléner, jó harmadik Follinus Árpád. Rémy bajnok az óvások következtében disqualificáltatik. Érdekesnek tartom megjegyezni, hogy e verseny megsemmisítése a verseny megtörténte után történt. Rémy bajnok ezen ítélet ellen szintén óvást emelt. Kolléner B. 17. 58 I.; Follinus Árpád 18: 20 II.;

III. *A kezdők vasparipa versenyében* a távolság 1 km. volt. 1. Kolléner Barna 2:15 I.; 2. Nagy Gyula 2:19 II.; 3. Horváth Berczi; 4. Bódogh Zsiga; 5. Barella Andor.

IV. *Futás 1 km. távolságra*. 1. Sándor Ákos 3:40 I.; 2. Bajkay Oszkár 3:48 II.; 3. Hódy Lajos; 4. Follinus Árpád; 5. Horváth Bert. Az első körnél vezetett Horváth, nem sokára Bajkay által leszorítottatott, a harmadik körnél a vezetést *Sándor Ákos* vette át és mindvégig megtartotta.

V. *Nagy vasparipa-verseny*. 5000 m. távolságra. 1. Vándory József 12:40 I.; 2. Phillipovich Emil 12:45 II.; 3. Vuits István. Kezdetől Vándory J. vezetett.

VI. *Akadály futó-verseny*. Távolság 1 kilométer. 1. *Sándor Ákos* 3:11 I.; 2. Nagy Gyula 3:26 II.; 3. Szabó Sándor; 4. Rémy bajnok; 5. Kaszás István; 6. Svoboda Gyula; 7. Bartay Oszkár.

VII. *Akadály vasparipa-verseny*. 1. Phillipovich Emil 7:15 I.; 2. Vuits István 8:45 II.; 3. Kaszás István.

VIII. *Súlyemelés*. 1. Vermes Lajos 26 erőponttal I.; 2. Broozzer M. 25 erőponttal II.; 3. Horváth B.

IX. *Távolbaugrás*. 1. Bartay Oszkár 5:90 m. I.;

2. Follinus Árpád 5:65 m. II.; 3. Vermes Lajos 5:55 m. III.; 4. Pozdech Gyula; 5. Rüh Géza; 6. Szabadovszky Alfréd.

X. *Vasparipa-lássú-verseny*. 1. Vuits István 1:52 I.; 2. Bartay Oszkár; 3. Kaszás István; 4. Gerstl Sándor; 5. Philipovits Emil; 6. Vándory József; 7. Barella Andor; 8. Horváth Berczi; 9. Bódogh Zsigmond; 10. Nagy Gyula; 11. Kolléner Barna; 12. Rémy bajnok.

XI. *Tornázás a szabadon felállított nyújtón*. Kivüntek Rüh G., Broozzer M., Vermes L., Pozdech Gyula, Ebeczky J., Szabadovszky Alfréd., Krausz M., Faszberger N.

XII. *A birkózásban* első lett Horváth B., második Vermes L., harmadik Follinus Árpád.

XIII. *A művasparipázásban* első Vuits J., jó második Barella Andor.

XIV. *A kardvívásban* első Sándor Ákos, a kezdők között Kaszás István.

A versenyeket táncmulatság követte. Következő hölgyek tették az athléták kitartását próbára: Özv. Csathó K., Csathó Sarolta, Keller Margit, Kolosy Margit, Nigrinyi L., Vajda Ferenczné, özv. Rubint Károlyné, Horváth Ilona, Szenássy Anna, Jungmann Mihályné, Rédey M., Keczery Istvánné, Papp Klári. Tóth Erzsike, Garab Elekné, stb. stb. A kirándulók szép emlékekkel vasparipáztak haza.

Vermes Lajos, titkár.

Velocipéden a világ körül.

Thomas Stevens útjából.

(A Montpellierben megjelenő «*Velocemans*»-ból fordította *Igali Szeptor.*)

(Folytatás).

Az Inn folyó egész hosszában majd szálas fenyőerdőket, majd buja füvet tenyésző réteket láthatni. De nem sokára észreveszem, hogy ugyancsak elbizakodtam, midőn azt hittem, hogy erre kellemes tájra érek. Az Innen-kompon mentem keresztül, melyet egy öreg sajkás kormányzott. A vitel dija öt pfennigben van megállapítva, én egy tíz pfennig darabot nyujtottam neki, kérve őt, tartsa meg azt, a mi visszajárna. Az öreg ember oly tisztelettel kapta le sapkáját, mintha élete hátralévő napjairól gondoskodtam volna. Partira szállva, széles és jó karban tartott útra érek; észreveszem, hogy a lakosság téves utbaigazítása folytán eddig csak mellékutakon tévelyegtem, melyet keveset használtattak. Az Inn völgye igen termékeny; erre már elkezdtek a szénát kaszálni. A levegő a rét kéjes illatával van saturálva. Egy csomó mezitlábos asszony szénát gereblyéző, halmoz, kaszál az emberek oldalán. Ezen vidéken az országutakat szegélyező kerestűfák, továbbá a szent festmények és tárgyakat tartalmazó kis, kőből épített fülkék művészileg vannak előállítva. Ezen valóságos tárgyak minden vidéken feltalálhatók, hol a római katolikus egyház tanainak hódolnak, azzal a kivétellel, hogy az előállítás vagy művészi, vagy nagyon is kezdetleges, a szerint, a mint a vidék termékeny, mint ez, melyen most haladok végig, vagy sivár, mint a melyet az imént hagytam el. Ez meg bizonynyal onnan ered, hogy a sivár vidékek lakói szegényebbek amazoknál, de lehet, hogy azért is, mert a természetlen vidékek lakói azt hiszik, hogy ők kevésbé vannak Istennek lekötölezve, mint jobb sorsu szomszédjaik.

103
5

Kiadóhivatal:

Budapest, IV., Váci-utca 2. sz.
Aigner Lajos könyvkereskedése.

HERKULES

Szerkesztőség:

Budapest, IV., kerület, Belváros
Lipót-utca 50. sz.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

Keziratokat vissza nem küldön

Egyes szám 30 kr.

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN

Bérmegtelen leveleket nem fogadunk el.

Hirdetések díja: két hasábpöt sorért 25 kr.

KIADJA AIGNER LAJOS.

Tartalom: «Házi-rend» tornász-mulatságokra. (Porzsolt Lajos). — A balassa-gyarmati sport-élet. (Vermes Lajos). — Labdaház Budapesten. (Porzsolt Kálmán). — A «Budapesti Kerékpár-Egyesület» III. nemzetközi versenye. — A Salgó-Tarjáni sport-ünnep. (Vermes Lajos). — Veloctépden a világ körül. (Igali Svetozár) — Különfélék.

„Házi rend” tornász-mulatságokra.

Fesztelenség, kedélyesség, teljes egyéni szabadság a tisztesség hátárain belül! Ezek azon kívánalmak, melyeket bensőleg érez és érvényre juttatni igyekszik mindenki, midőn társaságban szorakozni, mulatni akar. Mivel azonban általában majd minden torna-mulatságoknál igen sok tekintetben tényleg követeltetik az az egyesektől kisebb-nagyobb mérvű önmegtágadás és saját kényelem feláldozása, ezen oknál fogva mindenki önkéntlenül felveti önmagában a kérdést: kötelese-e ezen általános követelmények előtt meghajolni és visszafelyteni bensejében bizonyos pillanatnyi vágyakat, vagy rá erőltetni figyelmét és cselekvését mások vágyainak teljesezésbe juttathatására?!

Ezen kérdésekre a felelet rendszeren az szokott lenni: miszerint a mások iránti tisztelet és a torna ügy érdeke miatt is bizonyos bevett szokásoknak és mulatság rendezési fő czéloknak pillanatokra rabjává kell tenni minden részt vevőt.

No már most mik lehetnek ilyenemű szokások és fő czélok a torna-mulatságoknál? Válgjon mennyi megzörítésnek tehető ki az egyesek mulatságaikban a tornaügyre és a mulatók összeségére való tekintetből? Ezen kérdésekre felelne meg azon «torna-mulatsági-házi-rend», mely általában a tornászok számára igen ajánlatos volna kidolgozni és érvényre juttatni.

A tornász mulatságokat megrendszabályozni — nagy körvonalakban legalább — felette kívánatos, mert a mulatók rendszeren nagy tömegében igen sokféle vágyak és szenvedélyek várnak kielégítést, s mégis ki kell elégíteni valamennyit, még pedig úgy hogy a *kellő* összetartás kezdettől végig meg ne szűnjék közöttök. Ezzel nem az czéloztatik, hogy minden mulatságban programm pontul okvetlenül fell kellene venni például a tekézés, labdázást, fürdést, danolást, pásztori élet izlettetést és sok más czer e felékét, a mikre egész csoportak örömmel vállalkozniának. Valamint az sem lenne helyes, ha szabályilag kimondatnék, hogy például ez vagy amaz mulatsági mód meg nem engedhető az összmulatság keretében. Egy oly szabályra van szükség, mely általánosságban megnehezítse a *tulatságba* juthatását ép úgy a vezetői önkénynek, valamint az egyéni szabadoságnak: hogy se az egyének ne rán-

gattassanak mintegy dróton, viszont az összeségnek tekintélyén se ejthessenek esorbát az egyesek bizonyos túlzásaikkal.

Mindenekelőtt biztosítani kell minden egyes résztvevőt arról, hogy bizonyos kellemes szerepek néki is juttattatnak az összműködésekben és hogy egyenlően részesülhet az összesnek szánt élvezésekben. Avagy csak nem kívánható az senkitől, még a tornaügy érdekében sem, hogy gyönyörét lelje — illetőleg, hogy részt vegyen teljes készséggel egy esetleg olyan tömeges kirándulásban, oly mulatságban, a hol egyéb tendője sincs, mint nézni mások működését, mások örömcsapongását; a hol ő teritékhez csak úgy jut, ha karhatalmílag kerít magának előbb helyet, azután az ételnemeket egyenként; a hol a tánczhoz — illetőleg hölgyek körébe — csakis «salon»-szerű átöltözködéssel juthat; a hol békésen jól kell lakni a fött marhabűből, mert a malaczpecsenyére vajmi keveset számíthat a kevésbé kapzsi modora miatt; a hol le kell tenni kést, villát untalan, még éhesen is, hogy tiszteletadóan hegyezhessen füleit a távolból hangzó bombaszerű tősztok végtelen sorára; a hol derűre-borúra éljenezni kell akár tudja, hogy kire vagy mire, akár nem; a hol akarva nem akarva, be kell szüntetnie kellemes társalgási szórakozását, hogy dudáló hang legyen a tömeges énekhangzavar szomszedságában vagy ellenkezőleg legyűrni dalolási kedvét, másokra való tekintetből; a hol fizetni rendszeren kell az előre nem készített túlkiadás követeléseket a *tányérozások* utált zsarolási módja szerint, sőt fizetni gyakran a fűrgen itt-ott tartózkodó asztaltárs által rendeltetket; a hol sokszor kell pirulnia egyik-másik társ könnyüvérsége miatt, mert nincs határ húzva még a leg-egyszerűbb anyagi dolgokban sem gyakran; a hol — ejh! hagyjuk említetlenül a sok ezerféle bántó apróságokat.

Mondjuk ki határozottan, hogy bizony nagyon is szükséges itt «házi rendet» behozni nemcsak az egyes mulatók, hanem a tornaügynek is az érdekében. Meg kell határozni főbb elvi tételekben a nagyobb szamu résztvevőkkel rendezendő torna-kirándulások, mulatságok fő és mellékes czéljait, a rendezés módját. Körül kell írni úgy az egyeseknek, mint a rendezőknek jogait és kötelességeit, hogy tudja mindenki, meddig terjed egyéni felelősségének és szabadoságának határa. Mindaddig, míg ezek meg nem történnek, bizonyára igen sok torna-mulatságban elő fognak fordulni sajnos elégedetlenségek, nemcsak a tornászok, hanem a nagy közönség soraiban is. Elő fognak fordulni egyes viszálykodások, túlköltségek, fizetetlenül maradt fuvarozási, vendéglői és egyéb számlák, a melyek rendszeren igen érzékenyen érintik a mulatók zömét is, mint testületet, de az egyeseket is, legkiváltképen pedig a rendezőket,

a kiknek fáradozásaiért bizony nem kellemes jutalom az ilyesmi.

Egyelőre legyen elég a fentirtakkal felhívni az illető tornász körök figyelmét. Talán akad itt-ott testület, mely megalkotja «torna-mulatság szabályait» legalább házilag önmagának. Ha azonban ez általában elejtetik, az esetben kívánatosnak fogna mutatkozni akár hírlapilag is nyíltan felvetni azon visszasságokat, melyek éppen az érintett bizonyos mulatsági rendszabályok nemléte folytán szinte következetesen lépnek fel majd itt, majd amott.

A nemzeti torna-egylet tagjai között ezen mulatsági u. n. «házi rend»-nek, tréfás színezetben, már gyakorlatba kezdenek jönni egy pár parányi, de nem utolsó részei: ugyanis egyeseknek nyilvános mutatóványait a kivonult működő tornászok nem tapsolják, nem eljenzik, lévén ez a néző közönség esetleges szerepe: a lakománál a tósztmondóhoz pohárkoccintás végett csak a legközelebb levők járulnak, a többiek csak egymás között koccintanak: a valamely tósztban kitüntetett egyénhez sem járulnak seregesen üdvözlésre, hanem ellenkezőleg a kitüntetett egyén jár asztaltól asztalhoz: a versenyben győztesek éppen így járnak a köszöntő felhívásra, és több effélék. Csak az a kár, hogy még a nemzeti torna-egyletben is csak tréfából jó lassanként gyakorlatba. Kár hogy ily kevéssé és oly kevésben nyilvánul a közérzület, a mely iránytadó kellene, hogy legyen minden torna-mulatságnál. Ohajtandó, hogy az intéző egyének kissé több figyelemmel legyenek az ilyen közérzület-féle nyilvánulásokra és az egyesek pedig ne legyenek annyira rabjai sok elavult és helytelen szokásoknak, hogy ellenvéleményt se nyilvánítsanak addig is, míg ezen helytelenségek közakarattal át nem módosíthatnak vagy el nem ejtetnek.

Rendszabályozzuk tehát a torna-mulatságokat, de ne abban az irányban, hogy még a tüsszentésre is vezérlés állapítsanak meg, hanem az egyéni szabadságoknak lehető kímélésével, a társadalmi balgaságoknak és külső czifrázkodási sallangoknak kiküszöbölésével, a kedélyességnek, az egyszerűségnek útegyenletességével, de legkiválképen az anyagi kérdésekben határozott tételeknek mindenkit kötelező felállításával.

Porzsoló Lajos.

A balassa-gyarmati sport-élet.

1886. június 17-én.

A Nyitra felől jövő vendégeket *Balás Ferencz* nógrádjárási főszolgabíró, *Nagy Mihály* szolgabíró és *Zubovics* központi kiküldött rendező szívélyes rövid üdvözléssel fogadták. A délután 1/2-6-kor B.-Gyarmatra érkezett athleták a régi posta mellett felállított diszkapunál, ezrekre menő lelkesült várakozó közönség által szünni alig akaró éljenzéssel üdvözölve, eléjük ment a városi rendező küldöttség, a képviselőtestület és az előljárási tagjaival.

A kellő rendre, mely sehol sem zavartatott meg, az ifjúságból alakított diszrendőrség ügyelt fel. A zajos éljenzés lecsillapultával *Reményi Károly* városi főbíró rövid szózatot üdvözölte a vendégeket. A mindnyájunk érzelmeit híven tolmácsoló n. eleg szavakat viharos és meg-megújuló éljenzés követte, melynek lecsendesültével a felvidéki magy. közművelődési egylet alelnöke, *Szalavszky Gyula*, szólalt ünnepélyes csend közepett, megköszönvén a vendégekre nézve valóban meglepő

ünnepies és szíves fogadtatást s céltudatosnak jelezvén, hogy a város ily óvációt rendezett, s bízik is teljesen a jövő sikerében. A fogadtatást emelte a városi első zenekar által játszott „*Rákóczy-induló*“. A bevonulás alatt B.-Gyarmat fő és minden nagyobb utcájának házai sűrűn fel voltak lobogózva. A megyeház lépcsőháza, a diszterem előtere, valamint maga a nagy terem nagy fényvel volt feldisztve. A lépcsőház mindkét oldala pinus piccával volt sűrűn disztve, a lépcsőkön zöld sávolyos, hamuszínű szőnyeg vonult végig. Az előtér négy oldalról finom kék posztó-draperia függönyökkel volt ellátva, sárga diszszel. A kék és sárga színek — mint tudjuk — a «M. A. C.» és a «B.-Gy. A. C.» színei. Az előtér el volt lepve szebbnél szebb virággal, u. m. latánia, pandamus-pálmákkal, fikuszokkal, tujákkal és egyéb detszaki növényzettel, mely az előtérnek nagyszerű látképét tárta fel a fényes kivilágítás mellett. A vendégek tiszteletére rendezett főispáni bálon a megye nobiles családjainak élítje és B.-Gyarmat színe-java volt jelen. Pont 9-kor lépett be a bálanya, *Leitovszky Jánosné, gr. Gyürky Abrahám* főispán által karján vezetve és kísérelve a tündérek egész serege által. A bálanya remek csokorral lepett meg s a többi résztvevő urhölgyek is elefántesont-boriteku értékes és művészi tánczrenddel láttattak el.

Rudi híres és megerősített losonczy zenekara első hangjainál tánczra perdült fiatalságunk s élvezet volt nézni a körtánczokat is, a melyekhez a zenét a losonczyi katonaezred művésziesen edzett zenekara szolgáltatta. Közben hűsítők hordattak fel a gazdag buffet-ből, melynek izletes és bőséges berendezéséről a házi gazda országszerte ismert vendégszeretete gondoskodott.

A tánczmulatság, fokozódott jókedv és hangulat mellett, reggeli 1/2-5-ig tartott s a ragyogó nap fény sugarai homályosították el az esti oly fényes kivilágítást. Másnap a törvényhatóság által adott disztrakoma 2 órakor vette kezdetét. A toasztokat a főispán kezdte meg, éltetvén ő felségét és az uralkodó ház összes tagjait. A főispán után Huszár László, a nemzeti intézet elnöke, József főherczeg ő felségét éltette.

A hét ünnepélyességeit nagyban emelte a balassagyarmati önkéntes tűzoltó-egylet 10 éves fennállásának jubileuma. Ezen minden tekintetben kitűnő egylet a legutóbbi években oly virágzásnak indult, hogy mintaképül szolgálhat bármely vidéki városnak is. Az ünnepélyek sorozata a losonczyi társaság tagjainak június 15-én d. u. 5 órakor történt fogadtatásával vette kezdetét.

A losonczyi tűzoltók közül a következők jelentek meg: *Draskóczy Ede*, *Vagner Sándor*, *Keczéry István*, *Mészáros Miska*, *Kujnis Gyula*, *Frecska János*, *Belágh Lajos*, *Draskóczy Gyula*, *Rakottyai György*, *Alexi Sándor*, *Micsny Lajos* és *Kovács Ábel*.

Ugyanaz nap este, mikor a főispáni bál tartatott, kirándulást tettek a tűzoltók több „*Achilles-egyleti*“ taggal a gazdasági egylet minta-szülő-telepére, hol jó pörkölt, pompás bor és *Rácz Ferencz* jeles zenekara mellett vígan folyt a mulatság este 11 óráig. Másnap reggel már a korai órákban jelezték a kürtök a diszgyakorlat megtartását. A diszgyakorlat reggel 9 órakor vette kezdetét, mikor is a vendégtűzoltókon kívül mintegy 130 tűzoltó teljes felszereléssel, a losonczyi katonai zenekar indulói mellett, nagyszerű látványt nyújtva, vonult a megyeházi tér elé. Itt megállapodván, *Harmos Gábor* elnök zárt levélben adta át azon feladványt *Sulez*

Lajos parancsnoknak, mely az egylet tagjai által megfej- tendő volt. Ezen feladvány szóról-szóra a következő : «A kaszinó nyugati szárnya lángban áll, erős délkeleti szél mellett a megyeház keleti része odaérkezéskor már meggyuladt, emberélet veszélyeztetve nincs!»

Ezt megelőzőleg bemutatott a 22 méteres toló-létra iskolaszereleése, mely 6 tag által egy perc alatt szereltetett fel; továbbá az összes szivattyúk összes iskolaszereleése is. A feladvány Sulez Lajos parancsnok által az egylet színe előtt felolvastatván, a kitűnő tűzoltók a legnagyobb csendben fogtak hozzá a munkához s bámulatos ügyességgel oldották meg a feladatot, úgy hogy az ott levő nagy közönség, melynek sorai között felvidéki vendégeket is szemlélhettünk, önkénytelenül is tapsokkal adott kifejezést osztatlan tetszésének.

Ezen fárasztó gyakorlat után az egylet tagjai a vendég athlétákkal a Nyíres erdőbe rándultak, hol d. n. 5 órakor kezdődtek a teljesen modern versenypályán az athléta-küzdelmek. A versenybírószág következőleg alakult meg: *Elnök: Harnos Gábor.* Versenybírók: *Hanzelly Márton, Plachy József, Időmérő: Ifj. Farkas Ferencz, Pályafelügyelő: Sulz Lajos, Indító: Horváth Gábor.* A versenyek a legszebb időben folytak le

I. *Kezdők vasparipa-versenye.* Táv 800 méter. 1. Gerstl Sándor 2:56 l.; 2. Hábor Sándor 3:15. II.; Krausz Mihály 0.

II. *Futás 1000 méter távolságra.* 1. Krausz Mihály 2:57. I.; 2. Hábor Sándor 3:11 II.; 3. Pandler József; 4. Ifj. Elfer Ede; 5. Salgó Gyula.

III. *Hölgyek díja:* az első beérkezőnek és ezüst érem, másodiknak bronzérem adatik. Táv 1 kilom. *Vasparipa-verseny.* 1. Kaszás István 3:5 l.; 2. Vermes Lajos 3:10 II.; Gerstl Sándor 3:15 III.

IV. *Versenyjárás 3000 méter távolságra.* 1. Krausz Mihály 17:57 l.; 2. Hábor Sándor 18:45 II.; 3. Feledy Ignác; 4. Máresics János; 5. Meskó József; 6. Tang Izidor; 7. Jeszenszky Imre; 8. Kovács János; 9. Kobus Ferencz; 10. Bradács Boldizsár; 11. Márkus Lajos.

V. *Nagy vasparipa-verseny.* Távolság 3000 méter. 1. Vermes Lajos 6:3 l.; 2. Kaszás István 6:3¹/₅ II.; Gerstl Sándor III.

VI. *Gyorsfutás.* Távolság 100 méter. 1. Vermes Lajos 12 mp. I.; 2. Angyal József 12¹/₅ mp. II.; 3. Máresics János; 4. Bradács Boldizsár; 5. Kvassay János; 6. Hábor Sándor; 7. Feledy Ignác; 8. Hegedüs József.

A versenyek egyáltalában nagy érdeklődést mellett folytak le. A hölgyek tiszteletdíja egy értékes gyémánt-melltű képezte, a nagy vasparipa-verseny tisztelet-díját pedig egy ivókészlet majolikából, ezenkívül Vermes L. műgyakorlatai által, melyeket a szabadon elévezetett vasparipán mutatott be, koszorura érdemesítette magát. A győztesek ezüst- és bronz-érmeikkel lőnek kitüntetve, melyeket Plachy Mariska k. a. kezeiből vettek át. A versenyeket óriási közönség nézte végig. Következőket sikerült följegyezni: gróf Gyürky Ábrahám, Seitovszky János, Beniczky Árpád, Veres Ernő, báró Andreánszky Gábor, Simonyi Dénes, Szontagh Pál, Berzeviczy Béla, Bolváry Dénes, Nedeczky Géza, Szakáll Antal, Szerény Gábor, Szilárdy Ödön, Baranyai István, Pajor István, dr. Berezel Henrik, Komjáthy Anselm, gr. Vilczek Ede, báró Buttler Ervin, dr. Bogdán Mihály, gr. Pejachevich Arthur, Pongrácz György, gróf Crouy Vilmos, Okolicsányi János, Kövy

Tivadar, Reményi Károly, Horváth Danó, dr. Kaeskovics Gyula, báró Marschall Gyula, Perény Gábor, báró Buttler Frigyes, báró Buttler Henrik, Majthényi Ottmár, báró Majthényi László, gr. Berchtold Rikhard és Miklós, Ivánka Ödön, Szalavszky Gyula, Lehoczky Lajos, Pongrácz Lajos, P. Szathmáry Károly, Brankovics György, Egyesy Géza, Benedek Elek stb. stb. De hogy a táncmulatság fénycsillagai is meg legyének örökítve, elősorolom: Baintner Ottóné, Balázs Ferenczné, br. Buttler Ervinné és Henrikné, Edvi Illés Ödönné, özv. gróf Forgách Antalné, Hanzely Lászlóné, Beláné és Mártonné, özv. Hermann Sándorné, Huszár Lászlóné, Ordódy Lajosné, Prónay Istvánné, Szerény Gáborné, br. Buttler Malvin és Matild, gr. Forgách Klótild, Huszár Andrine és Mariette, báró Jeszenszky Mariska, Madách Margit, Szerény Irén és Gizella, Petes Teréz stb. stb. *Vermes Lajos, titkár.*

Labdaház Budapesten.

Számtalan kísérletet tettek már arra nézve, hogy a tesztelő sportnak és a testgyakorlatok egyes nemei- nek a fővárosban állandó talajt biztosítsanak; de eddigelé minden kísérlet csak félsikert aratott: az egyetlen német tornázást kivéve, mely a Hegedüs Sándor elnöklete alatt álló nemzeti tornaegyletnek és a kormány direct támogatásának köszönhető elterjedését.

A mi kísérlet ezután tétetett, különösen az angol sportnemek meghonosításában, az vajmi kevés eredményt tudott mindeddig felmutatni, egészen a leg- újabb időkig.

Most azonban már egyes sportfajok kezdenek rohamosan tért hódítani: így például a velocipedezés már nemcsak Budapesten, hanem egyes vidékeken is igen nagy elterjedésnek örvend; továbbá az athletikai gyakorlatok közül például a futásban s különösen a távolugrásban az angol amateur-sportsmanekkel versenyezhetnek a magyar sportsmanek.

Legnagyobb mértékben észlelhető azonban a hátramaradottság azon sportfajban, melyet bizonyára a legegészségesebb s legtermészetesebb testgyakorlat- nak ismer minden nemzet: s ez a labdázás sportja.

Évek óta hangoztatják már nemcsak a sports- manek világában, hanem tanügyi körökben is, hogy vissza kell adni a labdának a régi helyét az ifjuság körében, sőt divatba kell hozni a felnőttek között is; de mindeztideig mi eredményt sem lehet felmutatni.

Két irányban tétettek a kísérletek évekkal ez- előtt: az egyik irány az angol labdajátékok meghono- sítását és terjesztését tűzte feladatául, míg a másik irány a magyar labdajátékok összegyűjtését és ter- jesztését jelölte ki célul.

Mind a két iránynak meg van a maga jelentő- sége, de népszerűsége eddigelé egyiknek sincs. A ma- gyaros irányt az elhunyt gróf Esterházy Miksa jelölte ki, midőn mint a magyar athletikai club elnöke a régi és új magyar labdajátékok összegyűjtésére és rendszerbefoglalására pályadíjat tűzött ki: az össze- gyűjtés meg is történt, még pedig igen szép eréd- ménynyel, de a munka (Botka-Porzolt: Magyar lab- dajátékok) csak kilencz év múlva, a múlt évben jelen- hetett meg.

Hogy aztán az összegyűjtött magyar labdajáté- kok gyakorlására labdázó-egyletek s játszótársaságokat kellene alakítani s a mi fő: játszótérekre kellene gondoskodni: arra nem gondolt senki.

Az angol labdajátékok meghonosítására is az

első kísérletet Esterházy Miksa gróf tette, ő irt először az angol labdajátékokról s ő adta ki az »Athletikai gyakorlatok« című munkát, melyben Molnár Lajos és Szokolay Kornél először ismertették alaposan az angol labdajátékok nevezetesebbjeit. A mozgalom további vezetését aztán Esterházy Miksa gróf halála után átvették az arisztokratia többi tagjai s ezek között különösen Zichy Rezső gróf, ki társaival megalakította a «Budapesti lawn-tennis-club»-ot, kiválasztván az angol labdajátékok közül a lawn-tennist-t s ennek terjesztését tűzve ki célul.

Ez a lawn-tennis-club működik is már néhány év óta, de nagy csendben s csupán egy nagyon szűk körre szorítkozva. Tagjai kizárólag a főiri körökből valók s együtt inkább csak egy mulató társaságot, mint egy rendszeres társulatot képeznek. Alapszabályokat készítettek s választottak tisztviselőket és választmányt is, de ezt mind csak formalitásból, hogy a törvény kívánalmainak megfeleljenek. Tulajdonképen pedig az egész egylet maga Zichy Rezső gróf; a mi kevés munka van, azt mind ő végezi el s ő tartja egyszersmind össze az egész társaságot.

A jockey-club 100 frt évi bérért megengedte az egyletnek, hogy a lóversenytéren rendezzen magának helyiséget s itt a kis Tribüne előtti téren három labdarteret készíttetett is Zichy Rezső gróf saját költségén az egyletnek; a kis tribüne alatt pedig egy-egy öltöző szobát rendeztek be a hölgyek és a férfiak számára, mert a club tagjai között nők is vannak, sőt éppen ezek között vannak a legügyesebb labdázók; Zichy Rezső gróf leányai s Andrassy Géza grófné (a club elnöknője) a legjobb labdázók közé tartoznak.

A société minden tavasszal, a lóversenyek előtt pár héttel s a tavaszi lóversenyek alatt, naponként délután 3 óra felé összegyűl a lóversenytéren s gyakran két-három különváli csapatban is játsza a lawn-tennist-t. Őszszel azután a lóverseny-saisonban ismétlődik ismét a mulatság.

Ennyi mindössze, a mit eddig el lehetett érni a labdajátékok terjesztése érdekében; most azonban oly mozgalom indult meg, mely sokkal nagyobb eredményt ígér s melynek szellőztetése és támogatása mindenesetre kívánatos.

Zichy Rezső gróf ugyanis a lawn-tennis-club legutóbbi közgyűlésén fölvetette az eszmét, hogy a lawn-tennis játékok szélesebb körben is terjeszteni kellene s hogy e cél eléréstessék, legelőször is gondoskodni kell a téli labdázás lehetőségéről, vagy is egy labdaház berendezéséről.

Egy labdaház fölállításának eszméje nem új dolog a fővárosban. Batthyány Elemér gróf már évekket ezelőtt tervezte azt, sőt a labdaházak tanulmányozására egy ízben külföldre is utazott; csak hogy akkor a terv keresztültvitelére, úgy látszik, főiri körökben kevés kedv mutatkozott, míg ellenben most a terv igen közel áll megvalósulásához.

A lawn-tennis-club közgyűlése ugyanis három tagját megbízta, hogy a fővárosnál tegyen lépéseket az iránt, vajjon nem kaphatná-e meg a club a nagy kiállítási iparszarnok egy részét több évre, hogy labdaháznak berendezze. S ha ezt a helyiséget nem kaphatná meg a club, akkor egy különálló labdaházat szándékoznak építtetni a város valamely közelebb eső részében.

Az utóbbi terv kétségkívül sokkal praktikusabb volna, a mennyiben egy új épület a célnak sokkal megfelelőbben lenne berendezhető, továbbá így egy

saját külön helyiséggel örökre biztosítottak volna tekinthető a labdázás divatja és a főváros ismét nyerne egy csarnokot, melyben nemcsak a fiatalság, de a felnőtt férfiak is szórakozva hódolnának az egészséges testgyakorlásnak.

Legcélszerűbb volna kétségkívül a labdázásnak összekapcsolása valamely más sport üzésével s a lawn-tennis-clubnak egyesülése a házépítkezésben valamely más sportegylettel, mert így közös erővel sokkal cél-szerűbb és díszesebb helyiséget lehetne bizonyára emelni.

De ha kívánatos, hogy az angol testedző játékok meghonosítására egy külön épülettel gazdagodjék a főváros, mennyivel kívánatosabb volna az, hogy maga a főváros gondoskodnék az ifjúság számára a főváros több pontján labdázó-hely s játszó-tér berendezéséről; mert jól mondta egy honatyánk a közel napokban: «Sokkal nagyobb veszedelem még a Hentzi-heczenél is az, hogy — a gyermekeink nem labdáznak!»

Poroszolt Kálmán.

A „Budapesti Kerékpár-Egyesület“ III-ik nemzetközi versenye.

1886- június 24-én.

A harmadik tanulság, hogy mindent jobb az elején kezdeni, a harmadik versenye velocipédezőinknek a külföldiek által! — Mikor az első nemzetközi versenyen még ki sem irták hivatalosan, csak beszéltek róla, mi már akkor figyelmeztettük az egyletet a dolog korai voltára s most nem bocsátkozva ismétlésbe, csak azt a sajnos tényt kell megállapítunk, hogy mi még most sem írának ki nemzetközivé versenyünket, mert most sincs az egy Philipovicson kívül számbavehető erőnk, bár még ő is határozottan ifjúsága miatt nem bírja a versenyzett külföldiekkel a mérkőzést.

A már ismert jeles versenyző: ifjabb Szikszay Ferencz mellé most testvére: a még ifjabb Elemér is kiállt és nem vált szégyenére testvére jó nevének. A mieink közül főleg e két ifju velocipédező jövőjéhez köthetünk szép reményeket, annyival is inkább, mivel hogy igazi training alá e versenyenél is csak ők vetették magukat.

Sajnos, hogy Vándorynak oly rossz trainingje volt, hogy az idén alig volt a győzteseknek ellenfele, pedig ő is kitűnő erő volna.

Hanem hisz volna nekünk a most versenyzők közt több kitűnő erőnk is, csak ha ismernék a traininget. Csak rá kellett nézni a szikár, izomig sovány külföldre és a mi néhány valóságos kövér versenyzőnkre, hogy már lássuk vereségünket.

De a vereséget előre is tudtuk mindnyájan, kik ismertük versenyzőink elért eredményét és a külföldiek recordját. És behívni versenyekre csak is akkor lett volna észszerű a külföldieket, mikor versenyeredményeink (jól mérve!) elérték az övéiket.

Magáról a versenyről sok jót mondhatunk, bár a sikert valóban csak a külföldiek jelenlétének tudtunk be, mert hisz szemben a 11 (!) magyar nevezővel 6 külföldi áll. Vajjon e nevelésesen kis szám (11) nem kétszereződött volna-e meg, ha magunk köz-mérkőzünk.

De mindez késő tépelődés, a verseny nemzetközinek iratott és az is fog maradni. És még határozott reményünk is lehet a bajnoki serleg visszahó-

Sinnbach városánál ismét átlétem az Inn egy erős fahidon, és az ellenoldalon egy kőből épített bolt-hajtás alatt haladok el, melyre az osztrákok czimere van rávésvé.

Egy tiszt, ki Ferencz József komor uniformisát viseli, a vambívatálba vezetett, és először azóta, hogy Európában utazom, felszólítatom, mutassam útlevelemet. Soka nézegették, természetesen haszontalanul, végre visszaadják s megengedik, hogy utam folytassam. Egy váltóházban német pénzemmel osztrák pénzzé váltottam be s ismételve folytatom kelet felé utamat. Az utak jobbakk a német utaknál, legalább nincs a sok kavics az uton, mint Bajorországban. Elhagyom az Inn völgyét, s most az ez után következő tér, egész a Duna medréig, igen dombos. Az alatt, hogy első ebédemet eszem osztrák területen, Althuin faluban, az iskolamester igen jó angolossággal szólít meg s elmondja, hogy én vagyok az első angol, kivel szerencséje van beszélni életében. Ő csakis nyelvtanból tanulta a nyelvet, tanító nélkül, nem hitte, hogy valamikor gyakorlatilag használja, miután csak időtöltésből tanulta meg. Mai munkám egyébiránt csak is az előtem felnyúló dombok megmászásából áll.

Nyomasztó hőség uralkodott, s Haagba érkezve ugy találtam, hogy ma elég dombot másztam meg. Ma reggel óta osztrák területen haladok és még nem talákoztam egyetlen emberrel vagy asszonyval, kiről elmondhatnám, hogy csinos vagy szeretetreméltó lett volna. Ma délután Haagban lóvászár volt, az ügyletek ugy látszik már lebonyolították, az emberek, hogy valami tennivalójuk legyen, abban találják gyönyörűségüket, hogy a lovakat az asszonyok orra alatt rugdaltatják, hogy azokat ijesztesseék. Haagból kiérve, egy igen dombos utra érek, s a távolból észreveszem a Nördliche Kalkalpen magaslatait, mely hegység ágazatát képezi az osztrák alpeseknek. Abban csakugyan semmi kellemes nincs: felhajtani a dombom 40 foknyi hőségben, fenyőerdő közepette, mely a legkisebb fuvalatot is visszatartja. A parasztok szokás szerint kint vannak a mezőn, de nagyobb részük az árnyékban pihen. Fűvön végig heverészni s ugy pihenni az árnyékban, ugy látom, az osztrákoknak kedves időtöltése. A midőn egy kocsis észrevesz a távolból, — már természetesen csak akkor, ha nem alszik — ő tudja biztosan, hogy igaz állítja meg fog ijedni gépem látására, de azért világért nem mozdul meg vízszintes helyzetéből, s csak akkor igyekszik valamit tenni, midőn állatjai már vadulniak. Az osztrák kocsis majdnem folyton szí egy bosszu, egyenes száru porczellán pipát. Ha az osztrák kocsis eléri 16-ik évét, abban az esetben már dohányzik e borzasztó pipákból.

Erre az embereknek szomorú képök van s ugy látszik, valamennyien megadják magukat sorsuknak. Bele vannak szorogatva ruhájukba, mely áll: pantalonból mely nagyon kurtá, kék vászon kötényből, egy kabát-mellényből, mely semmihez sem hasonlít, és egy kis szélű kalapból. Az asszonyok Ausztria költészetén, mint általában Európában, határozott érdekeltséget keltenek rövid piros szoknyájukkal, bár taglejtésük kevésbé kecses.

A mint Lsmbachot elhagytam, egy kocsisfogatot találtam az uton, mely őrizetlenül állt ott. Elhaladásom pillanatában a ló megijedt, megfordítja a járművet s eszeveszett rohamban indul a városba. Ott a piacon megállott, a nélkül, hogy valamije törött volna. A szerencsétlenség soha sem jár magányosan, mondja a közmondás: egy órát hajthattam Lambach után, és ismét

megijesztettem egy állatot. De most az egyszer egy kutyát. Ezen vidéken ugyanis igen sok kutya által vont kis kocsival lehet találkozni.

A terhes munka, melyet ez állatokkal végeztetnek, gyávakká teszi azokat. Közeledésemre egyikök elkezd ugatni, egy nagyot szökken s belefördülja kocsiját és gazdáját az országút árkába, mely telve volt sárral. Néhány pillanat után visszancztem s láttam, hogy az ember ezudarul sárosan kimászott az árokból, a kutyák meg négy módjára ordítottak s eviczkéltek szerszámukban, melyből szabadulni igyekeztek.

Örökösen hegyet mászva, az éj beálltával elég szerencsés vagyok Sternburgba érni. Gyönyörű kis falu. Az orvos beszél angolul s a csapláros között és köztem elvállalja a tolmács szerepet. Az iskolatanító, egy vig és kedélyes olasz nő, szintén ért néhány angol szót. Ő is abban a vendéglőben lakik, melyben én vagyok szállva. Egész este együtt csevegünk — taglejtéssel pótolva azt, hol nem tudtuk egymást megérteni. E beszélgetés néhány kisasszony társaságában folyt le, kiket ez igen mulattatott. — Megkértek, hogy írjak a sternburgiaknak, ha majdan megtettem világkörüli utamat, s mondjam el azt, a mit utközben láttam. Vendéglőm padlásablakából gyönyörű kilátás nyílik: délkelet felől az osztrák Alpesek látszanak, melyek égnek mereszlik havas csúcsukat, éjszak felől a Duna völgye látszik, magával a folyóval, mely méltóságteljesen hőmpölyög kelet felé.

A távolban egy magaslaton oly épületet látok, milyent még Ausztriában nem vettem észre: ez épület egyrészről a Dumát, másrészről meg Mölk városát dominálja. Az épület, mely a Szt.-Benedek rendű barátok klostroma, nagy és impozáns. Daczára annak, hogy Mölk nagy kiterjedésű város, melynek 1000 lélek a lakossága, ezen klostromnak mégis több épületrésze van, mint magának a városnak. Azt kérdezem, mit csinálnak a barátok ezen óriási épületben?

Beléptem egy borbély műhelyébe, hogy megborotválkozzam. A helyiség tulajdonosa — mint többi honfitársa általában — aludt esendesen. Összes portekáját elvihetné valaki s nem igen merészelné vele nagy dolgot, mert igen kevés a valószínűség, hogy felébredjen. Megráztam, ő felébred s gépiesen nyul borotvájá s többi szerszámához, melyek közül egy leveses tányér ér megemlést, melyben szappan van. Csemepe tányérját állam alá helyezé s szappanos kezével megdörgölte államát: az összes szappan-lé mind a mellemen csurgott végig. Nem panaszkodtam azért: valjon okos dolgot műveltem volna vele? Egy szerencsétlen borbélytányér nem illesztődhetik valamennyi mölki állához, avagy egy idegen állához.

Neu-Lengbachban töltöttem az éjet és ismételve elkezdem mászni a dombokat; Bécs felé közeledtem, esakhom az odavezető utak igen-igen rosszak. Ausztria fővárosát elérem vasárnap reggel és délfelé az »Englischer Hof» vendéglőben szállok meg.

Két napig maradtam Bécsben s kedden a »Wanderer» Bicycle-Club helyiségébe mentem. Az egyleti helyiség egyik külvárosban van, a Schwimmschulerstrasse-ban. Az egylet tagjai tudtomra adták, hogy ha meg akarom toldani Bécsben tartózkodásom egy nappal, abban az esetben néhányan el fognak kísélni egész Pressburg-ig (Pozsony). Tehát 70 kilométernyi távolságra.

(Folytatás következik.)

Különfélék.

A „Rima-szombati torna-egylet“ által 1886 június 14-én rendezett atletikai viadalok nagy közönség jelenlétében folytak le. A versenyek alatt a kellemetlen időjárás, zápor s viharral kapcsolatban, próbára tette elsörendű athlétáinkat, de mindez a közönség érdeklődését nem kisebbitette. A versenyek eredményei a következők: I. *Gyaloglás*. Távolság 3000 méter. 1. Krausz Mihály 21 : 8 I.; 2. Kollener Barna 21 : 11 II.; 3. Neliba Ágoston 0. — II. *Kerékpárverseny* kezdők részére. Távolság 1 km. 1. Buzogány Gyula 2 : 47 I.; 2. Horváth Bertalan 2 : 55 II.; 3. Senti Sándor. 4. Eder Oszkár : 5. Szabó Sándor. — III. *Távolbuzogás*. 1. Bartay Oszkár 5:60 méter I.; 2. Pozdech Gyula 5:53 m. II.; 3. Vermes Lajos 5:27 m. III.; 4. Broozer Mór : 5. Rűts Géza : 6. Fassberger József : 7. Kaszás István : 8. Szabó Sándor. — IV. *Futás 3000 méter távolságra*. 1. Sándor Ákos 8 : 54 I.; 2. Krausz Mihály 5 : 58 II.; 3. Kollener Barna. — V. *Kerékpár-verseny 2000 méter távolságra*. 1. Vándory József 5 : 29 I.; 2. Kaszás István 5 : 32 II.; 3. Vuits István : 4. Svoboda Gyula : 5. Kollener Barna : 6. Vermes Lajos. — VI. *Futók akadály-versenye*. Tav. 500 méter. 1. Sándor Ákos 1 : 33 I.; 2. Bartay Oszkár 1 : 34 II.; 3. Svoboda Gyula : 4. Fassberger József. — VII. *Akadály kerékpár-verseny*. 1000 méter távolság. 1. Vuits J. 4 : 10 I.; 2. Vermes L. 4 : 20 (sufety gépen) II.; 3. Kaszás István. — VIII. *Magas ugrás*. 1. Vermes Lajos 1:70 m. I.; 2. Pozdech Gyula 1:65 m. II.; 3. Rűts Géza : 4. Fassberger József. — IX. *Kerékpár lassu verseny* 50 méter távolra. 1. Barella Andor 1 : 30 I.; 2. Vuits István 1 : 24 II.; 3. Klein-Mayer Aladár : 4. Eder Oszkár : 5. Kaszás István : 6. Svoboda Gyula : 7. Sándor Ákos. X. *Nyújtó-verseny*. 1. Pozdech Gyula 12 : $\frac{3}{4}$ ponttal első; 2. Vermes Lajos 12 : $\frac{1}{2}$ ponttal második; 3. Broozer Mór : 4. Fassberger József. — X. *Sikfutás*. 91:2 méter távolra. 1. Sándor Ákos 13 mp. I.; 2. Vermes Lajos 13 : $\frac{1}{5}$ mp. második; 3. Rűts Géza : 4. Bartay Oszkár : 5. Lehoczky János : 6. Horváth Berezi. — XI. *Nagy kerékpárverseny 10 km. távolra*. 1. Vándory József 36 : 24 I.; 2. Kaszás István 36 : 44 II.; 3. Vermes Lajos 43 : 41 III.; 4. Kollener Barna : 5. Horváth B. — *Műverseny-vasparipán*. 1. Vuits István 5 : $\frac{1}{2}$ osztályzattal I.; 2. Klein-Mayer Aladár 3 : $\frac{1}{2}$ osztályzattal II.; 3. Barella Andor. — *Kardvívásban* első Sándor Ákos, jó második Kaszás István.

Az egész ünnepély sikerültnek mondható : a «M. V. C.» és «A.-E.» tagjai új babérokat fűzhetnek mellükre.

Tudósításomat nem fejezhetem be a nélkül, hogy a versenybizottság azon lelkes tagjait fel ne említsem, kik sem időt, sem fáradságot nem kíméltek, hogy a «R.-Sz. T.-E.» alaptökeje gyarapodjék. A bizottság elnöke Hámos Aladár volt : *alelnöke* : Ragályi Gyula. *Versenybírák* : Badányi Gyula és dr. Trajtler István (példányképe a vidéki athlétáknak). *Időmérők* : Gedeon János, Schusztér József. *Indító* : Lengyel Andor. *Intéző* : Barella Andor. *Orvosok* : dr. Szabó Samu és dr. Zehery István. *Titkár* : Benkó János. *Bizottsági tagok* : Brüggmann Frigyes, Csató János, Czikora István, Lengyel Samu, Szabó Elemér, Szabó István stb. A fővárosból és vidékről érkező athlétákat a Rima-Szombat mellett fekvő *Szabadka-pusztán* Szabó György polgármester ünnepélyesen fogadta : Kaszás István az egyesületek nevében a fogadtatást rövid szavakban megköszönte. — Még az nap este nagy ismerkedési

estély tartatott a «Három rózsá»-hoz címzett nagy vendéglőben. — Továbbá a Széchenyi-kertben festve terített asztal várta a vendégeket. A táncmulatságot általános jó kedv jellemezte. — Következő gómöri szépeket jegyeztem meg : Bornemisza Lászlóné, Hámos Aladárné, br. Vay Mariska, dr. Trajtler Istvánné, Batizfalvy Erzsébet, Draskóczy Lászlóné, Pongrácz Pálné, Ragályi Gézané, Beliczky Viktorné, Lengyel Györgyné, Grósz Vilmosné, Dapsy Józsefné : Marton Lenke, Mariska és Anna nővérek, Csider Gizella, Bankovics Vilma, Fábry Aranka és Ida, Löherer Janka, Czikora Emma, Szabó Erzsé és Irén, Baksay Matild, Sütteő Ilona, Abonyi Jánosné, Radvánszky Ilona, Szelezky Margit, br. Luzsénszky Margit, Samarjay Jánosné, Javor Gyuláné, Csathó Sárka és özv. Csathó Károlyné (Salgó-Tarjánból), Radvánszky Károlyné (Sztárnyaról), Szelezky Dénesné (Széki pusztáról) stb. Mielőtt befejezném rima-szombati emlékeimet, nem feledkezhetek el *Perecz Samu* bass-bariton műenekeről sem, mivel athlétáink sok jó magyar nótát énekeltek el. — *Perecz*, hazánk első énekesei között, a rima-szombati dalárdának több babérkoszorút szerzett.

Vermes Lajos.

Magyar találmány a velocipéden. Rossi Nándor, a «Kerékpár-Egyesület» alelnöke, az oly rohamosan elterjedt alacsony «Kangaroo» velocipédek számára olyan lámpát talált fel, mely, mint a nagy gépeké, a tengelyen hordható. A szolid kiállítású lámpa versenyezhet a legjobb angol készítményekkel s ára is (10 firt) aránylag csekély.

Velocipéd-adó. A londoni kerékpárosok egyesületét napok óta nagy izgatottságban tartja a renőrség azon határozata, a melynek értelmében a bicyclizés után ezentul adót kell fizetni. A megadóztatott kerékpárosok főleg azzal indokolják méltatlankodásukat, hogy nekik a bicycle nemcsak a szórakozás, hanem a gyors üzleti érintkezés egyik jelentékeny eszköze : ezt az új érintkezési módot az adó pedig fölőtte megnehezíti. A kerékpárosok Londonban oly nagy számmal vannak, hogy a rájuk rótt adó évente 100,000 firta megy.

Derék életmentők. Kalocsán a napokban Gubovics Lajos 5 éves fiu játék közben a Páva szigeti gyaloghídról beleesett a Vajás vizébe. A többi gyermekek segélykiáltásaira a közeli házból kifutott Ötvös Ignác 36 éves kalocsai lakos s nem tekintve régen tartó betegeskedését, saját élete veszélyeztetésével belemergott a mintegy két öl mélységű vízbe s a mármár elmerülő fiúcskát szerencsésen a hidra tette. Őt magát mások huzzák ki a vízből s napokig ágyban fekvő beteg lett a hideg vízben történt meghülés miatt. — Minden-ben, a Weséren levő katonai uszodában, néhány nap előtt utólagos vizsgának vettek alá a tavali szabad uszókat. A 15-ik gyalogezted egy közkatonája bele ugrott a vízbe, de csak hosszabb idő múlva bukott föl s uszás helyett bukdácsolni kezdett. A tizedes rögtön utána ugrott, de nem bírta a bakát megmenteni. Hasonlóképen a szolgálattevő altiszt. Valószínűleg mind a hárman odavesztek volna, ha épp ekkor nem érkezik oda két hadnagy. Ezek látva az egymást buktató katonákat, azon fegyverkabátosan és kardosan, a mint voltak, a vízbe ugrottak s mind a három katonát szerencsésen kimentették.